

*Додаток
до рішення сесії міської ради
від 21.12.2022 року №8*

**ПРОГРАМА
ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ
ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ МІСЬКОЇ
ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ
НА 2023 РІК**

ЗМІСТ

ВСТУП	3
1. АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ У 2022 РОЦІ.	4
2. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	19
2.1. Промисловість та підприємництво.	19
2.2. Розвиток аграрного сектору.	21
2.3. Інвестиційна політика та міжнародне співробітництво.	22
2.4. Споживчий ринок та сфера послуг.	23
2.5. Грошові доходи населення та ринок праці.	24
2.6. Інформаційна та адміністративна політика.	26
3. РОЗВИТОК ІНФРАСТРУКТУРИ.	27
3.1. Житлово-комунальне господарство та благоустрій.	27
3.2. Енергоефективність та енергозбереження.	30
3.3. Дорожньо-транспортна інфраструктура.	31
3.4. Житлова політика, містобудування, регулювання земельних відносин.	33
4. РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ.	36
4.1. Соціальний захист населення.	36
4.2. Підтримка сім'ї, дітей та молоді.	37
4.3. Освіта.	39
4.4. Охорона здоров'я.	41
4.5. Культура, туризм.	43
4.6. Фізична культура і спорт.	45
5. ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА, БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ.	47
5.1. Охорона навколишнього природного середовища.	47
5.2. Техногенна безпека, забезпечення правопорядку, охорона праці.	51
6. РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ.	52
6.1. Бюджетно-фінансова політика.	52
6.2. Управління майном територіальної громади.	53
Додаток 1. Основні прогностичні показники економічного і соціального розвитку на 2023 рік	56
Додаток 2. Перелік основних об'єктів вкладень на 2023 рік (за рахунок коштів бюджету громади)	58
Додаток 3. Перелік цільових програм, які виконуватимуться у 2023 році	68
Додаток 4. Перелік інвестиційних проектів, які планується реалізовувати у 2023 році	71
Додаток 5. Звіт про стратегічну екологічну оцінку Програми економічного і соціального розвитку Хмельницької міської територіальної громади на 2023 рік.	

ВСТУП

Програма економічного і соціального розвитку Хмельницької міської територіальної громади на 2023 рік (далі – Програма) розроблена відповідно до Конституції України та Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» з урахуванням реалій сьогодення у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України.

Метою Програми є збереження та зміцнення економічної та соціальної стабільності громади в умовах воєнного/післявоєнного стану шляхом забезпечення сталого функціонування господарського комплексу, соціальної та гуманітарної сфери, підтримки бізнесу та сприяння інтеграції релокованого бізнесу в економіку громади, підвищення продуктивності аграрного сектору, трансформації міжнародного співробітництва та інвестиційної політики громади у рамках статусу України як кандидата на членство в ЄС.

Методологічною основою розробки Програми є Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 року №621 «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проектів Бюджетної декларації та державного бюджету».

Програма враховує положення Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, Стратегії регіонального розвитку Хмельницької області на 2021-2027 роки, розроблена з урахуванням пріоритетних завдань, визначених Стратегічним планом розвитку Хмельницької міської територіальної громади на 2021-2025 роки, Стратегією розвитку міста Хмельницького до 2025 року.

У Програмі визначено проблеми, пріоритети соціально-економічного розвитку, завдання та заходи на 2023 рік, очікувані результати її реалізації.

Завдання і заходи Програми фінансуватимуться за рахунок коштів бюджету громади, державного, обласного бюджету, кредитних ресурсів, коштів, залучених у рамках грантових програм, власних коштів суб'єктів господарювання, інших джерел відповідно до чинного законодавства.

Програма є відкритою для участі у її реалізації юридичних, фізичних осіб, у тому числі підприємств, приватних підприємств, громадських організацій тощо.

1. АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ У 2022 РОЦІ.

Соціально-економічний стан Хмельницької міської територіальної громади протягом 2022 року зумовлений розпочатою військовою агресією російської федерації проти України, що відповідно вплинуло на усі сфери життєдіяльності громади. Не зважаючи на існуючі виклики, владою громади вживались заходи щодо забезпечення надання якісних комунальних, соціальних, медичних, освітніх та культурних послуг, створення умов для розвитку промислового та агропромислового секторів, зміцнення малого та середнього бізнесу, залучення інвестицій у соціально-економічний та інфраструктурний розвиток, підвищення енергоефективності.

У зв'язку з введенням воєнного стану в Україні особливу увагу Хмельницької міської ради приділено фінансовій підтримці військових частин, територіальної оборони, наданню допомоги внутрішньо переміщеним особам.

Чисельність наявного населення Хмельницької міської територіальної громади станом на 01.01.2022 року становила 292,9 тис. осіб, у т. ч. міста Хмельницького – 274,5 тис. осіб. За даними Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб Міністерства соціальної політики України станом на 01.10.2022 року кількість зареєстрованих у Хмельницькій міській територіальній громаді внутрішньо переміщених осіб з тимчасово окупованої території України становить 38,3 тис. осіб.

Промисловість та підприємництво.

За статистичною інформацією у Хмельницькій міській територіальній громаді зареєстровано 1105 промислових підприємств. За січень–червень 2022 року реалізовано промислової продукції (товарів, послуг) на суму 10312,5 млн. грн. (у січні-червні 2021 року – 9255,8 млн. грн.). Найбільшу частку у загальному обсязі реалізованої продукції займають: виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції – 16,5%; виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів – 9,3%; текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів – 7,2%; машинобудування – 3,8%.

З початком повномасштабної війни функціонування підприємств потребує нестандартних рішень, серед яких їх перепрофілювання та/або релокація. Українські підприємства, які знаходяться у зоні активних бойових дій, переміщують свої потужності до більш безпечних регіонів Західної України, зокрема, обираючи Хмельницьку міську територіальну громаду для подальшої діяльності.

Хмельницька міська рада надає можливість для перенесення виробництв із зони ведення бойових дій, здійснює пошук приміщень та забезпечує повний консультативний супровід. З початку введення воєнного стану релоковано понад 20 підприємств.

Задля допомоги бізнесу у вирішенні проблемних питань та з метою отримання фахової консультації експертів у стислі терміни та максимально зручним способом діє проєкт «Гаряча кнопка для бізнесу» (<http://surl.li/bocjh>). З початку 2022 року у рамках проєкту отримано понад 200 заявок у електронному форматі та телефонному режимі.

У січні-вересні 2022 року експорт товарів склав 117,7 млн. дол. США, що на 4,9% менше, ніж у відповідному періоді 2021 року. Обсяг імпорту товарів склав 232,0 млн. дол. США, що на 19,5% менше, ніж у січні-вересні 2021 року. Від'ємне сальдо зовнішньої торгівлі товарами становило 114,3 млн. дол. США.

Місцеві підприємства орієнтуються на ринки країн Європи, зокрема у січні-вересні 2022 року частка експорту товарів до країн ЄС у загальному обсязі експорту склала 73,9% (у відповідному періоді 2021 року – 55,0%).

Продовжує діяти Центр підтримки інновацій та підприємництва iHUB, на базі якого проведено 54 заходи (963 учасники), 11 безкоштовних навчань (91 учасник), 17 навчань від stfalcon (258 учасників), 50 переселенців з інших міст України використовували приміщення iHUB як коворкінг. Також центр відвідують фрілансери громади. У мережах Instagram та Facebook створено сторінки центру, ведеться їх активне наповнення.

П'ятий рік поспіль успішно реалізується проект промоції локального виробництва «Купуй Хмельницьке!», у рамках якого продовжується маркування товарів місцевого виробництва у найбільших ритейл-мережах: «Сільпо», «Хлібосол», «Таврія-В», «Економ», «АТБ», «SPAR». Продукція місцевого виробництва маркується брендованими підциніками та воблерами «Купуй Хмельницьке!». Фірмові торгові мережі позначаються відповідними позначками «Місцевий виробник». Функціонує веб-портал «Купуй Хмельницьке!» (<https://kupuikhmelnyske.com>).

22-23 лютого 2022 року місцеві виробники одягу у рамках проекту «Купуй Хмельницьке» взяли участь у Міжнародному фестивалі моди Kyiv Fashion 2022.

22-24 лютого 2022 року місцеві виробники дитячого одягу взяли участь у виставці – міжнародному форумі для дітей «BABY EXPO 2022».

10 місцевих товаровиробників отримали з бюджету громади часткове відшкодування участі у ярмарково-виставкових заходах на суму 661,8 тис. гривень.

Продовжується робота над створенням індустріального парку «Хмельницький». Завершуються роботи з виготовлення проектно-кошторисної документації на виконання робіт з реконструкції під'їзної дороги до індустріального парку.

У партнерстві з ІТ Академією від stfalcon та Мовною школою ОЛА проводяться безкоштовні ІТ-курси та курси з вивчення англійської мови для внутрішньо переміщених осіб (здійснюють навчання 1,1 тис. осіб).

Здійснюється співпраця з GIZ щодо реалізації проекту консультативної допомоги бізнесу для побудови нових логістичних ланцюгів імпорту сировини, виходу на нові ринки, переорієнтації виробництва (5 топових експертів експортного консалтингу України працювали з місцевим бізнесом у форматі онлайн консультацій).

Розвиток аграрного сектору.

Аграрні підприємства громади обробляють понад 17,3 тис. га сільськогосподарських угідь. Значну частку у самозабезпечення продуктами харчування, виробництва і реалізації товарної сільськогосподарської продукції без створення юридичної особи займають домогосподарства. У населених пунктах громади зареєстровано 6,5 тис. домогосподарств, яким надано земельні ділянки для ведення особистого селянського господарства площею 4 тис. га.

Під урожай 2022 року агропідприємствами посіяно 16,7 тис. га сільськогосподарських культур, з них зернових – 7,6 тис. га (46% у структурі посівних площ), технічних культур - 8,7 тис. га (52%), кормових - 0,4 тис. га (2%).

Аграрні підприємства активно збирають цьогорічний врожай та розпочали посів озимої пшениці. Агропромислові підприємства завершили збирання озимих та ярових пшениці та ячменю, гречки (всього намолочено 27,1 тис. т). Крім того, агропідприємствами громади намолочено 6,1 тис. т озимого ріпаку. Розпочато збирання соняшника (намолочено 2,1 тис. т).

Під урожай 2023 року посіяно озимий ріпак та розпочато посів озимої пшениці.

За статистичними даними станом на 01.11.2022 року агроформуваннями громади утримується 3,4 тис. гол. великої рогатої худоби, у т. ч. корів - 1,2 тис. гол., свиней – 6,9 тис. гол., птиці – 136,4 тис. гол. У січні-жовтні 2022 року виробництво молока становить 16,4 тис. т, м'яса – 1,8 тис. т, яєць – 14,5 млн. штук.

У домогосподарствах населення утримується 984 гол. великої рогатої худоби, у т. ч. корів 813 гол., свиней – майже 2 тис. гол., а також інші види сільськогосподарських тварин (вівці, кози, коні).

Агропідприємствами громади придбано 5 одиниць техніки для обробітку і догляду за посівами сільськогосподарських культур. Фермерським господарством «Маїсс» (с. Масівці) побудовано чергову секцію корівника на 400 голів.

На території громади зареєстровано 53 фізичні особи-пасічники.

Для забезпечення розвитку суб'єктів господарювання агропромислового комплексу, сільськогосподарських кооперативів, фізичних осіб підприємців та стимулювання виробництва сільськогосподарської продукції рішенням міської ради від 23.02.2022 року №6 затверджено

порядки надання фінансової підтримки юридичним особам незалежно від організаційно-правової форми власності та фізичним особам-підприємцям за вирощування малопоширених сільськогосподарських культур, відшкодування витрат з сертифікації органічного виробництва та надання фінансової підтримки фізичним особам за приріст поголів'я корів власного відтворення.

Інвестиційна політика та міжнародне співробітництво.

На сьогодні рівень інвестиційної діяльності у громаді перебуває у безпосередній залежності від стану економіки у державі, функціонування фінансово-кредитної системи, прибуткової діяльності підприємств. Війна, політична та економічна нестабільність у державі призвели до гальмування інвестиційної та зовнішньоторговельної діяльності як у цілому в Україні, так і у громаді, та змінили її вектор.

За статистичними даними за січень-вересень 2022 року залучено 1360,3 млн. грн. капітальних інвестицій (у січні-вересні 2021 року – 2443,5 млн. грн.). Зокрема у промисловість залучено 580,6 млн. грн., сільське, лісове та рибне господарство – 115,9 млн. грн., будівництво – 192,3 млн. грн., оптову та роздрібну торгівлю, ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів – 105,3 млн. гривень.

З метою висвітлення військових дій на території України, нагадування європейській спільноті про цінності, які захищає Україна, необхідність її міжнародної підтримки як на військовому, так і гуманітарному фронтах, взято онлайн участь:

- у засіданні Генеральної Асамблеї Асоціації міст-володарів Призу Європи у Раді Європи, під час якого запропоновано підтримати надання Україні статусу кандидата на членство в ЄС та засудити дії російської федерації. За результатами засідання прийнято резолюцію, у якій засуджено агресивну війну російської федерації проти України, ухвалено звернення до російської влади щодо негайного та беззастережного припинення воєнних дій в Україні та виведення російських збройних сил з усієї території України у межах міжнародно визначених кордонів;

- у засіданні Ради європейських муніципалітетів та регіонів, у ході якого обговорено питання необхідності максимальної підтримки та надання допомоги Україні для здобуття перемоги;

- у засіданнях Комітету Регіонів (консультативний орган Європейського Союзу) у Брюсселі та засіданні Ради європейських муніципалітетів і регіонів у Болоньї. На засіданнях наголошено на наданні максимальної міжнародної підтримки Україні задля перемоги над російською федерацією, відбудові українських міст та громад, реформуванні на шляху від статусу кандидата у члени ЄС до повноправного членства.

З метою розширення кордонів міжнародної співпраці підписано Договір про партнерство між містом Хмельницький та міським округом Прага 6 (Чехія), Меморандум щодо співробітництва між Хмельницькою міською територіальною громадою та Швенчонським районом (Литва).

Опрацьовується можливість налагодження нових побратимських зв'язків з містами Канади, Великої Британії, Естонії, Латвії, Німеччини, Португалії.

Міська рада активно налагоджує та підтримує співпрацю з посольствами іноземних країн в Україні, містами-побратимами та партнерами, міжнародними фондами та організаціями, фінансовими інституціями тощо. Відбулась зустріч з послом Ісламської Республіки Пакистан в Україні, взято участь у 5 сесійних засіданнях муніципалітетів міст-побратимів та партнерів (м. Ченстохова, м. Жешув, м. Чеханов, м. Прага, м. Шяуляй), проведено 13 онлайн зустрічей з мерами муніципалітетів Польщі, Литви, Чехії, Туреччини, Болгарії, Іспанії, Німеччини, Великої Британії; взято участь у World Urban Forum (м. Катовіце, Польща), проведено онлайн зустріч з представниками міжнародної організації «Sister City» (м. Модесто, США) тощо. Під час зустрічей обговорено можливості надання гуманітарної допомоги, шляхи виходу з соціально-економічної кризи та подальша підтримка українського народу. За результатами проведених перемовин громада отримала гуманітарну допомогу для задоволення потреб як вимушено переміщених осіб, так і військових Збройних Сил України.

Актуалізовано інформацію на онлайн платформі міст-побратимів, яка містить VR простір для промоції міста та VR локації міст-побратимів (<https://khm.ileyes.com>).

Споживчий ринок та сфера послуг.

Станом на 01.10.2022 року на території громади функціонує 2717 об'єктів торгівлі та закладів ресторанного господарства, 440 об'єктів сфери послуг.

Розширилась мережа великоформатних магазинів «АТБ», «Булка», «Делікат». Відкрито нові заклади ресторанного господарства (ресторація «Green House», паб «Crann pub», кав'ярня ТОВ «Золота ліга» тощо).

Продовжують функціонувати 2 постійно діючі виставки-ярмарки продовольчих товарів на вул. Львівське шосе, 14, вул. Кам'янецькій, 80. Працює 183 об'єкти фірмової торгівлі (у відповідному періоді 2021 року - 177 об'єктів).

Проведено 15 локальних продуктових ярмарків у мікрорайонах міста та виставку-ярмарок садівництва та городництва.

Роздрібний товарооборот підприємств роздрібної торгівлі за січень-червень 2022 року склав 8511,0 млн. грн., що на 63,5% більше у порівнянні з відповідним періодом 2021 року. Роздрібний товарооборот продовольчих товарів склав 3203,5 млн. грн. (у січні-червні 2021 року – 1552,4 млн. грн.), непродовольчих – 5307,6 млн. грн. (у січні-червні 2021 року – 3653,2 млн. грн.).

Укладено 340 договорів про встановлення строкового сервітуту на розміщення стаціонарних та пересувних тимчасових споруд, відкритих майданчиків для харчування, згідно з якими до бюджету громади надійшло майже 9,0 млн. грн. За участь у проведенні виставково-ярмаркових заходів від їх організаторів надійшло 105,1 тис. гривень.

Продовжувалась робота щодо приведення зовнішнього вигляду тимчасових споруд до єдиного архітипу (переобладнано 11 тимчасових споруд).

Значний обсяг у задоволенні потреб населення у товарах належить ринкам, яких на території громади 41 та 26 торгових рядів та майданчиків.

Адміністраціями ринків проводяться роботи з поліпшення матеріально-технічного стану ринків, створення належних умов для провадження торговельної діяльності. МКП - ринок «Ранковий» проведено роботи з відновлення електромереж на ринках (пров. Гвардійський, 21, вул. Шевченка, 87/1), здійснено модернізацію освітлення, ремонт огорожі, ремонт адміністративного приміщення №1 на ринку з продажу непродовольчих товарів (вул. Геологів, 13/1). ТОВ речовий ринок «ВВК Поділля-2» проведено ремонт асфальтового покриття, входних воріт, дахового покриття, облаштування мережі водовідведення, реконструкцію торгових місць. ТОВ «ТСЦ «Кооператор» на ринку з продажу непродовольчих товарів (вул. Геологів, 18) виконано роботи з реконструкції мереж водопостачання.

Грошові доходи населення та ринок праці.

За статистичними даними середній розмір заробітної плати штатних працівників громади у січні-вересні 2022 року склав 13017 грн., середньооблікова кількість штатних працівників - 53405 осіб.

Військові дії та впровадження воєнного стану в Україні призвели до зупинення чи скорочення економічної діяльності значної частини підприємств. У зв'язку з цим кількість вакансій, заявлених роботодавцями до міського центру зайнятості, значно зменшилась і становила 3,2 тис. од. (57% від показника відповідного періоду 2021 року). Ринок праці характеризується дисбалансом між попитом та пропозицією: серед вакансій, поданих роботодавцями, переважають пропозиції роботи для кваліфікованих робітників, що складає майже дві третини від усіх заявлених вакансій.

Впродовж січня-вересня 2022 року послугами центру зайнятості скористалися майже 6 тис. громадян, працевлаштовано 1,1 тис. осіб на вільні та новостворені робочі місця. Кількість зареєстрованих безробітних станом на 01.10.2022 року становила 505 осіб.

Послугами центру зайнятості скористалися 715 осіб, які мають додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню (працевлаштовано 113 осіб), 466 вимушено переміщених осіб (працевлаштовано 87 осіб), 91 учасник бойових дій (працевлаштовано 39 осіб).

З метою сприяння роботодавцям у збереженні робочих місць та створення нових, укомплектування вільних вакансій проводиться інформування роботодавців щодо можливості отримання компенсації витрат на оплату праці за працевлаштування внутрішньо переміщених осіб. Станом на 01.10.2022 року отримали компенсацію витрат на оплату праці 78 роботодавців, які працевлаштували 151 внутрішньо переміщену особу, 9 роботодавців, які працевлаштували 19 безробітних на новостворені робочі місця, отримали компенсацію єдиного соціального внеску.

Для підвищення конкурентоспроможності безробітних на ринку праці організовано професійне навчання 115 безробітних під гарантовані робочі місця, з них 93 особи шляхом стажування. Навчання проводилось за 30 професіями та напрямками, актуальними на ринку праці (водій тролейбуса, швачка, електрогазозварник, охоронник, кухар, бариста та ін.).

З метою підвищення мотивації до започаткування власної справи та проходження навчання за актуальними на ринку праці професіями проведено 58 інформаційних та 41 профконсультаційний захід.

Проведено 4 інформаційних семінари (вебінари) «Генеруй бізнес ідею та розпочни свій бізнес» (56 учасників) та надано 72 консультації з провадження підприємницької діяльності.

З метою мотивації незайнятого населення до заснування підприємницької діяльності та підтримки суб'єктів малого та середнього підприємництва проводиться інформування щодо можливості отримання грантів за програмою «Робота: СВОЯ СПРАВА».

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21.06.2022 року №738 «Деякі питання надання грантів бізнесу» за поданими бізнес-планами від осіб, які бажають отримати гранти для започаткування чи розвитку підприємницької діяльності, Державним центром зайнятості ухвалено рішення щодо надання мікрогрантів 24 грантоподавачам, що запланували здійснювати діяльність у громаді, зокрема 2 внутрішньо переміщеним особам. Загальна сума грантів на реалізацію бізнес-проектів складає 5,8 млн. гривень. Під час реалізації проектів планується створення 64 нових робочих місць.

За січень-червень 2022 року створено 1883 робочих місця, у т. ч. у юридичних осіб - 226, у фізичних осіб-підприємців – 1657 робочих місць. Ліквідовано 1692 робочих місця (89,8% від загальної кількості створених робочих місць), з них 1288 – для найманих працівників у фізичних осіб-підприємців.

Станом на 01.10.2022 року заборгованість із виплати заробітної плати становила 3,7 млн. грн., що на 1,5 млн. грн. більше, ніж на початок року. У переліку боржників перебуває 6 підприємств. З метою здійснення контролю за своєчасною виплатою заробітної плати проводиться щотижневий моніторинг погашення заборгованості із виплати заробітної плати.

Проводились заходи, спрямовані на легалізацію «тіньової» зайнятості та «тіньової» заробітної плати. Проведено 6 спільних засідань комісії з питань забезпечення своєчасності і повноти сплати податків та погашення заборгованості із заробітної плати, пенсій стипендій та інших соціальних виплат і робочої групи зі сприяння легалізації «тіньової» зайнятості населення та «тіньової» заробітної плати (запрошувались 215 роботодавців, заслухано 70 з них). З метою проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи відвідано 2,3 тис. суб'єктів господарської діяльності. За наслідками проведеної роботи роботодавцями «легалізовано» 163 працівники.

Під час проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед суб'єктів господарювання, працівників поширювались пам'ятки з питань трудового законодавства (розповсюджено біля 3 тис. пам'яток).

Інформаційна та адміністративна політика.

Впродовж 2022 року діяльність міської ради та її виконавчих органів висвітлювалась на офіційному сайті міської ради, у ефірі Муніципальної телерадіокомпанії «Місто», газеті «Проскурів» та інших місцевих ЗМІ (розміщено близько 1,5 тис. інформаційних матеріалів). Діяли сайти виконавчих органів міської ради та комунальних підприємств, їх сторінки у соціальних мережах.

Проведено 4 консультації з громадськістю, забезпечено належні умови для проведення громадянами та їх об'єднаннями 24 мирних зібрань.

Надавалось сприяння проведенню за ініціативами громадських об'єднань 171 різноманітних проєктів та акцій, спрямованих на розвиток громади, зміцнення державності, патріотичне виховання молоді. Надано інформаційну підтримку та організаційне сприяння БФ «Волонтери Поділля», БФ «Карітас», БФ «Мир та відродження», БФ «Волонтерська спільнота шанс на життя», ГО «Територія Добра Поділля», релігійним організаціям, підприємцям, трудовим колективам навчальних закладів та комунальних підприємств, іншим громадським осередкам щодо реалізації їх волонтерських ініціатив, спрямованих на допомогу Збройним Силам України у відсічі збройної агресії російської федерації, допомогу вимушеним переселенцям.

З метою вшанування пам'яті загиблих Героїв Небесної Сотні та російсько-української війни на вулиці Проскурівській розгорнуто виставку «Вони загинули за Україну! Хмельницький пам'ятає!».

Управлінням адміністративних послуг надається 288 видів послуг (надано 48,6 тис. послуг). Перелік адміністративних послуг збільшено на 37 послуг. Через портал <http://mycity.khm.gov.ua> запроваджено надання 41 електронної послуги. Перелік електронних публічних послуг, які надаються через ЦНАП, збільшено на 6 послуг. Реалізовано комплексну (пакетну) послугу для внутрішньо переміщених осіб та власників житла, у жилих приміщеннях яких безоплатно проживають внутрішньо переміщені особи. Спільно з Хмельницьким відділом ДМС України в Хмельницькій області реалізовано експериментальний проєкт з упровадження комплексної послуги з одночасного оформлення паспорта громадянина України та паспорта громадянина України для виїзду за кордон.

Житлово-комунальне господарство та благоустрій.

За січень-вересень 2022 року створено 19 об'єднань співвласників багатоквартирних будинків. Станом на 01.10.2022 року зареєстровано 461 ОСББ загальною площею майже 2,2 млн. кв. м.

За рахунок співфінансування мешканців робіт з ремонту багатоквартирних житлових будинків замінено віконні блоки у місцях загального користування 2 житлових будинків. Виконано капітальний ремонт-модернізацію 22 ліфтів, проведено експертну оцінку технічного стану 22 ліфтів.

Пріоритетним завданням в умовах воєнного стану для громади є забезпечення сталого проходження опалювального сезону 2022-2023 років. МКП «Хмельницьктеплокомуненерго» виконано роботи з капітального ремонту котлів (17 об'єктів), замінено 4,3 км теплових мереж на попередньо ізольовані труби, відновлено ізоляцію 630 кв. м теплових мереж, встановлено систему хімводоочистки у котельні (вул. Тернопільська, 3) тощо.

У водопровідному господарстві виконано заміну 352,2 п. м зношених мереж водопостачання, замінено 22 од. запірно-регулюючої арматури, відремонтовано 14 од. пожежних гідрантів та водорозбірних колонок, проведено заміну та накриття 18 колодязів. Встановлено 7 вузлів комерційного обліку холодної води на вводах у житлові багатоквартирні будинки.

Виконано ремонт насосних агрегатів, встановлення технологічного обладнання на ВНС-10. Проведено модернізацію водопровідних споруд та насосних агрегатів на ВНС-1, ВНС-4, ВНС-5, ВНС-7, ВНС-9.

Завершено реконструкцію ділянки водопроводу на вул. Прибузькій.

Виконано реконструкцію артезіанської свердловини №9 першого підйому Чернелівського водозабору, ремонт водопровідних мереж, які постачають воду у села Краси́лівського району. Виконуються роботи з реконструкції свердловини 6А на ВНС-10, розпочато будівництво нової свердловини на ВНС-10.

Для стабільного відведення та очищення стічних вод усунено аварійні ситуації з ліквідацією перелому каналізаційного трубопроводу самопливних колекторів та ліквідовано пошкодження напірних колекторів, відремонтовано та накрито 19 каналізаційних колодязів,

Проведено ремонт насосних агрегатів та обладнання на головній каналізаційній насосній станції, 16 каналізаційних насосних станціях.

На очисних спорудах міста проведено ремонт насосних агрегатів на насосній повітродувній станції та у приміщенні машинного залу.

Виконано реконструкцію ділянки самопливного каналізаційного колектора на вул. Інститутській, 20/2, будівництво мереж водовідведення на вул. Нечая.

Проводяться роботи з реконструкції КНС №№ 2, 7, 12 у рамках реалізації інвестиційного проекту «Підвищення енергоефективності систем водопостачання та водоочищення: Реконструкція каналізаційних насосних станцій № 2, 7, 12 у місті Хмельницькому».

Енергоефективність та енергозбереження.

Продовжується робота з НЕФКО на умовах програми «Енергоефективність в малих та об'єднаних громадах України» з реалізації проекту комплексної термомодернізації 6 освітніх закладів (ДНЗ №№ 8, 23, 45, 47, 48, ССЗОШ №1). Здійснюється розробка тендерної документації.

Отримали відшкодування частин відсоткових ставок та кредитних коштів, залучених об'єднаннями співвласників багатоквартирних будинків на впровадження заходів з енергозбереження, 5 ОСББ на суму майже 0,5 млн. грн.

Дорожно-транспортна інфраструктура.

Продовжувались роботи з капітального ремонту вулично-дорожньої мережі: улаштування закритих водостоків на вул. Зарічанській (від вул. Свободи до буд. №7) та вул. Козацькій (від вул. Сіцинського до вул. Купріна). Виконано роботи з поточного ремонту 218 об'єктів вулично-дорожньої мережі та благоустрою.

Мережа громадського транспорту міста налічує 26 тролейбусних та 48 автобусних маршрутів, на яких задіяно 74-76 од. електротранспорту, 230-240 од. автотранспорту. Також населення громади обслуговує 13 автобусів на 14 приміських автобусних маршрутах.

Придбано 14 нових автобусів, отримано у якості гуманітарної допомоги 12 автобусів.

Для покращення сполучення мешканців мікрорайонів запроваджено 2 нових автобусних маршрути (№4 «Ружична – Вул. Староміська», №5 «Лезневе – Вул. Староміська»). Внесено зміни до автобусного маршруту №3 «Озерна – Вул. Трипільська» (продовжено до мікрорайону Дубове), автобусного маршруту №5 «Лезневе – Львівське шосе» (продовжено до зупинки «Речовий ринок»).

Для поліпшення якості перевезень пасажирів на приміському маршруті Хмельницький – Іванківці, Олешин розпочав курсувати великогабаритний комфортабельний автобус.

Встановлено 4 нових павільйони для очікування пасажирів транспорту.

Інспекторами з паркування винесено майже 9 тис. постанов про накладання адміністративних стягнень за порушення правил стоянки, зупинки та паркування на території міста (сплачено штрафів на суму близько 3,0 млн. грн.).

Запроваджено автоматизовану систему контролю оплати вартості послуг на 177 парко-місцях.

У зв'язку із запровадженням нового автобусного маршруту №5 «Лезневе - вул. Староміська» по вул. Трудовій, вул. Прибузькій встановлено відповідні дорожні знаки та проводяться роботи із облаштування посадкових майданчиків.

Затверджено Порядок використання легких електричних засобів (електричних самокатів, сегвеїв, гіроскутерів тощо) на території громади.

Проводиться оновлення даних на мапі велоінфраструктури. У 3 місцях встановлено металеві конструкції велопарковок (10 од.).

Продовжуються роботи з вдосконалення система відеоспостереження міста, до якої у 2022 році підключено 23 відеокамери.

Житлова політика, містобудування, регулювання земельних відносин.

Станом на 01.10.2022 року на квартирному обліку перебуває 11,4 тис. сімей та одиноких громадян, з них 83% очікують на отримання житла більше 10 років.

У зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України збільшилась кількість громадян, які потребують тимчасового житла (забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб). Взято на облік 180 сімей та одиноких громадян, які потребують житла для тимчасового проживання.

У 2022 році за рахунок житла громади поліпшено житлові умови одному учаснику бойових дій, одній сім'ї особи з інвалідністю внаслідок війни, 7 сім'ям працівників комунальних підприємств.

Хмельницькою міською радою прийнято рішення про затвердження договору про грант з Північною екологічною фінансовою корпорацією (НЕФКО) для фінансування інвестиційного проекту «Облаштування житла для внутрішньо переміщених осіб в м. Хмельницькому» по програмі «Підтримка ЄС для нагальних потреб розміщення внутрішньо переміщених осіб в Україні» у розмірі 1478,0 тис. євро.

У січні-серпні 2022 року підприємствами громади виконано будівельних робіт на суму 1138,9 млн. грн. (у січні-серпні 2021 року – 2740,3 млн. грн.). У структурі будівельних робіт роботи з будівництва інженерних споруд становили 60,0%, будівель – 40,0%.

За січень-вересень 2022 року у громаді прийнято у експлуатацію 91,5 тис. кв. м загальної площі житлових будівель, що на 43,2% менше, ніж за відповідний період 2021 року.

Станом на 01.10.2022 року до бюджету громади надійшло пайової участі у створенні і розвитку інженерно-транспортної та соціальної інфраструктури у сумі 2,3 млн. гривень.

Продовжуються роботи з наповнення даними геоportалу міста Хмельницького.

Затверджено дизайн-код вул. Подільської.

Завершується робота з доопрацювання проекту містобудівної документації «Коригування (внесення змін) генерального плану м. Хмельницький».

Виконуються роботи з розроблення дизайн-коду вул. Кам'янецької, детальних планів окремих територій міста, с. Малашівці (у межах населеного пункту), с. Копистин (за межами населеного пункту).

У постійне користування юридичним особам передано 23 земельні ділянки (площею 19,8 га), у оренду юридичним особам та громадянам надано 201 земельну ділянку (площею 19,1 га), у власність громадянам передано 147 земельних ділянок (площею 34,7 га).

Надано 2 дозволи на розроблення проектів землеустрою щодо відведення земельних ділянок у власність для будівництва і обслуговування житлових будинків, господарських будівель і споруд (присадибна ділянка), ведення особистого селянського господарства.

Соціальний захист населення.

Проводились заходи, спрямовані на підтримку соціально вразливих верств населення, у т. ч. пенсіонерів, осіб з інвалідністю, ветеранів війни та праці, багатодітних сімей, внутрішньо переміщених осіб.

З 24 лютого 2022 року у кінотеатрі ім. Т. Шевченка діє Штаб допомоги вимушеним переселенцям міської ради (далі – Штаб), пріоритетними завданнями якого є забезпечення внутрішньо переміщених осіб гуманітарною допомогою, координація у забезпеченні тимчасовим житлом та працевлаштування. Основна робота Штабу зосереджена на тісній співпраці з міжнародними, національними благодійними організаціями та волонтерськими центрами. Затверджено тимчасовий, на період дії воєнного стану на території України, Порядок надання на безоплатній основі продуктових наборів та продуктів харчування внутрішньо переміщеним особам та/або евакуйованим особам, які перебувають на обліку в Штабі, та Порядок надання на безоплатній основі продуктових наборів та індивідуальних засобів особистої гігієни внутрішньо переміщеним та/або евакуйованим особам.

Станом на 01.10.2022 року кількість одержувачів адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, у т. ч. на оплату житлово-комунальних послуг склала 26,2 тис. одержувачів (32,4 тис. осіб) на суму 359,4 млн. гривень.

З бюджету громади надано одноразову матеріальну допомогу для 6,5 тис. осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, забезпечено виплату компенсацій 368 особам, які надають соціальні послуги.

Проведено заміну газового обладнання 3 малозабезпеченим особам, встановлено лічильники газу 14 особам, лічильники води - 14 особам.

Надано фінансову підтримку 48 громадським організаціям соціальної сфери, у т. ч. 27 громадським організаціям інвалідів та ветеранів.

Міським територіальним центром соціального обслуговування (надання соціальних послуг) надаються соціальні послуги мешканцям громади (особи похилого віку, особи з інвалідністю, особи з частковою або повною втратою рухової активності, пам'яті, особи, які перебувають у складних життєвих обставинах). Надано соціальних послуг вдома 1056 мешканцям громади, з них 205 мешканцям сіл. Надано послуги денного догляду, соціальної адаптації 539 особам, цілодобового догляду – 57 особам, забезпечено місцем цілодобового перебування та харчуванням – 162 внутрішньо переміщені особи. Надано адресну натуральну допомогу 14,5 тис. осіб.

Відкрито притулок для осіб, постраждалих внаслідок домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі (10 ліжко-місць), відкрито кімнату кризового реагування, створено мобільну бригаду соціально-психологічної допомоги. Під час воєнного стану у притулку проживало 37 внутрішньо переміщених осіб.

Виконано роботи з капітального ремонту приміщень для облаштування місць тимчасового перебування внутрішньо переміщених (евакуйованих) осіб у селищі Богданівці (вул. Заводська, 4А).

Продовжує працювати 15 факультетів (30 груп) Університету третього віку, який відвідували 429 осіб пенсійного віку.

3 червня 2022 року функціонує пункт прокату технічних та інших засобів реабілітації для мешканців громади, які втратили рухову активність у зв'язку з хворобами чи віком (у прокаті знаходиться 144 од. технічних засобів реабілітації).

У центрі комплексної реабілітації дітей з інвалідністю «Школа життя» пройшли курс реабілітації 124 дитини з інвалідністю, у т. ч. внутрішньо переміщені особи (надано 12,1 тис. послуг). Проведено обстеження 86 сімей, у яких виховуються діти з інвалідністю.

У Центрі комплексної реабілітації для осіб з інвалідністю внаслідок інтелектуальних порушень «Родинний затишок» проходять курс реабілітації 48 осіб з інвалідністю, надано 18,4 тис. соціальних послуг з денного догляду, соціальної адаптації, консультування та інформування.

У міському центрі соціальної підтримки та адаптації соціальні послуги отримали 255 осіб. Функціонує відділення нічного перебування (40 ліжко-місць) та відділення підтриманого проживання (соціальний готель).

У лазні на вул. І. Франка облаштовано громадську пральню, якою безкоштовно зможуть скористатися внутрішньо переміщені особи (проект реалізовано у співпраці з Міжнародною організацією з міграції).

Рекреаційним центром «Берег надії» оздоровлено 1,2 тис. осіб, у т. ч. діти з обмеженими можливостями, сім'ї учасників АТО/ООС, внутрішньо переміщені особи.

Здійснено 5,3 тис. перевезень осіб з інвалідністю та дітей з інвалідністю з захворюваннями опорно-рухового апарату та іншими захворюваннями, які пересуваються на візках, осіб з інвалідністю 1 групи, у т. ч. хронічною нирковою недостатністю, дітей з інвалідністю, які не пересуваються на кріслах колісних.

Підтримка сім'ї, дітей та молоді.

На обліку Служби у справах дітей перебуває 207 дітей: 69 дітей-сиріт, 84 дитини, позбавлені батьківського піклування, 49 дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, чий батьки ухиляються від виховання дітей, 5 дітей, які зазнали насильства.

На території громади проживає 147 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які проживають у сім'ях опікунів і піклувальників.

Функціонує 1 дитячий будинок сімейного типу і 4 прийомні сім'ї, у яких виховуються 8 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Влаштовано під опіку та піклування 15 дітей, усиновлено 9 дітей.

Значну увагу приділено профілактичній роботі з сім'ями, де на вихованні є діти, які опинилися у складних життєвих обставинах (проведено 65 профілактичних рейдів, відвідано 370 родин).

На обліку перебуває 1786 багатодітних сімей (у яких виховується 5692 дитини), 143 жінки, які отримали почесне звання України «Мати-героїня».

Забезпечено виплату грошової допомоги на кишенькові витрати дітям-сиротам та дітям, які залишилися без батьківського піклування (141 дитині).

Проведено 8 загальноміських заходів щодо підтримки дітей та молоді.

Міським Центром по роботі з дітьми та підлітками за місцем проживання проведено 47 заходів, охоплено 1,1 тис. дітей та підлітків. У клубах та секціях займалося 950 осіб.

У спортивно-культурному центрі «Плоскирів» у 13 гуртках та секціях займалося в середньому 143 особи, проведено 70 різноманітних заходів. У приміщенні басейну розпочав свою роботу фітнес зал, у якому надаються послуги лікувально-фізкультурної гімнастики та працює гурток військово-спортивного багатоборства. Напередодні Дня міста відчинив двері тир криївка «Стінка».

КУ «Молодіжний центр» реалізовано понад 35 різноформатних проєктів та заходів, налагоджено роботу гуртків. Ведуться щотижневі збори волонтерів центру, клуб настільних ігор, вечори тематичного кіно. Гурткова робота щомісячно охоплює понад 100 осіб.

З метою утвердження національно-патріотичного виховання молоді проведено історичний брейн-ринг для учнів старших класів «Бій під Крутами» до Дня пам'яті Бою під Крутами. До Дня вшанування Героїв Небесної Сотні проведено лекторій та виставку світлин «Зима, що нас змінила»; майстер клас із писанкарства. Проведено «Благодійний аукціон» до Дня вишиванки із збору коштів на допомогу військовим, ряд тематичних майстерок для дітей та молоді, сімей вимушених переселенців.

Освіта.

Сфера освіти також зазнала суттєвих змін в умовах воєнного стану. Забезпечено освітній процес в умовах дистанційного навчання. Виконано роботи з підготовки закладів освіти до нового навчального року, у т. ч. з облаштування укриттів.

До 53 закладів загальної середньої освіти громади комунальної форми власності зараховано 39,5 тис. учнів, що на 1,3 тис. учнів більше, ніж у 2021/2022 навчальному році.

У 59 закладах дошкільної освіти перебуває 13,2 тис. вихованців, що на 105 вихованців більше, ніж у 2021 році. Різними формами дошкільної освіти охоплено 95% дітей дошкільного віку.

З 10 січня 2022 року у мікрорайоні Озерна розпочав роботу комунальний заклад загальної середньої освіти «Початкова школа №1 Хмельницької міської ради» (з нового навчального року 2022/2023 охоплено навчанням 876 учнів).

Виконано капітальний ремонт санвузла будівлі НВК №2, капітальний ремонт аварійної системи внутрішнього теплопостачання СЗОШ №19, приміщення НВК №4 під спортивну залу для початкових класів та шкільний буфет, реконструкцію будівлі Шаровечківської ЗОШ та поточні ремонти закладів освіти.

ДНЗ «Хмельницький ЦПТО сфери послуг» придбано бензиновий генератор, встановлено автоматичну систему пожежної сигналізації.

Зкладами загальної середньої та професійної (професійно-технічної) освіти здійснюється придбання обладнання та засобів навчання для навчальних кабінетів предмета «Захист України».

Для забезпечення рівного доступу до якісної освіти дітей з особливими потребами, шляхом залучення їх до навчання в інклюзивних класах та групах функціонує 35 закладів загальної середньої освіти (312 учнів з особливими освітніми потребами) та 24 заклади дошкільної освіти (262 вихованця з особливими освітніми потребами), де запроваджено інклюзивне навчання.

Значна увага приділяється соціалізації дітей з числа внутрішньо переміщених осіб, з метою створення психологічно комфортних умов перебування дітей у закладах освіти, соціальної та мовної адаптації.

Виплачуються персональні стипендії міської ради у сфері освіти для 29 обдарованих дітей, персональні премії для 29 кращих педагогічних працівників закладів дошкільної, загальної

середньої та позашкільної освіти, надано матеріальну допомогу 8 студентам пільгових категорій за навчання у закладах вищої освіти.

Охорона здоров'я.

Первинну медичну допомогу на території громади забезпечують 2 центри первинної медико-санітарної допомоги, до структури яких входить 31 сімейна амбулаторія (6 амбулаторій - на території сіл). Лікарі центрів забезпечують надання первинної медичної допомоги внутрішньо переміщеним особам незалежно від наявності декларації про медичне обслуговування.

Загальна потужність медичних закладів, які надають стаціонарну допомогу, складає 1520 ліжок. Забезпеченість населення ліжками складає 52,5 на 10 тисяч населення громади (за відповідний період 2021 року – 51,8).

Забезпечено пільговими препаратами пацієнтів різних соціальних груп та з різними важкими захворюваннями на суму 4,8 млн. гривень. Забезпечувались виробами медичного призначення та лікарськими засобами внутрішньо переміщені особи. В ході війни в умовах дефіциту на фармацевтичному ринку окремих лікарських засобів, громадяни пільгових категорій забезпечувались ліками та виробами медичного призначення, що надійшли в якості гуманітарної допомоги.

Для КП «Хмельницька інфекційна лікарня» придбано дизель-генератор, аналізатор глюкози, накопичувальний резервуар для збереження води, стіл лабораторний, КП «Хмельницький міський лікувально-діагностичний центр» - УЗД апарати, комплекс реографічний, обладнання для відділень відновного лікування поліклінік №№ 1, 4, офтальмологічне обладнання та інвентар, отоларингологічне обладнання та інструментарій для 5 поліклінік, автомобіль для паліативної допомоги, КП «Хмельницька міська лікарня» - систему очищення води, КП «Хмельницька міська дитяча лікарня» - генератор, відео ларингоскоп, фізіотерапевтичний комплекс, апарат лазерний, КП «Хмельницький міський центр первинної медико-санітарної допомоги №1» - автоматичний дефібрилятор, меблі, КП «Хмельницький міський центр первинної медико-санітарної допомоги №2» - аналізатори, комплекс кардіомоніторингу, дефібрилятор тощо.

З 30 червня 2022 року розпочато роботу відділення медичної реабілітації КП «Хмельницька міська лікарня» на базі корпусу №5 (вул. Житецького, 22).

Виконано ремонтні роботи у приміщеннях амбулаторій загальної практики сімейної медицини №2 (вул. Повстанська, 36), №3 (вул. Шухевича, 1), №8 (вул. Волочиська, 6), №11 (вул. Філатова, 4), №14 (с. Олешин), виготовлено технічну документацію на виконання робіт з реконструкції нежитлового приміщення під амбулаторію у с. Пирогівці (вул. Штена, 5).

Станом на 01.10.2022 року щеплено двома дозами вакцини від COVID-19 165,6 тис. осіб (76,1% від підлягаючого населення), 15,0 тис. осіб мають щеплення однією або двома бустерними дозами. (6,9% від підлягаючого населення).

Міські заклади охорони здоров'я, які забезпечують надання медичної допомоги хворим на COVID-19, забезпечені швидкими тест-системами для діагностики SARS-CoV-2, засобами індивідуального захисту, виробами медичного призначення, медичним киснем та лікарськими засобами для лікування COVID-19, включеними до Національного переліку.

За рахунок коштів бюджету громади продовжено дію програми по відшкодуванню вартості препаратів амбулаторної хіміотерапії у хворих на гормонзалежний рак молочної залози у жінок та простати у чоловіків (скористалося 98 мешканців).

106 дітей (у т. ч. 9 дітей з числа внутрішньо переміщених осіб) за заявами батьків отримали матеріальну допомогу на придбання виробів медичного призначення та витратних матеріалів до індивідуальних глюкометрів за рахунок коштів бюджету громади.

Зросла захворюваність хвороб системи кровообігу, цереброваскулярних хвороб, хвороб ендокринної системи, показники онкозахворюваності. За 9 місяців 2022 року зареєстровано 239 випадків інфаркту міокарда (9 місяців 2021 року - 206), 625 випадків інсульту (9 місяців 2021 року - 603).

Культура, туризм.

Проведено новорічно-різдвяні заходи у рамках Різдвяного ярмарку, Всеукраїнський фестиваль патріотичної пісні «Ми – українці», заходи, приурочені Дню Героїв Небесної Сотні, вдруге відбувся міський онлайн конкурс читців «Квітка Прометея», присвячений дню народження Лесі Українки.

З початком військових дій запроваджено безстрокову акцію на підтримку Захисників України та в пам'ять про всіх, хто загинув за Україну (проведено понад 50 концертів мистецьких колективів громади). Започатковано мистецький проект «Терапія мистецтвом» (відбулося 312 виставок, акцій, концертів, майстер-класів тощо).

Муніципальними колективами (естрадно-духовий оркестр, камерний хор) проведено 28 концертів на підтримку ЗСУ. 19 травня 2022 року у обласній філармонії проведено авторський концерт «Голос» композитора, артиста муніципального академічного камерного хору С. Ярецького.

Моно-театром «Кут» проведено 47 вистав, у т. ч. 31 благодійну, зокрема 5 вистав проекту «Молода еліта міста», онлайн фестиваль «Відлуння».

Реалізовано міжнародний проект підтримки дітей та молоді з числа внутрішньо переміщених осіб «Бібліотеки як простір для дітей та молоді ВПО» у Центральній публічній бібліотеці, дитячій бібліотеці-філії №12, бібліотеці-філії №10.

Центральна публічна бібліотека як «Хаб цифрової освіти» у партнерстві з Українською бібліотечною асоціацією реалізовано проект «Інформаційна та кібербезпека» відповідно до Програми розвитку ООН (ПРООН) у рамках проекту підтримки «Дія». У червні 2022 року у бібліотеці діяв літній табір «Книголенд».

22 вересня 2022 року у читальній залі Центральної публічної бібліотеки представлено черговий випуск літературно-публіцистичного альманаху «Південний Буг» № 9-10, у якому зібрано твори письменників Хмельниччини та України про сучасні події, передусім про російсько-українську війну. Альманах видано відповідно до Програми підтримки книговидання та читачкої культури у Хмельницькій міській територіальній громаді на 2021-2025 роки «Щодня читай українською».

Проведено понад 100 театральних вистав, танцювальних флешмобів, майстер-класів та концертів, тренінгів, виставок для дітей вимушених переселенців та на підтримку ЗСУ.

У музеях організовано 21 виїзну та стаціонарну виставки, проведено 65 екскурсій, у т. ч. 15 безкоштовних для внутрішньо переміщених осіб. У фонди музеїв надійшло 439 предметів з числа фотографій, предметів та свідчень, пов'язаних з російсько-українською війною.

Музеєм-студією фотомистецтва ініційовано благодійну виставку-продаж на підтримку ЗСУ «Україна ПЕРЕМОЖЕ!». Музеєм історії міста проведено цикл історичних квестів для шкільного юнацтва «Freedom school» з історії України.

Туристично-інформаційним центром проведено 28 екскурсій містом, у т. ч. для внутрішньо переміщених осіб.

Фізична культура і спорт.

Проведено 33 міських спортивно-масових заходи, 66 навчально-тренувальних зборів, профінансовано участь спортсменів у 4 обласних, 19 всеукраїнських змаганнях. Проведено чемпіонати міста з футболу серед юнаків та дорослих, чемпіонат та Кубок міста з міні-футболу, Спартакіади серед учнів загальноосвітніх, професійно-технічних навчальних закладів, студентів вищих навчальних закладів, чемпіонати міста та міські турніри з легкої атлетики, регбі, кульової стрільби, художньої гімнастики, волейболу, гандболу, тенісу, шахів тощо.

Збережено мережу спортивних позашкільних закладів та фізкультурно-спортивних клубів. Проведено теоретично-практичний семінар з видів спорту (фрісбі, регбі, бадмінтон, боча та ін.) для вчителів фізичної культури та спорту громади на базі початкової школи №1.

ГО «Сила нації» та тренери ДЮСШ №№ 1, 3 проводять тренування та змагання у закладах освіти старостинських округів громади.

Проведено 4 спортивно-масові заходи «Sport for children» серед школярів та дворові Олімпійські ігри для дітей та підлітків.

Здійснено виплату персональних стипендій міської ради 21 спортсмену та премій 20 кращим тренерам.

Проводиться навчання дітей, молоді та мешканців громади навичкам стрільби на базі НВО №10.

Завершено роботи з реконструкції футбольного поля з штучним покриттям ДЮСШ №1 на вул. Спортивній, 17.

Продовжувались роботи з будівництва Палацу спорту (улаштування фізкультурно-оздоровчої частини, глядацької зали, роботи з планування території). Проведено експертизу проекту «Нове будівництво проїздів (штучних споруд) із інфраструктурою від вул. Прибузької до об'єкту «Будівництво Палацу спорту на вул. Прибузькій, 5/1а у м. Хмельницькому».

Виконано інженерно-геодезичні вишукування для виконання робіт з будівництва Льодового палацу.

Охорона навколишнього природного середовища.

За статистичними даними вміст шкідливих речовин у повітрі міста знаходився у межах допустимої норми. За індексом забруднення атмосферного повітря (ІЗА) загальний рівень забруднення по місту за останні 5 років коливався від 4,2 до 4,6, при цьому у 2021 році становив 3,7 (у 2020 році – 4,6) і оцінювався як низький.

За показниками, отриманими від станцій громадського моніторингу, стан повітря у місті характеризується як «добрий», проте мали місце поодинокі випадки, на окремих станціях, де стан повітря був «задовільний», відповідно індекс якості повітря (AQI) коливався у межах 32-85 балів (довідково: 0-50 балів - добрий, 51-100 балів - задовільний, 101-150 балів – помірно забруднений). До основних антропогенних джерел забруднення атмосфери належать: теплове та енергетичне устаткування; промислові підприємства, всі види транспорту.

З метою покращення якості моніторингу стану повітря в межах громади та інформування населення прийнято Програму державного моніторингу у галузі охорони атмосферного повітря агломерації «Хмельницький» на 2022-2026 роки. Розміщено 9 інформаційних повідомлень про стан атмосферного повітря.

З метою очищення та підтримання гідробіологічного стану водойм здійснено заходи по внесенню у Хмельницьке водосховище 50 кг пасти хлорели.

Працює Екобус, за допомогою якого зібрано та передано на утилізацію батарейки (1,4 т), лампи люмінесцентні та енергозберігаючі (2,3 тис. од.), термометри (430 од.) тощо.

Центром управління відходами (м. Хмельницький, пр. Миру, 7) прийнято 827 кг ПЕТ-пляшки, 13,0 т скла, 2,3 т металу, 1,1 т поліетилену, 5,5 т. макулатури. Завдяки тому, що до Центру управління відходами привозять непотрібну, але придатну до використання побутову техніку, передано десятки одиниць побутової техніки внутрішньо переміщеним особам.

На території громади виявлено та обстежено 14 стихійних сміттєзвалищ, з них ліквідовано 11 сміттєзвалищ, у т. ч. у селах Масівці, Березове, Богданівці, Пирогівці, Водички, Климківці.

У рамках всеукраїнських та міських екологічних акцій проводяться природоохоронні заходи, спрямовані на покращення стану довкілля, озеленення території навчальних закладів, поширення екологічних знань (науково-практичні конференції, фестивалі екологічної творчості, круглі столи тощо). У рамках місячника з благоустрою та санітарної очистки міста організовано та проведено толоки, акції з прибирання території, із залученням тимчасово переміщених осіб.

До дня Південного Бугу спільно з представники Регіонального офісу водних ресурсів Хмельниччини проведено екологічну акцію з прибирання берегів Південного Бугу.

До Всесвітнього дня охорони навколишнього середовища спільно з представниками кафедри екології Хмельницького національного університету проведено заходи з прибирання прибережної смуги річки Кудрянки.

Проведено заходи з прибирання території громади у рамках акції «Всесвітній день прибирання».

За результатами здійснення контролю за дотриманням вимог природоохоронного законодавства та Правил благоустрою громади складено 178 протоколів про адміністративні правопорушення.

Техногенна безпека, забезпечення правопорядку, охорона праці.

Відповідно до Закону України «Про правовий режим воєнного стану», указів Президента України від 24.02.2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», № 68/2022 «Про утворення військових адміністрацій» Хмельницька міська ланка територіальної підсистеми ЄДС цивільного захисту працює у режимі воєнного стану.

З метою поліпшення оповіщення населення мікрорайонів міста додатково встановлено 10 електросирен.

Обстежено 13 захисних споруд цивільного захисту, 660 найпростіших укрить.

З метою набуття навичок з виконання спеціальних робіт та заходів за умов надзвичайних ситуацій проведено спеціальні тренування (навчання) на МКП «Хмельницьктеплокомуненерго», ДП «Новатор».

Створено Навчально-тренувальний центр Хмельницької міської територіальної громади, метою діяльності якого є проведення військово-патріотичного виховання, підготовка та навчання населення до умов життєдіяльності у випадку проведення воєнних (бойових) дій.

Бюджетно-фінансова політика.

Станом на 01.10.2022 року зведений обсяг доходів бюджету громади склав 3055,6 млн. грн., що на 629,8 млн. грн. більше, ніж у відповідному періоді минулого року.

До загального фонду бюджету громади за січень-вересень 2022 року надійшло власних доходів у сумі 2449,4 млн. грн., що становить 109,6% до запланованих обсягів. У порівнянні з відповідним періодом 2021 року надходження збільшилися на 726,3 млн. грн. або 42,2%.

У структурі доходів загального фонду бюджету громади (без урахування трансфертів) найбільша питома вага належить податку на доходи фізичних осіб – 72,6% (1779,3 млн. грн.), єдиному податку – 13,3% (325,1 млн. грн.), платі за землю – 5,6% (136,6 млн. грн.), акцизному податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю підакцизними товарами (разом з паливом) – 5,0% (122,2 млн. грн.).

Виконання дохідної частини бюджету громади забезпечило фінансування видатків на захищені статті та основні напрямки життєдіяльності громади.

За січень-вересень 2022 року видатки бюджету громади склали 2220,6 млн. грн., що на 171,5 млн. грн. менше, ніж у відповідному періоді минулого року. Найбільший обсяг видатків спрямовано на фінансування галузей освіти – 1286,6 млн. грн. (57,9%), житлово-комунального господарства – 323,1 млн. грн. (13,5%), соціального захисту населення – 135,1 млн. грн. (6,1%), охорони здоров'я – 63,7 млн. грн. (2,9%).

Пріоритетом фінансування в умовах воєнного стану є фінансова підтримка військових частин, заходи з територіальної оборони, надання матеріальної допомоги інвалідам, ветеранам війни та праці, малозабезпеченим жителям громади, переселенцям, учасникам АТО/ООС, облаштування укриттів (бомбосховищ) закладів освіти. Загальний обсяг профінансованих видатків з бюджету громади на зазначені цілі склав близько 46,1 млн. гривень.

Надано фінансову підтримку КП «Південно-Західні тепломережі» (67,6 млн. грн.), МКП «Хмельницьктеплокомуненерго» (67,0 млн. грн.), МКП «Хмельницькводоканал» (7,0 млн. грн.), а також поворотну допомогу ХКП «Електротранс», управляючим муніципальним компаніям тощо.

Відповідно до основних положень та вимог постанови Кабінету Міністрів України від 09.06.2021 року №590 «Про затвердження Порядку виконання повноважень державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану», з бюджету громади не здійснювалися видатки на капітальні вкладення. Внаслідок зазначених обставин призупинено фінансування інвестиційних проектів, об'єктів будівництва, розпочатих у минулих роках, реконструкції та капітальних ремонтів закладів бюджетної сфери, вулично – дорожньої мережі, придбання обладнання та техніки для комунальної інфраструктури тощо.

Управління майном територіальної громади.

Передача у оренду комунального майна, продовження строку дії договорів оренди, аукціони з продажу об'єктів нерухомого майна комунальної власності громади проводились із використанням електронної торгової системи «Прозорро.Продажі».

Всього у орендному користуванні перебуває 807 об'єктів нерухомого майна комунальної власності площею 90,7 тис. кв. м, що на 4,5 тис. кв. м менше, ніж за відповідний період 2021 року.

Проведено 160 аукціонів з оренди нежитлових приміщень, за результатами яких укладено 95 договорів оренди, 26 орендарям продовжено строк дії договорів оренди.

Отримано орендної плати у сумі 22,7 млн. грн., що на 4,7 млн. грн. більше, ніж за аналогічний період 2021 року.

Продано 6 об'єктів нерухомого майна на суму 3,4 млн. гривень.

Продовжується реєстрація права власності на нерухоме майно, яке перебуває у власності громади (zareєстровано право власності на 33 об'єкти нерухомості).

Проведено 1 аукціон з продажу права оренди на земельну ділянку (продано право оренди на 1 земельну ділянку).

За підсумками I півріччя 2022 року загальний фінансовий результат діяльності комунальних підприємств громади є прибутковим. Сума прибутку становить 22,7 млн. грн. (I півріччя 2021 року - збиток у сумі 64,4 млн. грн.).

Кількість прибуткових підприємств - 26 (61,9% від загальної кількості підприємств), сума прибутків – 68,6 млн. грн. Від виконання додаткових робіт, надання послуг комунальні підприємства отримали доходи у сумі 33,6 млн. грн. Кількість збиткових підприємств - 15 (35,7% від загальної кількості підприємств), сума збитків – 45,9 млн. гривень.

2. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ.

2.1. Промисловість та підприємництво.

Проблемні питання.

Збільшення вартості сировини та матеріалів, у т. ч. паливно-мастильних.

Логістичні труднощі з перевезення сировини або товарів територією України, пошуку нових ринків збуту у результаті повномасштабної агресії російської федерації.

Зниження платоспроможності споживачів.

Відсутність ефективної для бізнесу системи фінансової підтримки.

Недостатність кваліфікованих робітничих кадрів, управлінського персоналу суб'єктів малого та середнього підприємництва, спроможного розвивати бізнес у складних економічних умовах.

Мета: створення умов для підвищення конкурентоспроможності підприємництва.

Пріоритетні завдання.

Сприяння інтеграції релокованого бізнесу в економіку громади.

Розширення доступу суб'єктів підприємництва до фінансових ресурсів.

Посилення ринкових позицій підприємництва на міжрегіональному та міжнародному рівнях.

Активізація взаємодії місцевої влади з підприємницькою громадськістю.

Популяризація ідей підприємництва та підтримка місцевих виробників.

Розвиток молодіжного підприємництва, сприяння у підвищенні кваліфікації персоналу суб'єктів господарської діяльності.

Зміст заходу	Виконавець	Джерела фінансування	Індикатори виконання
Надання фінансової підтримки суб'єктам підприємництва шляхом часткового відшкодування з бюджету громади відсоткових ставок за кредитами, залученими суб'єктами підприємництва для реалізації інвестиційно-інноваційних проектів	Управління економіки	Бюджет громади	Кількість суб'єктів підприємництва, що отримали фінансову підтримку – 5 од.
Проведення засідань Ради бізнесу, виїзних нарад, зустрічей за участю представників бізнесу та аграрного сектору з метою сприяння вирішенню виявлених проблемних питань	Управління економіки	Бюджет громади, інші кошти	Кількість заходів – 4 од.
Реалізація проекту «Школа молодого підприємця» шляхом формування у молоді знань, необхідних для започаткування власної справи	Управління економіки	Бюджет громади, інші кошти	Кількість осіб, що пройшли навчання – 20
Впровадження маркетингової стратегії проекту «Купуй Хмельницьке!»	Управління економіки	Бюджет громади	Кількість учасників виставкових заходів – 20 од.
Проведення заходів з підтримки місцевих товаровиробників в	Управління економіки	Бюджет громади, інші кошти	Кількість підприємств,

рамках проекту «Купуй Хмельницьке!»			залучених до участі у проєкті – 20 од.
Часткове відшкодування участі місцевих товаровиробників у ярмарково-виставкових заходах	Управління економіки	Бюджет громади, інші кошти	Кількість місцевих товаровиробників, що отримали відшкодування – 15 од. Кількість виставкових заходів – 3 од.
Продовження будівництва індустриального парку «Хмельницький»	Управління капітального будівництва, Департамент інфраструктури міста	Бюджет громади, інші кошти	Кількість об'єктів інфраструктури – 4 од.
Підтримка інформаційно-консультаційного ресурсу для бізнесу	Управління економіки	Бюджет громади, інші кошти	Кількість зареєстрованих суб'єктів господарювання – 50 од.
Популяризація можливостей та переваг ведення бізнесу у міській територіальній громаді	Управління економіки	Бюджет громади	Кількість промоційних та презентаційних матеріалів – 2 од.
Забезпечення функціонування центру підтримки інновацій та підприємництва iHUB	Управління економіки	Бюджет громади, інші кошти	Кількість заходів – 20 од.
Співпраця з IT-кластером	Управління економіки	Бюджет громади, інші кошти	Кількість заходів – 5 од.
Проведення конкурсного відбору підприємницьких бізнес ініціатив (ідей), стартапів	Управління економіки	Бюджет громади	Кількість заявок, поданих на участь у конкурсі – 10 од. Кількість реалізованих ініціатив – 3 од.
Навчання вчителів та учнів щодо створення стартапів та написання бізнес-планів, проведення конкурсу учнівських стартапів	КУ «Агенція розвитку Хмельницького», Департамент освіти та науки	Бюджет громади, інші кошти	Кількість проведених тренінгів – 2 од. Кількість учнів, що взяли участь у конкурсі – 200 осіб
Забезпечення відповідності підготовки робітничих кадрів та спеціалістів потребам ринку праці громади	Департамент освіти та науки		Обсяг регіонального замовлення – 850 осіб
Активізація впровадження дуальної освіти у закладах професійної (професійно-технічної) освіти	Департамент освіти та науки		Кількість професій – 10 од.

Очікувані результати.

Збільшення надходжень коштів до бюджету громади від діяльності суб'єктів підприємництва.

Збільшення кількості діючих суб'єктів господарювання та робочих місць.

Збільшення обсягів реалізації промислової продукції.

Збільшення обсягів експорту товарів місцевого товаровиробника.

2.2. Розвиток аграрного сектору.

Проблемні питання.

Здорожчання ресурсів, які забезпечують роботу аграрних підприємств, на фоні низької закупівельної вартості зерна.

Відсутність мотивації сільських жителів до розвитку галузі скотарства молочного напрямку, яка потребує значних трудових затрат і тривалого обороту вкладених ресурсів.

Відсутність фінансування заходів з підтримки розвитку суб'єктів господарювання агропромислового комплексу, сільськогосподарських кооперативів, фізичних осіб-підприємців та стимулювання виробництва сільськогосподарської продукції, у тому числі органічного виробництва.

Мета: сприяння ефективному розвитку виробництва сільськогосподарської продукції суб'єктами господарювання і селянськими господарствами, диверсифікації економіки громади, підвищення продуктивності аграрного сектору економіки.

Пріоритетні завдання.

Забезпечення зростання обсягів виробництва молока в домогосподарствах за рахунок збільшення поголів'я корів, розширення мережі сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, створення сімейних ферм, підвищення рівня самозайнятості населення.

Сприяння розвитку ринку екологічних та органічних продуктів, збільшення ефективності виробництва та переробки органічної продукції.

Зміст заходу	Виконавець	Джерела фінансування	Індикатори виконання
Надання фінансової підтримки фізичним особам за приріст поголів'я корів власного відтворення	Управління економіки	Бюджет громади	Кількість фізичних осіб, що скористались підтримкою – 6 осіб
Сприяння у проведенні навчань та інформаційно-роз'яснювальної роботи щодо створення сімейних фермерських господарств та сільськогосподарських кооперативів	Управління економіки	Бюджет громади, інші кошти	Кількість проведених заходів – 2 од.
Часткове відшкодування вартості сертифікації органічного виробництва	Управління економіки	Бюджет громади	Кількість товаровиробників, що отримали відшкодування – 3 од.
Сприяння сільськогосподарським товаровиробникам у залученні додаткової фінансової підтримки	Управління економіки, сільськогосподарські товаровиробники	Державний бюджет, інші кошти	Кількість модернізованих сільськогосподарських об'єктів – 3 од.

Очікувані результати.

Збільшення обсягів реалізації сільськогосподарської продукції.

2.3. Інвестиційна політика та міжнародне співробітництво.

Проблемні питання.

Довготривале продовження війни в Україні, яка впливає на формування міжнародної співпраці та інвестиційну політику.

Вплив пандемії Covid-19 на розвиток міжнародних відносин.

Відсутність фінансових ресурсів для реалізації інвестиційних проектів громади.

Мета: трансформація міжнародного співробітництва та інвестиційної політики громади у рамках статусу України як кандидата на членство в ЄС та адаптація отриманих можливостей в умовах воєнного/післявоєнного стану.

Пріоритетні завдання.

Зміцнення побратимських відносин, активізація співпраці з міжнародними містами-партнерами, розширення міжнародних зв'язків громади з іноземними муніципалітетами.

Пошук нових механізмів розвитку громади з використанням інвестиційних можливостей України як кандидата на членство в ЄС.

Зміст заходу	Виконавець	Джерела фінансування	Індикатори виконання
Зміцнення існуючих побратимських і партнерських відносин та налагодження співпраці з новими зарубіжними містами	Управління економіки		Кількість заходів - 10 од.
Активізація міжнародного співробітництва громади, налагодження співпраці з міжнародними інституціями, залучення ресурсів міжнародної технічної допомоги	Управління економіки, КУ «Агенція розвитку Хмельницького»		Кількість заходів - 10 од.
Створення сприятливого інвестиційного клімату, стимулювання процесу залучення інвестицій, пошук та супровід інвесторів (іноземних та вітчизняних)	КУ «Агенція розвитку Хмельницького», управління економіки		Кількість потенційних інвесторів – 5 од.
Реалізація пріоритетних проектів розвитку громади з використанням можливостей України як кандидата на членство в ЄС, у тому числі за рахунок Інструменту передвступної допомоги	КУ «Агенція розвитку Хмельницького», виконавчі органи міської ради, комунальні підприємства	Бюджет громади, інші кошти	Кількість реалізованих інвестиційних проектів – 2 од.
Інформаційне забезпечення щодо інвестиційних можливостей громади, застосування механізму прямого маркетингу	КУ «Агенція розвитку Хмельницького»		Кількість надісланих повідомлень – 500 од.

Проведення рекламних кампаній, у т. ч. з використанням каналу комунікації «Хмельмен»	КУ «Агенція розвитку Хмельницького»	Бюджет громади, інші кошти	Кількість промокампаній – 8 од.
Розробка промоційних матеріалів та презентацій, їх поширення	КУ «Агенція розвитку Хмельницького», управління економіки		Кількість презентаційної продукції – 4 од.
Сприяння суб'єктам господарювання у отриманні фінансово-кредитних, грантових ресурсів, залученні коштів міжнародної технічної допомоги	КУ «Агенція розвитку Хмельницького», відділ енергоменеджменту		Кількість поданих грантових заявок – 15 од.
Представлення громади на форумах, конференціях, виставках, семінарах в Україні та за кордоном	КУ «Агенція розвитку Хмельницького», управління економіки		Кількість заходів – 4 од.

Очікувані результати.

Становлення іміджу громади в умовах післявоєнної відбудови країни та кандидата на членство в ЄС, як надійного та досвідченого партнера.

Реалізація інвестиційних проектів, міжнародних програм.

2.4. Споживчий ринок та сфера послуг.

Проблемні питання.

Подальша розбудова інфраструктури ринків.

Необхідність впорядкування розміщення тимчасових споруд для здійснення підприємницької діяльності.

Мета: забезпечення стабільного розвитку ринку споживчих товарів та послуг, належного рівня торговельного обслуговування населення.

Пріоритетні завдання.

Розвиток інфраструктури споживчого ринку з розширенням мережі об'єктів роздрібної торгівлі та сфери послуг, підвищення якості обслуговування споживачів.

Популяризація та підтримка місцевих товаровиробників/майстрів, сприяння їх виходу на споживчий ринок.

Зміст заходу	Виконавець	Джерела фінансування	Індикатори виконання
Сприяння розширенню мережі об'єктів торгівлі та сфери послуг, у т. ч. місцевих виробників	Управління торгівлі		Відкриття нових об'єктів – 30 од. Збільшення кількості об'єктів фірмової торгівлі – на 5 од.
Проведення тематичних ярмарків, конкурсів, фестивалів	Управління торгівлі		Кількість ярмарків – 4 од. Кількість фестивалів – 2 од. Кількість конкурсів – 1 од.

Сприяння модернізації/реконструкції інфраструктури ринків	Управління торгівлі, ГО «Асоціація Хмельницьких ринків»	Інші кошти	Кількість ринків – 4 од.
Впорядкування розміщення стаціонарних тимчасових споруд для здійснення підприємницької діяльності, приведення їх до єдиного архітипу, демонтаж самовільно розміщених тимчасових споруд	Управління торгівлі, управління архітектури та містобудування	Бюджет громади, інші кошти	Кількість тимчасових споруд, які змінили архітип – 50 од. Кількість демонтованих тимчасових споруд – 2 од.
Проведення конкурсів на право розміщення пересувних тимчасових споруд через систему «Прозорро»	Управління торгівлі		Кількість об'єктів торгівлі – 4 од.
Забезпечення дотримання Порядку розміщення відкритих майданчиків для харчування біля закладів ресторанного господарства	Управління торгівлі		Кількість укладених договорів про встановлення особистого строкового сервітуту – 100 од. Збільшення надходжень до бюджету громади - на 50 тис. грн.

Очікувані результати.

Розширення мережі роздрібної торгівлі, ресторанного господарства та сфери послуг із забезпеченням територіальної доступності торговельних послуг для населення.

Збільшення обсягів роздрібного товарообороту.

2.5. Грошові доходи населення та ринок праці.

Проблемні питання.

Дисбаланс на ринку праці між попитом та пропозицією робочої сили, низький рівень заробітної плати за вакансіями.

Наявність «тіньової» зайнятості та «тіньової» заробітної плати.

Неналежний рівень заробітної плати, наявність заборгованості із виплати заробітної плати.

Працевлаштування незайнятого населення, у т. ч. осіб, які не здатні на рівні конкурувати на ринку праці, внутрішньо переміщених осіб та осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України.

Мета: сприяння працевлаштуванню, адаптації до умов сучасного ринку праці, стимулювання створення робочих місць, підвищення рівня заробітної плати, «детінізація» заробітної плати, легалізація трудових відносин.

Пріоритетні завдання.

Сприяння працевлаштуванню безробітним, у т. ч. внутрішньо переміщеним особам та особам, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України.

Легалізація «тіньової» зайнятості населення та «тіньової» заробітної плати.

Недопущення виникнення заборгованості з виплати заробітної плати.

Зміст заходу	Виконавець	Джерела фінансування	Індикатори виконання
Сприяння працевлаштуванню незайнятого населення на вільні та новостворені робочі місця, у т. ч. осіб, які не здатні на рівні конкурувати на ринку праці, внутрішньо переміщених осіб та осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України	Міський центр зайнятості	Інші кошти	Кількість працевлаштованих незайнятих громадян – 1,4 тис. осіб
Сприяння в укомплектуванні вакансій, заявлених роботодавцем, у т. ч. шляхом професійного навчання безробітних	Міський центр зайнятості		Чисельність осіб, охоплених професійним навчанням – 150 осіб
Проведення профорієнтаційних заходів, спрямованих на підвищення престижу робітничих професій та мотивацію молоді до свідомого вибору професій, актуальних на ринку праці	Міський центр зайнятості, Департамент освіти та науки		Кількість заходів – 100 од.
Проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед суб'єктів господарювання за місцем здійснення діяльності щодо легалізації «тіньової» зайнятості та «тіньової» заробітної плати, додержання законодавства про працю	Управління праці та соціального захисту населення, Міський центр зайнятості		Кількість охоплених суб'єктів господарювання – 4 тис. од.
Здійснення контролю за забезпеченням збільшення рівня заробітної плати, своєчасності та повноти погашення заборгованості із виплати заробітної плати, легалізації «тіньової» зайнятості та «тіньової» заробітної плати	Управління праці та соціального захисту населення		Кількість засідань – 24 од.
Розміщення соціальної реклами, розповсюдження «пам'яток» для роботодавців та працівників, забезпечення роботи телефонів «гарячої лінії» з питань легалізації «тіньової» зайнятості та «тіньової» заробітної плати, відповідальності за порушення трудового законодавства	Управління праці та соціального захисту населення		Кількість розповсюджених «пам'яток» - 4 тис. од. Кількість повідомлень у ЗМІ – 12 од.

Очікувані результати.

Збільшення кількості укомплектованих вакансій та працевлаштованих осіб.
Зростання рівня середньомісячної заробітної плати.

Відсутність заборгованості з виплати заробітної плати.

2.6. Інформаційна та адміністративна політика.

Проблемні питання.

Наявність обмежень щодо розвитку певних видів комунікацій з суб'єктами звернення у зв'язку із дією військового стану.

Необхідність переведення адміністративних послуг у електронний формат.

Необхідність підвищення рівня цифрової грамотності мешканців.

Відсутність єдиного центру комплексної координації ситуацій та оперативного реагування з усіма оперативними службами міста.

Мета: забезпечення відкритості у діяльності влади, налагодження дієвих механізмів комунікації та залучення громади до процесу прийняття та реалізації управлінських рішень, подальший розвиток електронного урядування та електронної демократії, сучасних інформаційних технологій, покращення якісного надання адміністративних послуг.

Пріоритетні завдання.

Всебічне об'єктивне висвітлення економічного, господарського, культурного, соціального життя громади.

Створення належних умов для активної взаємодії між владою та громадськістю під час здійснення місцевого самоврядування.

Розвиток інформаційних технологій та інформаційних систем.

Зміст заходу	Виконавець	Джерела фінансування	Індикатори виконання
Забезпечення всебічного та об'єктивного висвітлення діяльності міської влади та життя громади	Управління організаційно-інформаційної роботи та контролю		Кількість інформаційних матеріалів – 2000 од.
Підтримка громадських ініціатив та сприяння розвитку інституцій громадянського суспільства	Управління організаційно-інформаційної роботи та контролю		Підтримка громадських ініціатив – 10 од. Засідання громадської ради – 10 од.
Проведення консультацій з громадськістю з важливих питань життєдіяльності громади	Управління організаційно-інформаційної роботи та контролю		Консультації з громадськістю – 8 од. Кількість учасників громадських обговорень – 1 тис. осіб.
Вивчення громадської думки щодо роботи органів місцевого самоврядування, комунальних підприємств, актуальних питань життєдіяльності громади	Управління організаційно-інформаційної роботи та контролю		Кількість опитувань – 4 од. Загальна кількість респондентів – 1000 осіб.
Придбання обладнання для системи відеоспостереження за громадськими місцями, дорожнім рухом	Виконавчий комітет міської ради, ХМКП «Хмельницьк-інфоцентр»	Бюджет громади	Кількість встановлених відеокамер – 30 од.

Придбання обладнання для моніторингового центру та створення робочих місць колективного управління, контролю та швидкого реагування за безпекою	Виконавчий комітет міської ради, ХМКП «Хмельницьк-інфоцентр»	Бюджет громади	Кількість облаштованих робочих місць – 3
Розвиток цифрової інфраструктури («розумні» зупинки, парковки, управління світлофорами, світлом тощо)	Департамент інфраструктури міста, управління транспорту і зв'язку, ХМКП «Хмельницьк-інфоцентр»	Бюджет громади	Кількість об'єктів – 5 од.
Збільшення кількості адміністративних послуг, у т. ч. електронних публічних послуг, які можуть надаватися через управління адміністративних послуг	Управління адміністративних послуг		Розширення спектру послуг Збільшення кількості електронних послуг – на 5 од.
Проведення інформаційних кампаній, спрямованих на популяризацію цифрових технологій, навичок та компетентностей	ХМКП «Хмельницьк-інфоцентр», виконавчі органи		Кількість інформаційно-освітніх заходів – 5 од.
Забезпечення діяльності комітетів самоорганізації населення	Виконавчий комітет міської ради	Бюджет громади	Кількість комітетів самоорганізації населення – 4 од.

Очікувані результати.

Покращення інформаційного забезпечення мешканців громади.

Якісне надання адміністративних послуг.

3. РОЗВИТОК ІНФРАСТРУКТУРИ.

3.1. Житлово-комунальне господарство та благоустрій.

Проблемні питання.

Незадовільний технічний стан житлового фонду.

Зношеність інженерних мереж (водопровідних, каналізаційних, теплових, зовнішнього освітлення тощо).

Фізично та морально застарілі обладнання та техніка підприємств житлово-комунального господарства.

Мета: ефективне функціонування житлово-комунальної інфраструктури, надання якісних та безперебійних послуг з водопостачання та водовідведення, централізованого тепlopостачання та гарячого водопостачання.

Пріоритетні завдання і заходи.

Поліпшення технічного стану житлового фонду, інженерних мереж, об'єктів благоустрою.

Сприяння створенню об'єднань співвласників багатоквартирних будинків, залучення населення до управління житловим фондом.

Забезпечення централізованого водопостачання та водовідведення у сільських населених пунктах.

Надання якісних житлово-комунальних послуг.

Зміст заходу	Виконавець	Джерела фінансування	Індикатори виконання
Співфінансування робіт з ремонту багатоквартирних житлових будинків	Управління житлової політики і майна	Бюджет громади	Кількість об'єктів – 27 од.
Проведення модернізації, капітального ремонту, заміни ліфтів у житлових будинках	Управління житлової політики і майна	Бюджет громади	Кількість ліфтів – 200 од. Кількість експертних обстежень - 200 од.
Проведення капітального та поточного ремонту прибудинкових територій	Управління житлової політики і майна	Бюджет громади	Кількість об'єктів – 135 од.
Проведення капітального та поточного ремонту дитячих та спортивних майданчиків	Управління житлової політики і майна, управління молоді та спорту	Бюджет громади	Кількість об'єктів капітального ремонту - 20 од. Кількість об'єктів поточного ремонту - 30 од.
Сприяння у створенні об'єднань співвласників багатоквартирних будинків	Управління житлової політики і майна		Кількість створених ОСББ – 15 од.
Створення зон активного відпочинку на березі р. Південний Буг (парк ім. М. Чекмана, парк «Молодіжний»)	Управління комунальної інфраструктури	Бюджет громади	Кількість зон – 2 од.
Придбання техніки та обладнання для підприємств житлово-комунальної сфери	Управління комунальної інфраструктури, комунальні підприємства	Бюджет громади, інші кошти	Кількість техніки – 7 од.
Модернізація та технічне переоснащення котелень, центральних теплових пунктів	Управління комунальної інфраструктури, МКП «Хмельницьк-теплокомун-енерго»	Інші кошти	Кількість котлів – 3 од. Кількість насосів – 5 од.
Виконання робіт із заміни теплових мереж на попередньоізольовані	Управління комунальної інфраструктури, МКП «Хмельницьк-теплокомун-енерго»	Інші кошти	Протяжність теплових мереж – 4 км

Продовження робіт з будівництва другої черги водогону від с. Чернелівка Красилівського району до міста Хмельницького	Управління комунальної інфраструктури, МКП «Хмельницьк-водоканал»	Державний бюджет, обласний бюджет, бюджет громади	Будівництво водогону – 14 км
Реконструкція головної каналізаційної насосної станції (вул. Трудова, 6Б), каналізаційних насосних станцій	Управління комунальної інфраструктури, МКП «Хмельницьк-водоканал»	Бюджет громади	Покращення санітарного стану
Будівництво/реконструкція мереж водопостачання та водовідведення у мікрорайонах міста	Управління комунальної інфраструктури, МКП «Хмельницьк-водоканал», управління капітального будівництва	Бюджет громади, інші кошти	Протяжність мереж – 8,3 тис. п. м
Будівництво/реконструкція/капітальний ремонт мереж водопостачання та водовідведення у сільських населених пунктах (с. Шаровечка, с. Пирогівці, селище Богданівці, с. Копистин, с. Водички, с. Климківці, с. Бахматівці, с. Волиця)	Управління комунальної інфраструктури, МКП «Хмельницьк-водоканал»	Бюджет громади, інші кошти	Забезпечення мешканців якісною питною водою
Будівництво артезіанської свердловини, водонапірної башти та водогону у с. Малашівці	Управління комунальної інфраструктури, управління капітального будівництва	Бюджет громади	Забезпечення мешканців якісною питною водою
Будівництво каналізаційних мереж у мікрорайоні Озерна	Управління капітального будівництва	Бюджет громади	Покращення санітарного стану
Будівництво мереж водопостачання у мікрорайоні Лезневе 1, 2	Управління капітального будівництва	Бюджет громади	Покращення санітарного стану
Будівництво центру поводження з тваринами на вул. Заводській, 165	Управління комунальної інфраструктури, ХКП «Спецкомунтранс»	Бюджет громади	Відсоток виконаних робіт - 75%
Відшкодування МКП «Хмельницькводоканал» частини витрат, пов'язаних із забезпеченням послуг	Фінансове управління	Бюджет громади	Обсяг коштів – 1,0 млн. грн.

водопостачання споживачів, які підключені до водогону від с. Чернелівка Красилівського району до міста Хмельницького			Забезпечення надійного водопостачання
Виконання заходів з ліквідації негативних наслідків діяльності об'єктів спільного користування	Виконавчий комітет міської ради	Бюджет громади	Забезпечення надійного водопостачання

Очікувані результати.

Підвищення рівня надання житлово-комунальних послуг.

Збільшення кількості об'єднань співвласників багатоквартирних будинків.

Покращення стану об'єктів благоустрою громади.

3.2. Енергоефективність та енергозбереження.

Проблемні питання.

Недостатність паливно-енергетичних ресурсів.

Значна вартість енергоефективного обладнання.

Мета: стимулювання впровадження заходів, спрямованих на підвищення енергоефективності, дбайливого ставлення до використання енергоресурсів.

Пріоритетні завдання.

Впровадження організаційних та технічних енергоефективних заходів закладами/установами/підприємствами.

Підвищення рівня свідомості мешканців щодо раціонального споживання енергоресурсів.

Зміст заходу	Виконавець	Джерела фінансування	Індикатори виконання
Термомодернізація об'єктів бюджетної сфери та комунального господарства з упровадженням енергозберігаючих технологій	Відділ енергоменеджменту, Департамент освіти та науки	Бюджет громади, інші кошти	Кількість термомодернізованих закладів – 1 од. Зменшення викидів CO ₂
Використання нетрадиційних джерел енергії на об'єктах бюджетної та комунальної власності	Відділ енергоменеджменту, Департамент освіти та науки, управління праці та соціального захисту населення	Бюджет громади, інші кошти	Кількість встановлених теплових pomp - 2 од.
Капітальний ремонт мереж зовнішнього освітлення	Управління комунальної інфраструктури	Бюджет громади	Кількість об'єктів – 2 од. Кількість світлоточок – 48 од. Протяжність відремонтованих мереж – 1,8 км
Реконструкція твердопаливної котельні на вул. С. Бандери, 32/1	Управління комунальної інфраструктури, МКП	Бюджет громади, інші кошти	Збільшення потужності котельні – до 6 МВт

	«Хмельницьк-теплокомун-енерго»		
Здійснення щоденного моніторингу використання енергоресурсів бюджетними установами	Відділ енергоменеджменту		Зменшення обсягів споживання енергоресурсів на 5%
Сприяння у реалізації заходів з енергозбереження мешканцями багатоквартирних житлових будинків на умовах співфінансування з бюджету громади	Управління житлової політики та майна	Бюджет громади, інші кошти	Кількість об'єктів – 10 од.
Надання консультацій, проведення тренінгів, семінарів щодо впровадження заходів з енергозбереження на об'єктах бюджетної комунальної власності та приватних домогосподарствах	Відділ енергоменеджменту		Кількість тренінгів/семінарів – 4 од.
Проведення «Днів Сталої Енергії» у рамках Європейської ініціативи «Угода Мерів»	Відділ енергоменеджменту		Загальна кількість залучених осіб – 40 тис.

Очікувані результати.

Забезпечення енергоефективної експлуатації будівель.

Скорочення викидів CO₂.

Зменшення обсягів споживання паливно-енергетичних ресурсів.

Підвищення культури енергоспоживання.

3.3. Дорожньо-транспортна інфраструктура.

Проблемні питання.

Недостатній рівень забезпечення дорожнього руху та пропускної спроможності вулично-дорожньої мережі.

Незадовільний стан дорожнього покриття.

Недостатня кількість велодоріжок та велосмуг на вулично-дорожній мережі міста.

Недостатнє охоплення електротранспортом окремих районів міста.

Зношеність рухомого складу та основних засобів ХКП «Електротранс», недостатня кількість транспортних засобів, пристосованих до перевезення маломобільних груп населення.

Недостатня кількість облаштованих місць паркування транспортних засобів.

Мета: забезпечення умов комфортного очікування громадського транспорту та комфортного перевезення громадян, у т. ч. осіб з обмеженими фізичними можливостями, поліпшення дорожньо-транспортної інфраструктури та підвищення рівня безпеки руху. Подальший розвиток велосипедного руху.

Пріоритетні завдання.

Удосконалення транспортної мережі.

Оновлення рухомого складу транспорту загального користування, у т. ч. пристосованого для перевезення маломобільних груп населення.

Покращення технічного стану дорожньо-транспортної інфраструктури, забезпечення безпеки руху.

Створення безпечних та зручних умов для велосипедистів.

Сприяння відновленню роботи КП «Аеропорт Хмельницький».

Зміст заходу	Виконавець	Джерела фінансування	Індикатори виконання
Обстеження пасажиропотоку на тролейбусних та автобусних маршрутах	Управління транспорту та зв'язку, ХКП «Електротранс»	Бюджет громади	Удосконалення мережі
Вдосконалення маршрутної мережі автобусних, тролейбусних маршрутів, відкриття нових маршрутів	Управління транспорту та зв'язку, ХКП «Електротранс»		Кількість переглянутих маршрутів – 5 од. Кількість нових маршрутів – 3 од.
Продовження роботи з впровадження автоматизованих систем електронних платежів у громадському транспорті	Управління транспорту та зв'язку, ХКП «Електротранс»	Інші кошти	Рівень впровадження – 100% у автотранспорті загального користування
Придбання тролейбусів та автобусів	Управління транспорту та зв'язку, ХКП «Електротранс»	Кредитні кошти, інші кошти	Кількість тролейбусів – 45 од. Кількість автобусів – 3 од.
Встановлення на зупинках громадського транспорту нових павільйонів для очікування пасажирами громадського транспорту	Управління транспорту та зв'язку, управління комунальної інфраструктури	Бюджет громади, інші кошти	Кількість нових зупинок – 15 од.
Будівництво нових доріг, вулиць, проїздів, транспортних розв'язок	Управління капітального будівництва, управління комунальної інфраструктури	Бюджет громади	Кількість об'єктів – 5 од.
Проведення капітального та поточного ремонту вулично-дорожньої мережі, у т. ч. доріг сільських населених пунктів, розширення проїзних частин центральних вулиць міста з улаштуванням заїзних «кишень» на зупинках громадського транспорту	Управління комунальної інфраструктури	Бюджет громади	Кількість об'єктів – 174 од.
Реконструкція під'їзної дороги від вул. Вінницьке шосе до вул. Вінницьке шосе, 18 (індустріальний парк) (м. Хмельницький)	Управління комунальної інфраструктури	Бюджет громади	Кількість об'єктів – 1 од.
Облаштування пристроїв для обмеження дорожнього руху, світлофорів, у т. ч. для людей з обмеженими можливостями	Управління комунальної інфраструктури	Бюджет громади	Кількість об'єктів – 3 од.

Будівництво велосипедних, пішохідних доріжок, пішохідно-велосипедних зон, облаштування велосипедних смуг, встановлення велопарковок, велостійок	Управління комунальної інфраструктури	Бюджет громади	Кількість велосипедних доріжок – 2 од. Кількість пішохідних доріжок – 10 од. Кількість велопарковок/ велостійок – 20 од.
Актуалізація електронної мапи велоінфраструктури	Управління комунальної інфраструктури	Бюджет громади	Підвищення рівня поінформованості населення
Облаштування майданчиків для платного паркування з автоматизованою системою контролю оплати вартості послуг	Управління транспорту та зв'язку	Бюджет громади	Кількість парко-місць – 200 од.
Співфінансування заходів з відновлення роботи КП «Аеропорт «Хмельницький»	Управління економіки	Бюджет громади	Забезпечення належного функціонування КП «Аеропорт «Хмельницький»

Очікувані результати.

Облаштування нових та реконструкція існуючих транспортних мереж та об'єктів транспортної інфраструктури.

Створення умов для зручного та безпечного руху.

Доступність об'єктів транспорту для людей з обмеженими можливостями.

Зростання активності велосипедного руху.

3.4. Житлова політика, містобудування, регулювання земельних відносин.

Проблемні питання.

Забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб.

Необхідність розроблення та оновлення містобудівної документації громади.

Необхідність приведення у належний стан зовнішній вигляд вивісок, рекламних конструкцій, тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності.

Недостатня кількість житла, коштів на його будівництво/придбання для пільгових категорій громадян.

Недостатня кількість земельних ділянок, які могли б бути запропоновані громадянам для будівництва згідно з чергою та позачергово.

Мета: забезпечення ефективного управління розвитком територій громади, планування та забудови, доступу громадськості до містобудівної документації та інших документів у онлайн режимі.

Пріоритетні завдання.

Забезпечення житлом окремих категорій громадян.

Забезпечення функціонування єдиної геоінформаційної системи (геопортал), створення містобудівного кадастру.

Розроблення містобудівної документації, комплексного плану просторового розвитку території громади.

Надання у користування та у власність земельних ділянок комунальної власності, забезпечення відкритої та прозорої процедури продажу земельних ділянок.

Зміст заходу	Виконавець	Джерела фінансування	Індикатори виконання
Забезпечення житлом окремих категорій населення, у т. ч. осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, членів їх сімей (у т. ч. за рахунок виплати грошової компенсації, надання співфінансування), внутрішньо переміщених осіб	Відділ обліку та розподілу житлової площі, управління праці та соціального захисту населення, управління капітального будівництва	Бюджет громади	Кількість сімей – 12
Виконання робіт з реконструкції та поточного ремонту гуртожитку на вул. Інститутській, 12 та реконструкції нежитлової будівлі на вул. Кам'янецькій, 74 під гуртожиток з нежитловими приміщеннями на першому поверсі для забезпечення тимчасовим житлом внутрішньо переміщених осіб	Управління житлової політики і майна	Грантові кошти	Кількість об'єктів – 2 од.
Доопрацювання геоportалу громади	Управління архітектури та містобудування	Бюджет громади	Підвищення рівня поінформованості населення
Створення містобудівного кадастру	Управління архітектури та містобудування	Бюджет громади	Містобудівний кадастр – 1 од.
Розроблення комплексного плану просторового розвитку території громади	Управління архітектури та містобудування	Бюджет громади	Розроблена документація – 1 од.
Виготовлення цифрових ортофотопланів території міста	Управління архітектури та містобудування	Бюджет громади	Актуалізація картографічної документації
Доопрацювання проекту містобудівної документації «Коригування (внесення змін) генерального плану м. Хмельницький», розроблення експертного звіту	Управління архітектури та містобудування	Бюджет громади	Розроблена документація – 2 од.
Розроблення проекту містобудівної документації «Детальний план території «Старе місто»	Управління архітектури та містобудування	Бюджет громади	Розроблена документація – 1 од.
Розроблення проекту містобудівної документації «Детальний план території мікрорайону Заріччя (існуюча забудова)»	Управління архітектури та містобудування	Бюджет громади	Розроблена документація – 1 од.

Розроблення проекту містобудівної документації «План зонування території м. Хмельницького (зонінг)»	Управління архітектури та містобудування	Бюджет громади	Розроблена документація – 1 од.
Виконання робіт з відцифрування наявної містобудівної документації	Управління архітектури та містобудування	Бюджет громади	Кількість документів – 1 од.
Розроблення та затвердження дизайн-коду вулиць Кам'янецької, Соборної	Управління архітектури та містобудування	Бюджет громади	Кількість розроблених дизайн-кодів – 2 од.
Проведення розподілу земельних ділянок між громадянами, які перебувають у черзі з надання земельних ділянок для будівництва та обслуговування житлових будинків, господарських будівель і споруд (присадибні ділянки), у нових масивах індивідуальної забудови	Управління земельних ресурсів		Кількість забезпечених земельними ділянками громадян – 50 осіб
Проведення інформаційних заходів з організації аукціонів з продажу прав на земельні ділянки (оренда, власність)	Управління земельних ресурсів	Бюджет громади	Кількість біл-бордів – 10 од.
Проведення комплексу землепорядних, земле оціночних робіт з підготовки ділянок до продажу	Управління земельних ресурсів	Бюджет громади	Кількість актів добору земельної ділянки – 10 од. Кількість експертно-грошових оцінок земельних ділянок – 30 од.
Проведення нормативно-грошової оцінки земель громади	Управління земельних ресурсів	Бюджет громади	Кількість документацій – 20 од.
Виготовлення паспортів об'єктів водного фонду	Управління земельних ресурсів	Бюджет громади	Кількість паспортів – 15 од.

Очікувані результати.

Підвищення ефективності управління розвитком територій громади.

Забезпечення доступу громадськості до містобудівної документації та схем.

Забезпечення надходжень до бюджету громади від проведення аукціонів з продажу прав оренди земельних ділянок у сумі 1,0 млн. грн., продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення на неконкурентних засадах – 3,0 млн. грн., відшкодування збитків за використання земельних ділянок без правовстановлюючих документів – 1,0 млн. гривень.

4. РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ.

4.1. Соціальний захист населення.

Проблемні питання.

Збільшення кількості громадян, які потребують отримання розширеного кола соціальних послуг.

Поліпшення технічного стану соціальних закладів.

Мета: підвищення ефективності системи соціального захисту і соціального забезпечення мешканців громади, внутрішньо переміщених осіб.

Пріоритетні завдання.

Вдосконалення сервісу надання соціальних послуг.

Соціальна підтримка окремих категорій громадян.

Забезпечення розвитку соціальних закладів.

Зміст заходу	Виконавець	Джерела фінансування	Індикатори виконання
Виплата одноразової грошової допомоги соціально вразливим категоріям населення, особам, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, а також членам їх сімей, внутрішньо переміщеним особам	Управління праці та соціального захисту населення	Бюджет громади	Кількість осіб – 12 тис. осіб
Реконструкція частини будівлі тимчасового перебування громадян, які втратили зв'язок з сім'ями, міського центру соціальної підтримки та адаптації під гуртожиток для внутрішньо переміщених осіб на вул. Житецького, 22 (м. Хмельницький)	Управління праці та соціального захисту населення	Бюджет громади	Поліпшення умов перебування внутрішньо переміщених осіб
Здійснення доплати до пенсії колишнім політв'язням та репресованим, членам сімей репресованих та реабілітованих	Управління праці та соціального захисту населення	Бюджет громади	Кількість осіб – 95 осіб
Виплата компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги з догляду на непрофесійній основі	Управління праці та соціального захисту населення	Бюджет громади	Кількість осіб – 110 осіб
Проведення капітальних ремонтів житлових будинків/квартир, заміна газового обладнання, встановлення засобів обліку комунальних послуг соціально вразливим категоріям населення	Управління праці та соціального захисту населення	Бюджет громади	Проведення ремонтів – 3 особам. Заміна газового обладнання – 8 особам. Встановлення засобів обліку – 100 особам

Здійснення перевезення осіб, які не мають змоги користуватися транспортом загального користування та є лежачими хворими (швидка допомога)	Управління праці та соціального захисту населення	Бюджет громади	Кількість перевезень – 6 тис. од.
Надання фінансової підтримки громадським організаціям соціальної спрямованості, у т. ч. громадським організаціям інвалідів та ветеранів	Управління праці та соціального захисту населення	Бюджет громади	Кількість громадських організацій – 55 од.
Проведення заходів, приурочених до свят, визначних дат тощо	Управління праці та соціального захисту населення	Бюджет громади	Кількість заходів – 34 од.
Капітальний, поточний ремонт соціальних закладів, приміщень управління праці та соціального захисту населення, придбання техніки, обладнання, транспортних засобів	Управління праці та соціального захисту населення	Бюджет громади	Кількість закладів – 6 од.
Виконання робіт з облаштування зони відпочинку з пляжем та понтонним причалом на березі річки Південний Буг (Рекреаційний центр «Берег надії»)	Управління праці та соціального захисту населення	Бюджет громади	Кількість об'єктів – 1 од.

Очікувані результати.

Розширення спектру, покращення якості соціальних послуг.

Залучення інститутів громадянського суспільства до реалізації соціальної політики.

4.2. Підтримка сім'ї, дітей та молоді.

Проблемні питання.

Збільшення кількості дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах.

Необхідність підвищення рівня розвитку громадянсько-патріотичного, військово-патріотичного та духовно-морального виховання на основі суспільно-державних (національних) цінностей.

Деадаптація внутрішньо переміщених дітей та молоді.

Мета: підвищення рівня захисту прав дітей та зміцнення сімейних цінностей, активізація участі молоді у суспільному житті, створення сприятливих умов для всебічного розвитку молодого покоління.

Пріоритетні завдання.

Здійснення соціальної підтримки дітей та пропагування сімейних цінностей.

Профілактика правопорушень у підлітковому середовищі.

Формування громадської позиції, моральності, духовності, загальнолюдських цінностей у дітей та молоді.

Вирішення житлових проблем молоді шляхом надання пільгового довготермінового кредиту на придбання житла.

Зміст заходу	Виконавець	Джерела фінансування	Індикатори виконання
Проведення інформаційної кампанії з питань підтримки національного усиновлення та інших форм сімейного виховання	Служба у справах дітей		Кількість повідомлень у ЗМІ – 4 од. Кількість індивідуальних бесід – 27 од.
Сприяння реалізації права дитини на виховання у сім'ї, розвитку сімейних форм виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	Служба у справах дітей		Збільшення кількості дітей, влаштованих на сімейні форми виховання, на 18%
Своєчасне виявлення та превентивне виховання дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах, просвітницька та правова допомога їх батькам	Служба у справах дітей, Центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді		Кількість профілактичних рейдів – 39 од. Кількість відвіданих сімей – 220 од.
Проведення святкових заходів для дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, тих, які проживають у сім'ях, що опинились у складних життєвих обставинах, дітей з багатодітних родин	Служба у справах дітей, управління праці та соціального захисту населення	Бюджет громади	Кількість дітей – 220 осіб
Виплата грошової допомоги на кишенькові витрати дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування	Управління праці та соціального захисту населення	Бюджет громади	Кількість осіб – 165
Надання проїзних документів багатодітним сім'ям, жінкам, яким присвоєно почесне звання «Мати-героїня»	Управління праці та соціального захисту населення	Бюджет громади	Кількість сімей – 300
Проведення заходів щодо попередження гендерно зумовленого насилля у сім'ї	Управління праці та соціального захисту населення, управління молоді та спорту	Бюджет громади	Кількість заходів – 10 од.
Проведення заходів національно-патріотичного спрямування, правового виховання дітей і молоді, спрямованих на повагу до культурно-історичних пам'яток та місць	Управління молоді та спорту		Кількість заходів – 10 од.

Проведення заходів, спрямованих на сприяння інтелектуальному самовдосконаленню молоді, творчому розвитку особистості, у т. ч. для молодих людей з особливими потребами	Управління молоді та спорту		Кількість заходів – 20 од.
Розвиток неформальної освіти молоді (проведення тематичних шкіл, тренінгів, воркшопів, майстеркласів, інтерактивні навчання, інформаційно-просвітницька робота)	Управління молоді та спорту		Кількість заходів – 10 од.
Проведення заходів, спрямованих на запобігання негативних соціальних явищ у молодіжному середовищі, дезадаптації дітей та підлітків, у т. ч. внутрішньо переміщених осіб	Управління молоді та спорту		Кількість заходів – 15 од.
Організація оздоровлення та відпочинку дітей, що потребують особливої соціальної уваги та підтримки у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку	Управління молоді та спорту	Бюджет громади, обласний бюджет, державний бюджет	Кількість дітей, охоплених відпочинком – 120 осіб
Надання пільгових довгострокових кредитів молодим сім'ям, самотнім молодим громадянам на придбання житла	Управління молоді та спорту	Бюджет громади	Кількість кредитів – 3 од.
Проведення робіт з капітального, поточного ремонту молодіжних закладів	Управління молоді та спорту	Бюджет громади	Кількість закладів – 2 од.

Очікувані результати.

Збільшення кількості дітей, влаштованих на сімейні форми виховання, на 18%.

Підвищення рівня громадянської активності молоді, зміцнення патріотичних настроїв у свідомості молодих людей.

4.3. Освіта.

Проблемні питання.

Зростання контингенту учнів та вихованців, перевищення гранично допустимого наповнення навчальних закладів.

Необхідність забезпечення освітнього процесу спеціальним обладнанням і навчальним матеріалом.

Мета: забезпечення доступної та якісної освіти, запровадження інноваційних технологій у освітньому процесі.

Пріоритетні завдання.

Формування у закладах освіти комплексної національно-патріотично орієнтованої системи виховання, духовності і світогляду ціннісних орієнтацій і моральних принципів.

Забезпечення рівних можливостей для здобуття освіти та всебічного розвитку дітей з особливими освітніми потребами.

Добудова існуючих та будівництво нових закладів освіти.

Оновлення та модернізація матеріально-технічної бази закладів освіти.
Впровадження у освітній процес інноваційних технологій.

Зміст заходу	Виконавець	Джерела фінансування	Індикатори виконання
Розширення мережі гуртків військово-патріотичного напрямку у закладах освіти	Департамент освіти та науки		Кількість гуртків – 10 од.
Проведення заходів національно-патріотичного спрямування і морально-правового виховання дітей та учнівської молоді	Департамент освіти та науки		Кількість заходів – 30 од.
Організація військово-патріотичного табору з денним перебуванням для учнівської молоді 5-8 класів	Департамент освіти та науки		Кількість охоплених дітей – 150 осіб
Інформатизація системи освіти та впровадження ІТ-технологій, інноваційних методів навчання у освітньому процесі	Департамент освіти та науки		Охоплення закладів освіти – 100%
Продовження роботи з впровадження електронного журналу у закладах загальної середньої освіти	Департамент освіти та науки		Охоплення закладів – 100%
Залучення учасників освітнього процесу до участі у грантах, конкурсах, регіональних, всеукраїнських, міжнародних інноваційних освітніх проектах, олімпіадах, конференціях	Департамент освіти та науки.		Кількість конкурсів, у яких взято участь – 10 од. Кількість переможців – 30 осіб
Створення умов для навчання дітей з особливими освітніми потребами	Департамент освіти та науки		Кількість закладів – 64 од.
Активізація впровадження дуальної освіти у закладах професійної (професійно-технічної) освіти	Департамент освіти та науки		Кількість професій – 10 од.
Розширення мережі гуртків у закладах освіти у сільській місцевості	Департамент освіти та науки		Кількість гуртків – 5 од.
Оздоровлення та відпочинок дітей у таборах на базі освітніх закладів	Департамент освіти та науки	Бюджет громади	Кількість охоплених дітей – 700 осіб
Здійснення виплати персональних стипендій міської ради обдарованим дітям, премій міського голови кращим учням за результатами ЗНО, премій міської ради кращим педагогічним працівникам	Департамент освіти та науки	Бюджет громади	Кількість дітей – 42 особи. Кількість педагогічних працівників – 30 осіб

Надання матеріальної допомоги студентам пільгових категорій для навчання у закладах вищої освіти України усіх форм власності	Департамент освіти та науки	Бюджет громади	Кількість осіб – за кількістю поданих і розглянутих комісією заяв
Забезпечення збалансованого харчування дітей в закладах освіти з дотриманням сезонного чотириденного меню	Департамент освіти та науки		Охоплення закладів – 100%
Встановлення охоронних сигналізацій та камер відеоспостереження у закладах освіти	Департамент освіти та науки	Бюджет громади	Кількість закладів – 10 од.
Розширення мережі і збільшення кількості місць у закладах освіти	Управління капітального будівництва, Департамент освіти та науки	Бюджет громади	Кількість місць – 480
Оновлення матеріально-технічної та навчальної бази закладів освіти	Департамент освіти та науки	Бюджет громади	Кількість закладів – 20 од.
Проведення робіт з реконструкції, капітального, поточного ремонту закладів освіти	Департамент освіти та науки	Бюджет громади	Кількість закладів – 30 од.
Будівництво та облаштування укриттів у закладах освіти	Департамент освіти та науки, управління капітального будівництва	Бюджет громади	Кількість закладів – 10 од.

Очікувані результати.

Покращення якості та безбар'єрність освіти.

Збільшення кількості дітей, охоплених дошкільною освітою.

4.4. Охорона здоров'я.

Проблемні питання.

Обмеження доступу населення громади до повного спектру медичних послуг в умовах військового стану.

Потреба у додатковому оснащенні закладів охорони здоров'я на випадок роботи у критичних та автономних умовах впродовж тривалого часу.

Зростання потреби мешканців у реабілітаційних та консультаційних послугах, у т. ч. внутрішньо перемішених осіб.

Підвищення показників захворюваності населення.

Мета: забезпечення функціонування ефективної і доступної системи охорони здоров'я, надання населенню високоякісної медичної допомоги.

Пріоритетні завдання.

Забезпечення закладів охорони здоров'я необхідними лікарськими засобами, витратними матеріалами та виробами медичного призначення.

Надання та розширення спектру реабілітаційних послуг.

Придбання техніки, обладнання для надання якісних медичних послуг населенню.

Подальше впровадження медичних інформаційних систем та інформаційних технологій.

Зміст заходу	Виконавець	Джерела фінансування	Індикатори виконання
Оснащення закладів охорони здоров'я сучасним діагностичним та лікувальним обладнанням	Управління охорони здоров'я	Бюджет громади, інші кошти	Покращення якості медичного обслуговування
Забезпечення закладів охорони здоров'я виробами медичного призначення, витратними матеріалами та лікарськими засобами для надання медичної допомоги під час стаціонарного лікування хворим та постраждалим внаслідок бойових дій	Управління охорони здоров'я	Державний бюджет, бюджет громади, інші кошти	Кількість забезпечених осіб – 100% пацієнтів під час стаціонарного лікування
Забезпечення лікуванням зубів та зубопротезуванням пільгових категорій мешканців громади, у т. ч. внутрішньо переміщених осіб, військовослужбовців, членів родин загиблих	Управління охорони здоров'я	Бюджет громади	Кількість забезпечених осіб – 100% від тих, хто звернувся
Забезпечення пільгових категорій мешканців громади, у т. ч. внутрішньо переміщених осіб, у частині безоплатного та пільгового відпуску лікарських засобів і засобів технічної реабілітації за рецептами лікарів у разі їх амбулаторного лікування	Управління охорони здоров'я	Бюджет громади	Кількість забезпечених осіб – 100% від тих, хто звернувся
Організація та проведення вакцинації від COVID-19	Управління охорони здоров'я	Державний бюджет, бюджет громади	Частка вакцинованого населення – 80% населення, що підлягає вакцинації
Продовження робіт з комп'ютеризації усіх закладів охорони здоров'я	Управління охорони здоров'я	Бюджет громади, інші кошти	Комп'ютеризація закладів - 100%
Проведення капітальних та поточних ремонтів приміщень закладів охорони здоров'я, у т. ч. амбулаторій загальної практики сімейної медицини у сільських населених пунктах	Управління охорони здоров'я	Бюджет громади, інші кошти	Кількість закладів – 6 од.
Відкриття стаціонарного відділення медичної реабілітації для надання послуг пацієнтам при захворюваннях у підгострому та відновному періодах на базі позаміського дитячого закладу оздоровлення та відпочинку «Чайка»	Управління охорони здоров'я	Бюджет громади	Початок роботи відділення. Розширення спектру реабілітаційних послуг

Відкриття відділення паліативної та хоспісної допомоги	Управління охорони здоров'я	Бюджет громади	Початок роботи відділення
--	-----------------------------	----------------	---------------------------

Очікувані результати.

Якісне та своєчасне надання медичних послуг, стабілізація показників здоров'я населення.

Досягнення нормативного рівня охоплення населення заходами профілактики.

4.5. Культура, туризм.

Проблемні питання.

Забезпечення надання якісних культурних послуг у всіх населених пунктах громади.

Необхідність оновлення матеріально-технічної бази закладів культури.

Мета: забезпечення розвитку культурно-мистецьких процесів, професійної та самодіяльної художньої творчості, збереження, відтворення та охорона культурно-історичного середовища.

Пріоритетні завдання.

Створення нових культурних локацій як сучасних мистецьких майданчиків для комунікації населення, навчання та особистісного розвитку, формування естетичних смаків та уподобань. Розвиток туристичних послуг.

Підтримка митців і обдарованих дітей.

Підвищення фахового рівня викладачів мистецьких шкіл.

Зміст заходу	Виконавець	Джерела фінансування	Індикатори виконання
Проведення мистецьких акцій на підтримку Збройних Сил України	Управління культури і туризму	Бюджет громади	Кількість заходів – 100 од. Кількість глядачів – 10 тис. осіб
Реалізація проекту «Терапія мистецтвом» для дітей та внутрішньо переміщених осіб	Управління культури і туризму	Бюджет громади, інші кошти	Кількість заходів – 350 од. Кількість глядачів – 2 тис. осіб
Організація збору артефактів російсько-української війни для колекції музею історії міста	Управління культури і туризму	Бюджет громади	Поповнення зібрання пам'яток новітньої історії
Реалізація проекту «Вони любили наше місто, а ти?»	Управління культури і туризму	Бюджет громади	Кількість заходів – 2 од. Кількість учасників – 3 тис. осіб
Започаткування нових мистецьких проектів «Вікенд з новою українською музикою», «Фокус на сучасне мистецтво»	Управління культури і туризму	Бюджет громади, інші кошти	Кількість заходів – 3 од. Кількість глядачів – 6 тис. осіб
Проведення іміджевих заходів	Управління культури і туризму	Бюджет громади, інші кошти	Кількість заходів – 7 од. Кількість глядачів – 200 тис. осіб
Організація концертних турів муніципального естрадно-духового оркестру та академічного муніципального	Управління культури і туризму	Бюджет громади, інші кошти	Кількість заходів – 20 од. Кількість учасників – 1,5 тис. осіб

камерного хору містами України			
Створення першого хорового мюзиклу та виготовлення його відео версії	Управління культури і туризму	Бюджет громади	Кількість глядачів – 2 тис. осіб
Проведення музичних, художніх, хореографічних виконавських конкурсів	Управління культури і туризму	Бюджет громади	Кількість конкурсів – 3 од. Кількість залучених учасників – 700 осіб
Реалізація проекту «Кінозал просто неба»	Управління культури і туризму	Бюджет громади	Кількість фільмів – 5 од. Кількість глядачів – 2 тис. осіб
Видання ілюстрованого альбому-біографії К. Місевича «Мусив взятися за бандуру як за останню зброю»	Управління культури і туризму	Бюджет громади	Кількість видань – 1 од.
Ребрендинг та проведення міського літературного фестивалю «Слово єднає»	Управління культури і туризму	Бюджет громади	Кількість учасників – 300 осіб
Збір інформаційних матеріалів для видання брошури «Історія міст і сіл Хмельницької ОТГ»	Управління культури і туризму	Бюджет громади	Популяризація історії населених пунктів громади
Реалізація проектів «Молода еліта міста», «Ветеран»	Управління культури і туризму	Бюджет громади	Кількість вистав – 50 од. Кількість глядачів – 1,6 тис. осіб
Організаційна та фінансова підтримка обдарованих дітей, творчих колективів	Управління культури і туризму	Бюджет громади	Кількість дітей та учасників колективів – 200 осіб
Надання пільг обдарованим дітям у оплаті за навчання у початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладах	Управління культури і туризму	Бюджет громади	Кількість пільговиків – 800 осіб
Проведення заходів щодо підвищення фахової майстерності методичних об'єднань викладачів громади та інших міст України	Управління культури і туризму	Бюджет громади, інші кошти	Кількість заходів – 3 од. Кількість учасників – 100 осіб
Впровадження проекту «Інформаційна та кібербезпека для користувачів бібліотек»	Управління культури і туризму	Бюджет громади	Кількість заходів – 20 од. Кількість учасників – 300 осіб
Впровадження проекту «Письменницькі студії у БібліоХабі»	Управління культури і туризму	Бюджет громади	Кількість зустрічей – 10 од. Кількість учасників – 300 осіб
Впровадження проекту «Сито» на телеканалі «Місто»	Управління культури і туризму	Бюджет громади	Кількість передач – 5 од.

Створення аудіо гідів українською та польською мовами для музеїв та представлення їх у мобільному додатку	Управління культури і туризму	Бюджет громади	Кількість аудіогідів - 2 од.
Проведення капітального та поточного ремонтів закладів культури	Управління культури і туризму	Бюджет громади	Покращення матеріально-технічної бази закладів
Виготовлення облікової документації на об'єкти культурної спадщини	Управління культури і туризму	Бюджет громади	Кількість об'єктів – 3 од.
Придбання техніки, обладнання, апаратури, книг, музичних інструментів, експонатів тощо для закладів культури	Управління культури і туризму	Бюджет громади	Покращення матеріально-технічної бази закладів
Реконструкція існуючої будівлі краєзнавчого музею під музейний комплекс історії та культури на вул. Свободи, 22	Управління культури і туризму	Бюджет громади	Залучення мешканців до вивчення історії
Реставрація будівлі дитячої музичної школи №1 ім. М. Мозгового на вул. Проскурівській, 18	Управління капітального будівництва	Бюджет громади	Покращення технічного стану будівлі
Реставрація міського будинку культури на вул. Проскурівській, 43	Управління капітального будівництва	Державний бюджет, бюджет громади	Покращення технічного стану будівлі

Очікувані результати.

Задоволення мистецьких, культурних та естетичних потреб населення громади.
Вирівнювання якості культурних послуг у населених пунктах громади.

4.6. Фізична культура і спорт.

Проблемні питання.

Кількість спортивних споруд не відповідає потребам у їх забезпеченні мешканців громади для занять фізичною культурою та спортом.

Мета: розвиток сучасної спортивної інфраструктури, залучення до занять спортом мешканців громади різних вікових груп, у т. ч. людей з обмеженими можливостями.

Пріоритетні завдання.

Залучення мешканців громади, особливо дітей, підлітків та молоді, до систематичних занять фізичною культурою і спортом, створення умов для організації активного відпочинку.

Забезпечення розвитку олімпійських, параолімпійських, дефлімпійських та неолімпійських видів спорту шляхом підтримки дитячого, дитячо-юнацького, резервного та спорту вищих досягнень, спорту інвалідів та ветеранів.

Забезпечення модернізації спортивних залів та майданчиків, які б відповідали світовим та європейським зразкам.

Заохочення спортсменів та тренерів у розвитку спортивної майстерності.

Зміст заходу	Виконавець	Джерела фінансування	Індикатори виконання
Проведення фізкультурно-спортивних заходів з олімпійських та неолімпійських видів спорту, марафонів, велопробігів тощо	Управління молоді та спорту	Бюджет громади, інші кошти	Кількість заходів – 120 од.
Забезпечення підготовки та участі спортсменів (збірних команд), надання підтримки командам з ігрових видів спорту для участі у змаганнях усіх рівнів	Управління молоді та спорту	Бюджет громади	Досягнення високих спортивних результатів
Забезпечення виплати персональних стипендій кращим спортсменам та премій кращим тренерам	Управління молоді та спорту	Бюджет громади	Кількість спортсменів – 25 осіб. Кількість тренерів – 20 осіб
Придбання обладнання та інвентарю для дитячо-юнацьких спортивних шкіл	Управління молоді та спорту	Бюджет громади	Кількість закладів – 4 од.
Проведення капітальних та поточних ремонтів спортивних закладів	Управління молоді та спорту	Бюджет громади	Кількість закладів – 3 од.
Придбання автомобіля для супроводу дітей на дорозі (ДЮСШ №4)	Управління молоді та спорту	Бюджет громади	Кількість автомобілів – 1 од.
Будівництво багатофункціональних спортивних майданчиків із штучним/трав'яним покриттям, тренажерним обладнанням, тенісними столами, у т. ч. на території навчальних закладів сільських населених пунктів	Управління комунальної інфраструктури, Департамент освіти та науки	Бюджет громади	Кількість об'єктів – 4 од.
Завершення будівництва приміщення з улаштуванням футбольного і тренажерного майданчиків на водно-спортивній станції на вул. Нижній Береговій, 2/1	Управління молоді та спорту	Бюджет громади	Кількість споруд – 1 од.
Будівництво (влаштування) двох футбольних полів та спортивного комплексу ДЮСШ №1 на вул. Зарічанській, 11/5, у т. ч. виготовлення проектно-кошторисної документації	Управління молоді та спорту	Бюджет громади	Кількість споруд – 3 од.
Реконструкція футбольного поля з штучним покриттям ДЮСШ №1 на вул. Спортивній, 17	Управління молоді та спорту	Бюджет громади	Кількість об'єктів – 1 од.
Будівництво Палацу спорту на вул. Прибузькій, 5/1А, Льодового палацу на вул. Прибузькій, 7/3А, спеціалізованого залу боксу на	Управління капітального будівництва	Державний бюджет, бюджет громади	Кількість споруд – 3 од.

території спортивного комплексу «Поділля» ДЮСШ №1 на вул. Проскурівській, 81			
Реконструкція будівлі з заміною конструкції даху, тенісних кортів ДЮСШ №3 на вул. Прибузькій, 3/1	Управління молоді та спорту	Бюджет громади	Кількість об'єктів – 1 од.
Реконструкція баскетбольного майданчика ДЮСШ №3 на вул. Проскурівській, 66, у т. ч. виготовлення проектно-кошторисної документації	Управління молоді та спорту	Бюджет громади	Кількість об'єктів – 1 од.
Капітальний ремонт нежитлового приміщення на вул. Березневій, 1, у т. ч. виготовлення проектно-кошторисної документації	Управління молоді та спорту	Бюджет громади	Кількість споруд – 1 од.

Очікувані результати.

Досягнення високих результатів спортсменами громади.

Покращення умов для розвитку спорту та фізичної культури.

5. ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА, БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ.

5.1. Охорона навколишнього природного середовища.

Проблемні питання.

Забруднення атмосферного повітря викидами забруднюючих речовин від стаціонарних джерел та автотранспорту.

Забруднення навколишнього природного середовища та поверхневих водних об'єктів унаслідок скидання недостатньо очищених стоків.

Відсутність єдиної організаційної структури та сталого підходу до збереження та розвитку зелених зон.

Перевантаженість полігону побутових відходів.

Недотримання норм чинного законодавства у галузі охорони навколишнього природного середовища, земельного та містобудівного законодавства.

Недостатній рівень екологічної культури мешканців громади.

Мета: забезпечення екологічної безпеки шляхом запобігання і мінімізації негативного впливу людської діяльності на навколишнє природне середовище, раціональне використання і збереження природних ресурсів.

Пріоритетні завдання.

Реалізація заходів, спрямованих на збереження поверхневих водних ресурсів, природно-заповідного фонду, охорону і раціональне використання зелених насаджень.

Реалізація проекту «Розумне довкілля. Хмельницький».

Підвищення рівня екологічної свідомості громадян, екологічної освіти дітей та молоді.

Здійснення контролю за дотриманням вимог природоохоронного законодавства та Правил благоустрою території громади.

Зміст заходу	Виконавець	Джерела фінансування	Індикатори виконання
Здійснення моніторингу стану атмосферного повітря, водних ресурсів на території громади	Управління з питань екології та контролю за благоустроєм		Кількість інформаційних повідомлень про стан атмосферного повітря - 12 од.
Проведення заходів з запобігання інтродукції та поширення чужорідних видів рослин, які загрожують природним екосистемам	Управління комунальної інфраструктури, управління з питань екології та контролю за благоустроєм	Бюджет громади	Площа очищених територій – 490 кв. м
Виготовлення землепорядної документації та винесення в натуру (на місцевість) меж парків, скверів та зелених зон	Управління комунальної інфраструктури	Бюджет громади	Кількість виготовленої землепорядної документації – 2 од. Збільшення асиміляції парникових газів
Розробка проектів організації територій та об'єктів природно-заповідного фонду, проектів утримання парків-пам'яток садово-паркового мистецтва	Управління комунальної інфраструктури	Бюджет громади	Кількість виготовлених проектів – 2 од.
Реконструкція парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва «Заріччя», парку «Подільський»	Управління комунальної інфраструктури	Бюджет громади	Кількість об'єктів – 2 од.
Створення паркової зони у заплаві р. Південний Буг від вул. Кам'янецької до вул. Трудової	Управління комунальної інфраструктури	Бюджет громади	Збільшення площі зелених насаджень. Збільшення асиміляції парникових газів
Озеленення території населених пунктів громади, у т. ч. парків	Управління комунальної інфраструктури, управління з питань екології та контролю за благоустроєм	Бюджет громади	Кількість висаджених дерев та кущів – 100 од.
Інвентаризація зелених насаджень	Управління комунальної інфраструктури	Бюджет громади	Обсяг робіт з початку реалізації – 10%
Будівництво локальних очисних споруд поверхневого стоку у водоохоронних зонах	Управління комунальної інфраструктури	Бюджет громади	Покращення санітарного стану водойм
Проведення робіт, пов'язаних з поліпшенням технічного стану та благоустрою поверхневих водойм на території громади, біологічна меліорація водойм	Управління комунальної інфраструктури, управління з питань екології та контролю за благоустроєм	Бюджет громади, інші кошти	Кількість заходів – 4 од. Покращення санітарного стану водойм

Капітальний ремонт-очищення русла р. Південний Буг та водовідвідних каналів від вул. Трудової до вул. Східної об'їзної, р. Кудрянка (у межах міста)	Управління комунальної інфраструктури	Бюджет громади	Покращення санітарного стану водойм
Реконструкція скидного колектора та розчистка р. Плоскої	Управління комунальної інфраструктури	Бюджет громади	Покращення санітарного стану водойм
Будівництво самопливного і напірного колекторів та каналізаційної насосної станції, реконструкція каналізаційно-насосної станції з мережами водопроводу та каналізації у мікрорайоні Лезневе	Управління капітального будівництва	Бюджет громади	Покращення санітарного стану
Будівництво сучасних каналізаційних очисних споруд господарсько-побутових стоків на вул. Вінницьке шосе, 135	Управління комунальної інфраструктури, МКП «Хмельницьк-водоканал»	Бюджет громади	Покращення санітарного стану
Будівництво каналізаційної насосної станції та систем водовідведення господарсько-побутових стічних вод масиву індивідуальної забудови «Катіонівський»	Управління комунальної інфраструктури, МКП «Хмельницьк-водоканал»	Бюджет громади	Покращення санітарного стану
Будівництво/реконструкція каналізаційних очисних споруд господарсько-побутових стоків у с. Копистин, ст. Богданівці	Управління комунальної інфраструктури	Бюджет громади	Покращення санітарного стану
Будівництво станцій очищення господарсько-побутових стічних вод у с. Пирогівці, с. Богданівці	Управління комунальної інфраструктури	Бюджет громади	Покращення санітарного стану
Збір небезпечних відходів, що містяться у складі побутових відходів, від мешканців громади (екобус)	Управління комунальної інфраструктури, ХКП «Спецкомун-транс»	Бюджет громади	Збереження навколишнього середовища
Забезпечення роздільного збирання побутових відходів у Центрі управління відходами	Управління комунальної інфраструктури, ХКП «Спецкомун-транс»	Інші кошти	Збереження навколишнього середовища. Зменшення викидів парникових газів
Будівництво майданчиків для сортування відходів	Управління комунальної інфраструктури, ХКП	Бюджет громади, інші кошти	Кількість об'єктів – 1 од.

	«Спецкомун- транс»		
Реконструкція існуючого сміттєзвалища, будівництво двох нових карт складування твердих побутових відходів, встановлення нової системи очищення фільтрату	Управління комунальної інфраструктури, ХКП «Спецкомун-транс»	Бюджет громади, інші кошти	Збереження навколишнього середовища
Придбання компактора та бульдозера	Управління комунальної інфраструктури, ХКП «Спецкомун-транс»	Бюджет громади, інші кошти	Кількість техніки – 2 од.
Будівництво самопливного каналізаційного колектора полігону побутових відходів	Управління комунальної інфраструктури, ХКП «Спецкомун-транс»	Бюджет громади, інші кошти	Збереження навколишнього середовища
Будівництво малого модулю компостування для чистих органічних відходів та фаза I проектування та будівництва модулю з відновлення матеріалів (МКБ), II фаза проектування та будівництва модулю з відновлення матеріалів, підключення системи очищення стічних вод MRF з комунальною очисною станцією	Управління комунальної інфраструктури, ХКП «Спецкомун-транс»	Бюджет громади, інші кошти	Покращення санітарного стану. Зменшення викидів парникових газів
Ліквідація несанкціонованих сміттєзвалищ у населених пунктах громади	Управління комунальної інфраструктури	Бюджет громади	Збереження навколишнього середовища. Зменшення викидів парникових газів
Проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи щодо недопущення попадання господарсько-побутових стоків через мережу зливової каналізації у водойми, заборони спалювання опалого листя та сухої рослинності	Управління з питань екології та контролю за благоустроєм, управління комунальної інфраструктури		Кількість інформаційних листівок – 1 тис. од.
Проведення заходів, спрямованих на поширення екологічних знань, підвищення рівня екологічної культури населення, у т. ч. розповсюдження екологічної реклами	Управління з питань екології та контролю за благоустроєм, Департамент освіти та науки, управління комунальної	Бюджет громади	Кількість заходів – 19 од.

	інфраструктури, ХКП «Спецкомун- транс»		
--	---	--	--

Очікувані результати.

Покращення екологічного природного середовища та естетичної привабливості території громади.

Розширення площі озеленення території громади.

Забезпечення безпечного функціонування полігону побутових відходів та відповідність його санітарно-екологічним нормам.

Зменшення негативного впливу господарської діяльності на природне середовище.

5.2. Техногенна безпека, забезпечення правопорядку, охорона праці.

Проблемні питання.

Недостатній рівень оповіщення населення у випадку виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру.

Наявність випадків травматизму виробничого характеру.

Мета: підвищення рівня захисту населення громади від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, дотримання безпечних умов праці.

Пріоритетні завдання.

Організація заходів з забезпечення сталого функціонування міської системи оповіщення населення у разі виникнення надзвичайних ситуацій, утримання захисних споруд цивільного захисту відповідно до вимог діючого законодавства.

Здійснення перевірок стану охорони праці та умов праці на виробництві, моніторингу за станом травматизму виробничого та невиробничого характеру.

Зміст заходу	Виконавець	Джерела фінансування	Індикатори виконання
Здійснення контролю за приведенням захисних споруд цивільного захисту до стану, придатного до використання за призначенням	Управління з питань цивільного захисту населення і охорони праці	Бюджет громади, інші кошти	Кількість обстежених споруд – 11 од., укрить – 420 од.
Забезпечення ефективного функціонування ланки територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту	Управління з питань цивільного захисту населення і охорони праці	Бюджет громади	Забезпечення безпеки та захисту населення
Вдосконалення міської системи оповіщення населення у разі виникнення надзвичайних ситуацій	Управління з питань цивільного захисту населення і охорони праці	Бюджет громади	Своєчасне оповіщення населення

Надання фінансової підтримки закладам, які утримуються за рахунок державного та обласного бюджетів та відіграють важливу роль у життєдіяльності громади	Виконавчий комітет міської ради, управління охорони здоров'я	Бюджет громади	Забезпечення життєдіяльності громади
Здійснення моніторингу за станом травматизму виробничого і невиробничого характеру, вжиття заходів з попередження причин його виникнення	Управління з питань цивільного захисту населення і охорони праці		Зменшення рівня травмованих внаслідок нещасних випадків - на 10%
Проведення профілактичних заходів, спрямованих на усунення шкідливих і небезпечних факторів, запобігання нещасним випадкам на виробництві та випадкам травматизму невиробничого характеру	Управління з питань цивільного захисту населення і охорони праці		Кількість перевірок – 50 од.

Очікувані результати.

Забезпечення безпеки та захисту населення.

Зниження рівня травматизму виробничого та невиробничого характеру.

6. РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ.

6.1. Бюджетно-фінансова політика.

Проблемні питання.

Наявність заборгованості із сплати податків до бюджетів усіх рівнів.

Мета: проведення ефективної податково-бюджетної політики.

Пріоритетні завдання.

Забезпечення відкритості та прозорості фінансової політики.

Ефективне управління бюджетними ресурсами громади.

Забезпечення надходжень податків, зборів та інших обов'язкових платежів до бюджету громади.

Зміст заходу	Виконавець	Джерела фінансування	Індикатори виконання
Контроль за цільовим та ефективним використанням бюджетних коштів, недопущення виникнення кредиторської та дебіторської заборгованості у бюджетній сфері	Фінансове управління		Відсутність заборгованості у бюджетних закладах
Інформування громадськості щодо надходжень та використання коштів бюджету громади	Фінансове управління, управління організаційно-інформаційної роботи та контролю		Кількість інформацій – 4 од.

Підвищення рівня декларування акцизного податку, моніторинг суб'єктів господарювання на предмет отримання ліцензій	ГУ ДПС у Хмельницькій області		Збільшення надходжень до бюджету громади на 20%
Вжиття заходів, спрямованих на погашення боргу із сплати податків, зборів та інших обов'язкових платежів до бюджету громади	ГУ ДПС у Хмельницькій області		Зменшення суми боргу на 20%
Залучення до оподаткування додаткової кількості платників єдиного податку, посилення контролю за дотриманням вимог чинного законодавства суб'єктами господарювання при спрощеній системі оподаткування	ГУ ДПС у Хмельницькій області		Збільшення надходжень до бюджету громади
Залучення до оподаткування підприємств, які зареєстровані у інших регіонах, проте здійснюють господарську діяльність на території громади	ГУ ДПС у Хмельницькій області		Збільшення надходжень до бюджету громади
Реалізація громадських мікропроектів (Програма «Громадські ініціативи»)	Управління економіки	Бюджет громади, інші кошти	Кількість реалізованих мікропроектів – до 10 од.

Очікувані результати.

Зменшення заборгованості платників податків перед бюджетом громади.

6.2. Управління майном територіальної громади.

Проблемні питання.

Недостатня інвестиційна привабливість об'єктів комунальної власності громади, які пропонуються для передачі у оренду/продажу на аукціонах.

Заборгованість з оплати за оренду нежитлових приміщень, що належать до комунальної власності громади.

Збиткова діяльність окремих комунальних підприємств.

Високий рівень зношеності матеріально-технічної бази комунальних підприємств.

Мета: раціональне, економічно ефективне, прогнозоване та кероване управління майном громади, забезпечення стабільного надходження коштів до бюджету громади.

Пріоритетні завдання.

Поліпшення технічного стану об'єктів комунальної власності, які передаються у оренду.

Зменшення заборгованості з оплати за оренду комунального майна.

Забезпечення ефективної роботи комунальних підприємств.

Зміст заходу	Виконавець	Джерела фінансування	Індикатори виконання
Виконання робіт з поліпшення стану об'єктів комунальної власності, які передаються у оренду	Управління житлової політики і майна,	Інші кошти	Кількість об'єктів – 5 од.

	КП «Агенція муніципального майна»		
Продовження робіт з реєстрації права власності на нерухоме майно громади	Управління житлової політики і майна, балансоутримувачі нерухомого майна		Кількість зареєстрованих об'єктів – 25 од.
Замовлення оцінки нерухомого майна та рецензування звітів про оцінку майна	Управління житлової політики і майна, балансоутримувачі нерухомого майна	Інші кошти	Кількість об'єктів – 5 од.
Забезпечення погашення заборгованості за договорами оренди майна, що належить до комунальної власності територіальної громади	Управління житлової політики і майна, КП «Агенція муніципального майна», балансоутримувачі нерухомого майна		Рівень оплати – не менше 100%
Забезпечення виконання комунальними підприємствами фінансових планів та отримання позитивного фінансового результату від здійснення господарської діяльності	Відділ планування діяльності та стратегічного розвитку підприємств міста, виконавчі органи міської ради, комунальні підприємства		Кількість прибуткових підприємств – 28 од.
Впровадження комунальними підприємствами заходів інвестиційних програм	Відділ планування діяльності та стратегічного розвитку підприємств міста, комунальні підприємства	Інші кошти	Кількість заходів – 25 од.
Виконання заходів стратегічних планів розвитку комунальних підприємств	Відділ планування діяльності та стратегічного розвитку підприємств		Виконання заходів - 100 %

	міста, комунальні підприємства		
Залучення кредитних та інших небюджетних коштів на оновлення матеріально-технічної бази комунальних підприємств	Відділ планування діяльності та стратегічного розвитку підприємств міста, комунальні підприємства		Кількість підприємств – 4 од.
Надання фінансової підтримки, допомоги, відшкодування різниці між встановленими тарифами та фактичними витратами на виробництво послуг комунальним підприємствам	Фінансове управління	Бюджет громади	Якісне, своєчасне, безперебійне надання послуг

Очікувані результати.

Збільшення надходжень до бюджету громади від надання у оренду комунального майна.
Підвищення інвестиційної привабливості комунальних підприємств.

Секретар міської ради

В.ДІДЕНКО

В.о. начальника управління економіки

Н.САХАРОВА

**Основні прогностичні показники
економічного і соціального розвитку на 2023 рік**

№ з/п	Показники	Одиниця виміру	2022 рік прогноз	2023 рік прогноз	2023 рік у % до 2022 року
1	Доходи бюджету громади всього, у т. ч.:	млн. грн.	3745,8	4044,3	108,0
1.1	доходи бюджету громади без врахування міжбюджетних трансфертів	млн. грн.	3087,8	3410,5	110,5
2	Обсяг реалізованої промислової продукції (товарів, послуг)	млн. грн.	22400,0	25760,0	115,0
3	Обсяг реалізованої сільськогосподарської продукції	млн. грн.	1131,4	1301,1	115,0
4	Кількість зареєстрованих промислових підприємств	одиниць	1105	1105	100,0
5	Роздрібний товарооборот підприємств роздрібної торгівлі	млн. грн.	14859,1	18573,9	125,0
6	Обсяг експорту товарів	млн. дол. США	132,9	150,8	113,5
7	Обсяг імпорту товарів	млн. дол. США	242,4	315,2	130,0
8	Загальна площа житлових будівель, прийнятих у експлуатацію	тис. кв. м	100,0	100,0	100,0
9	Середньомісячна заробітна плата одного штатного працівника	грн.	13502,0	15058,0	111,5
10	Заборгованість з виплати заробітної плати (на кінець року)	тис. грн.	2500,0	2000,0	80,0
11	Загальна кількість комунальних підприємств, у т. ч.:	од.	42	40	95,2
11.1	прибуткові	од.	28	28	100
11.2	збиткові	од.	11	9	81,8
11.3	спрацювали з нульовим результатом	од.	3	3	100,0
12	Фінансовий результат комунальних підприємств (чистий прибуток/ збиток), у т. ч.:	млн. грн.	40,5	46,4	114,6
12.1	прибуток	млн. грн.	94,5	78,0	82,5
12.2	збиток	млн. грн.	54,0	31,6	58,5

13	Доходи комунальних підприємств, всього (без ПДВ), у т. ч.:	млн. грн.	3335,5	3388,1	101,6
13.1	доходи від основної діяльності	млн. грн.	2679,7	2761,8	103,1
13.2	кошти бюджету громади (для забезпечення діяльності підприємств)	млн. грн.	471,9	446,6	94,6
14	Середньооблікова чисельність штатних працівників комунальних підприємств	чол.	7106	7184	101,1

В. о. начальника управління економіки

Н.САХАРОВА

**Перелік основних об'єктів вкладень на 2023 рік
(за рахунок коштів бюджету громади)**

№ з/п	Найменування видатків	Сума капітальних вкладень, тис. грн.	Назва головного розпорядника/ одержувача коштів
1	Експлуатація та технічне обслуговування житлового фонду	6000,0	Управління житлової політики і майна
2	Забезпечення надійної та безперебійної експлуатації ліфтів	10000,0	Управління житлової політики і майна
3	Капітальний ремонт прибудинкових територій	20000,0	Управління житлової політики і майна
4	Капітальний ремонт спортивних і дитячих майданчиків	4000,0	Управління житлової політики і майна, управління комунальної інфраструктури
5	Утримання та розвиток автомобільних доріг та дорожньої інфраструктури (капітальний ремонт)	150000,0	Управління комунальної інфраструктури
6	Капітальний ремонт – установлення технічних засобів регулювання дорожнім рухом, обладнання вулично-дорожньої мережі автоматизованими системами керування рухом, улаштування зупинок громадського транспорту	8000,0	Управління комунальної інфраструктури
7	Капітальний ремонт мереж зовнішнього освітлення	5000,0	Управління комунальної інфраструктури
8	Реконструкція парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення «Парк ім. М. Чекмана. Ділянка колеса огляду» (м. Хмельницький)	3000,0	Управління комунальної інфраструктури
9	Будівництво парку «Молодіжний» на вул. С. Бандери (м. Хмельницький)	4000,0	Управління комунальної інфраструктури

10	Реконструкція скидного колектора та розчистка р. Плоскої	3000,0 27000,0 - ДБ	Управління комунальної інфраструктури
11	Заходи з енергозбереження (часткове відшкодування тіла кредиту та відсоткових ставок за залученими кредитами на виконання заходів з підвищення енергоефективності)	15000,0	Управління житлової політики і майна
12	Встановлення підземних контейнерних майданчиків	1000,0	Управління комунальної інфраструктури
13	Нове будівництво нежитлового приміщення на вул. Заводській, 165 (центр поводження з тваринами)	3000,0	Управління комунальної інфраструктури
14	Реконструкція твердопаливної котельні на вул. С. Бандери, 32/1	25000,0 3000,0 - ВК	Управління комунальної інфраструктури /МКП «Хмельницьктеплокомуненерго»
15	Виконання робіт із заміни теплових мереж на попередньоізольовані	20000,0 10000,0 - ВК	Управління комунальної інфраструктури /МКП «Хмельницьктеплокомуненерго»
16	Модернізація та технічне переоснащення котелень, центральних теплових пунктів	5500,0 10000,0 - ВК	Управління комунальної інфраструктури /МКП «Хмельницьктеплокомуненерго»
17	Капітальний ремонт когенераційних установок	4500,0	Управління комунальної інфраструктури /МКП «Хмельницьктеплокомуненерго»
18	Будівництво другої черги водогону від с. Чернелівка Красилівського району до м. Хмельницького	10000,0 18594,7 – ДБ 5000,0 - ОБ	Управління комунальної інфраструктури / МКП «Хмельницькводоканал»
19	Реконструкція артезіанської свердловини №26 першого підйому Чернелівського водозабору	864,0 - ВК	Управління комунальної інфраструктури / МКП «Хмельницькводоканал»
20	Реконструкція мереж водопостачання у с. Заслучне, с. Чепелівка	2760,0 - ВК	Управління комунальної інфраструктури / МКП «Хмельницькводоканал»

21	Будівництво/реконструкція мереж водопостачання та водовідведення у мікрорайонах міста	19976,3 5388,0 - ВК	Управління комунальної інфраструктури / МКП «Хмельницькводоканал»
22	Реконструкція каналізаційних насосних станцій на вул. Вокзальній, 135, вул. Шевченка, 55/1К (м. Хмельницький)	19481,1	Управління комунальної інфраструктури / МКП «Хмельницькводоканал»
23	Реконструкція головної каналізаційної насосної станції (вул. Трудова, 6Б) (м. Хмельницький)	3013,4	Управління комунальної інфраструктури / МКП «Хмельницькводоканал»
24	Прокладання напірного колектора від КНС-4 до вул. Інститутської (м. Хмельницький)	2460,0 - ВК	Управління комунальної інфраструктури / МКП «Хмельницькводоканал»
25	Будівництво зовнішніх мереж водопостачання у с. Шаровечка (II черга)	5891,2	Управління комунальної інфраструктури / МКП «Хмельницькводоканал»
26	Будівництво/капітальний ремонт мереж водопостачання та водовідведення у сільських населених пунктах (с. Пирогівці, с. Копистин, с. Водички, с. Климківці, с. Бахматівці, с. Волиця)	23059,5	Управління комунальної інфраструктури
27	Будівництво артезіанської свердловини, водонапірної башти та водогону у с. Малашівці	2388,9	Управління комунальної інфраструктури, управління капітального будівництва
28	Будівництво станцій очищення господарсько-побутових стічних вод у с. Пирогівці, с. Богданівці	3301,6	Управління комунальної інфраструктури
29	Реконструкція комплексу мийки тролейбусів, контактної мережі тролейбусного руху, тягових трансформаторних підстанцій ХКП «Електротранс»	8380,0	Управління транспорту та зв'язку /ХКП «Електротранс»
30	Улаштування освітлення місць очікування громадського транспорту (зупинок)	2886,0	Управління транспорту та зв'язку /ХКП «Електротранс»
31	Модернізація та реконструкція тролейбусного депо	9070,0	Управління транспорту та зв'язку /ХКП «Електротранс»
32	Придбання тролейбусів (5 од.) та автобусів (3 од.)	6754,0 - ВК	Управління транспорту та зв'язку /ХКП «Електротранс»

33	Капітальний ремонт тролейбусів (3 од.)	2700,0 - ВК	Управління транспорту та зв'язку /ХКП «Електротранс»
34	Будівництво Палацу спорту на вул. Прибузькій, 5/1А (м. Хмельницький)	140700,9	Управління капітального будівництва
35	Будівництво спеціалізованого залу боксу на території спортивного комплексу «Поділля» ДЮСШ №1 на вул. Проскурівській, 81 (м. Хмельницький)	11314,0	Управління капітального будівництва
36	Будівництво Льодового палацу на вул. Прибузькій, 7/3А (м. Хмельницький)	29057,0	Управління капітального будівництва
37	Будівництво закладу загальної середньої освіти на вул. Січових стрільців, 8-А (м. Хмельницький)	18000,0	Управління капітального будівництва
38	Реконструкція приміщень НВО №1 на вул. Старокостянтинівське шосе, 3Б (м. Хмельницький)	9943,7	Управління капітального будівництва
39	Реконструкція з добудовою їдальні до існуючого приміщення СЗОШ №8 на вул. Я. Гальчевського, 34 (м. Хмельницький)	12257,0	Управління капітального будівництва
40	Реконструкція з добудовою приміщень ліцею №17 під спортивну залу на вул. Героїв Майдану, 5 (м. Хмельницький)	11360,0	Управління капітального будівництва
41	Реставрація будівлі дитячої музичної школи №1 на вул. Проскурівській, 18 (м. Хмельницький)	10009,1	Управління капітального будівництва
42	Реставрація міського будинку культури на вул. Проскурівській, 43	20000,0	Управління капітального будівництва
43	Будівництво каналізаційних мереж у мікрорайоні Озерна (м. Хмельницький)	5140,0	Управління капітального будівництва
44	Будівництво мереж водопостачання мікрорайону Лезневе 1, 2 (м. Хмельницький)	1000,0	Управління капітального будівництва
45	Будівництво самотпливного і напірного колекторів та каналізаційної насосної станції продуктивністю 1500 куб. м/добу у житловому масиві «Лезневе 1, 2» (м. Хмельницький)	2000,0	Управління капітального будівництва
46	Реконструкція каналізаційно-насосної станції з мережами водопроводу та каналізації у мікрорайоні Лезневе (м. Хмельницький)	1000,0	Управління капітального будівництва

47	Реконструкція вбудовано-прибудованої аптеки під адміністративне приміщення управління адміністративних послуг на вул. Кам'янецькій, 38 (м. Хмельницький)	500,0	Управління капітального будівництва
48	Будівництво вулиці Мельникова (від вул. Зарічанської до вул. Трудової) (м. Хмельницький)	4200,0	Управління капітального будівництва
49	Будівництво вулиці між вулицями Свободи та Старокостянтинівське шосе (м. Хмельницький)	12000,0	Управління капітального будівництва
50	Будівництво вулиці Лісогринівецької (від вул. С. Бандери до вул. Старокостянтинівське шосе) (м. Хмельницький)	1500,0	Управління капітального будівництва
51	Будівництво вулиці від вул. С. Бандери до вул. Західно-Окружної (м. Хмельницький)	2000,0	Управління капітального будівництва
52	Будівництво автодорожнього тунелю під залізничними коліями на перегоні Хмельницький-Гречани (м. Хмельницький)	1000,0	Управління капітального будівництва
53	Будівництво внутрішньоквартального проїзду між земельними ділянками на вул. Старокостянтинівське шосе, 2/1 «З» (м. Хмельницький)	1477,0	Управління капітального будівництва
54	Будівництво індустріального парку «Хмельницький» на вул. Вінницьке шосе, 18 (м. Хмельницький) (зовнішніх мереж газопостачання, водопостачання, водовідведення, електропостачання, проїздів (штучних споруд))	10000,0	Управління капітального будівництва
55	Проведення робіт з підготовки документації з питань містобудування, земельних відносин та благоустрою і проведення земельних торгів	400,0	Управління земельних ресурсів
56	Проведення нормативно-грошової оцінки земель громади	100,0	Управління земельних ресурсів
57	Виготовлення паспортів об'єктів водного фонду	190,0	Управління земельних ресурсів
58	Доопрацювання проекту містобудівної документації «Коригування (внесення змін) генерального плану м. Хмельницький», розроблення експертного звіту	500,0	Управління архітектури та містобудування
59	Розроблення проекту містобудівної документації «План зонування території м. Хмельницького (зонінг)»	2000,0	Управління архітектури та містобудування
60	Виготовлення цифрових ортофотопланів території міста Хмельницький М1:1000	350,0	Управління архітектури та містобудування

61	Розроблення проекту містобудівної документації «Детальний план території мікрорайону Заріччя (існуюча забудова)»	350,0	Управління архітектури та містобудування
62	Розроблення проекту містобудівної документації «Детальний план території «Старе місто»	350,0	Управління архітектури та містобудування
63	Розроблення комплексного плану просторового розвитку території Хмельницької міської територіальної громади	5000,0	Управління архітектури та містобудування
64	Доопрацювання геоportалу у зв'язку із утворенням Хмельницької міської територіальної громади та необхідністю закупівлі модулів	300,0	Управління архітектури та містобудування
65	Створення містобудівного кадастру	2200,0	Управління архітектури та містобудування
66	Виконання робіт з відцифрування наявної містобудівної документації	500,0	Управління архітектури та містобудування
67	Придбання комп'ютерної та офісної техніки для роботи з геоінформаційною системою, створення комплексних систем захисту інформації (забезпечення інформаційної безпеки баз даних)	300,0	Управління архітектури та містобудування
68	Виконання заходів, пов'язаних з демонтажем тимчасових гаражів та елементів благоустрою, тимчасових споруд для здійснення підприємницької діяльності та тимчасових конструкцій, розташованих на землях комунальної власності громади	1500,0	Управління архітектури та містобудування
69	Будівництво та облаштування укріплень у закладах освіти	100000,0	Департамент освіти та науки, управління капітального будівництва
70	Придбання обладнання профільних кабінетів та STEAM-лабораторій для закладів освіти	7000,0	Департамент освіти та науки
71	Будівництво, реконструкція та капітальний ремонт спортивних комплексів, майданчиків, стадіонів на території закладів освіти	22000,0	Департамент освіти та науки
72	Придбання обладнання для харчоблоків закладів освіти	3200,0	Департамент освіти та науки
73	Капітальний ремонт систем пожежної сигналізації	4000,0	Департамент освіти та науки

74	Капітальний ремонт санвузлів, облаштування санвузлів для маломобільних груп населення	600,0	Департамент освіти та науки
75	Встановлення підйомників, облаштування пандусів для забезпечення безперешкодного доступу у будівлі закладів освіти	320,0	Департамент освіти та науки
76	Реконструкція/капітальний ремонт приміщень, покрівель, огорож, систем електро-, водо-, теплопостачання тощо	10000,0	Департамент освіти та науки
77	Придбання обладнання та засобів для навчання для кабінетів з предмета «Захист України»	4000,0	Департамент освіти та науки
78	Придбання спортивних снарядів, інвентарю, спортивного обладнання для спортивних залів, комплексів, спортивних та ігрових майданчиків, інвентарю для трудових майстерень	2000,0	Департамент освіти та науки
79	Придбання аудіо -, відеоапаратури для проведення масових заходів	750,0	Департамент освіти та науки
80	Встановлення огорожі навколо Хмельницького дитячо-юнацького центру	300,0	Департамент освіти та науки
81	Капітальний ремонт/реконструкція закладів охорони здоров'я	56313,9 36150,0 - ВК	Управління охорони здоров'я
82	Придбання техніки, обладнання тощо для закладів охорони здоров'я	12985,0 28858,0 - ВК	Управління охорони здоров'я
83	Придбання обладнання, техніки, апаратури, музейних експонатів, музичних інструментів тощо для закладів культури	3796,9	Управління культури і туризму
84	Реконструкція існуючої будівлі краєзнавчого музею під музейний комплекс історії та культури на вул. Свободи, 22 (м. Хмельницький)	7200,0	Управління культури і туризму
85	Продовження капітального ремонту приміщення центру національного виховання учнівської молоді на вул. Курчатова, 1Б (м. Хмельницький)	2959,1	Управління культури і туризму
86	Продовження капітального ремонту прилеглої території дитячої школи мистецтв «Райдуга» на вул. Курчатова, 9 (м. Хмельницький)	552,6	Управління культури і туризму
87	Капітальний ремонт приміщення музею історії міста Хмельницького на вул. Проскурівській, 30 (м. Хмельницький)	800,0	Управління культури і туризму

88	Виготовлення/коригування проектно-кошторисної документації на виконання робіт з капітального ремонту культурно-мистецького центру «Ветеран», центру культури і дозвілля та бібліотеки с. Олешин, даху центральної публічної бібліотеки, даху будівлі музичної школи «Озерна», реставрації фасаду будівлі на вул. Проскурівській, 28 (м. Хмельницький)	2660,0	Управління культури і туризму
89	Будівництво міні-футбольного поля та 2 баскетбольних майданчиків з тенісними кортами на території стадіону «Локомотив» СКЦ «Плоскирів» на вул. Курчатова, 90 (II черга) (м. Хмельницький)	3794,5	Управління молоді та спорту
90	Капітальний ремонт даху спортивного комплексу ДЮСШ №3 на вул. Спортивній, 16 (м. Хмельницький)	1198,6	Управління молоді та спорту
91	Завершення будівництва нежитлового приміщення з улаштуванням зовнішніх мереж та футбольного і тренажерного майданчика на водно-спортивній станції ДЮСШ №3 на вул. Нижній Береговій, 2/1 (м. Хмельницький)	4124,3	Управління молоді та спорту
92	Реконструкція будівлі з заміною конструкції даху, тенісних кортів ДЮСШ №3 на вул. Прибузькій, 3/1 (м. Хмельницький)	18538,4	Управління молоді та спорту
93	Будівництво будівлі із допоміжними приміщеннями та вбиральнями на території ДЮСШ №1 на вул. Спортивній, 17 (м. Хмельницький)	11000,0	Управління молоді та спорту
94	Придбання меблів та техніки для КУ «Молодіжний центр»	150,0	Управління молоді та спорту
95	Проведення газопостачання у житлові будинки та заміна непридатного до використання газового обладнання найбільш мало захищеним верствам населення	150,0	Управління праці та соціального захисту населення
96	Капітальний ремонт житлового фонду ветеранам війни	150,0	Управління праці та соціального захисту населення
97	Будівництво надгробків на могилах воїнів загиблих учасників АТО/ООС та інших мешканців на кладовищах	19000,0	Управління праці та соціального захисту населення
98	Встановлення дахового покриття, утеплення стін приміщень управління праці та соціального захисту населення на вул. Інститутській, 18 (м. Хмельницький)	3000,0	Управління праці та соціального захисту населення
99	Капітальний ремонт приміщення, пандуса з утепленням фасаду, встановлення опалювального пункту модульного типу міського територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг)	7400,0	Управління праці та соціального захисту населення

100	Капітальний ремонт/реконструкція будівель, інженерних мереж, влаштування системи біологічного очищення каналізаційних вод позаміського дитячого закладу оздоровлення та відпочинку «Чайка» (у т. ч. виготовлення проектно-кошторисної документації)	27300,0	Управління праці та соціального захисту населення
101	Капітальний ремонт з утепленням фасаду Центру комплексної реабілітації для осіб з інвалідністю внаслідок інтелектуальних порушень «Родинний затишок»	1267,1	Управління праці та соціального захисту населення
102	Придбання комп'ютерної техніки для Центру комплексної реабілітації для осіб з інвалідністю внаслідок інтелектуальних порушень «Родинний затишок»	50,6	Управління праці та соціального захисту населення
103	Придбання мікроавтобуса для осіб з інвалідністю для Центру комплексної реабілітації для осіб з інвалідністю внаслідок інтелектуальних порушень «Родинний затишок»	1800,0	Управління праці та соціального захисту населення
104	Придбання автобуса для міського центру комплексної реабілітації дітей з інвалідністю «Школа життя»	2100,0	Управління праці та соціального захисту населення
105	Утеплення фасаду міського центру комплексної реабілітації дітей з інвалідністю «Школа життя»	1009,9	Управління праці та соціального захисту населення
106	Виконання робіт з облаштування зони відпочинку з пляжем та понтонним причалом на березі річки Південний Буг (Рекреаційний центр «Берег надії»)	3800,0	Управління праці та соціального захисту населення
107	Реконструкція частини будівлі для тимчасового перебування громадян, які втратили зв'язок з сім'ями, міського центру соціальної підтримки та адаптації під гуртожиток для внутрішньо переміщених осіб на вул. Житецького, 22 (м. Хмельницький)	20000,0	Управління праці та соціального захисту населення
108	Співфінансування заходів з відновлення роботи КП «Аеропорт Хмельницький»	10000,0	Управління економіки
109	Впровадження проектів, ініційованих мешканцями, у рамках Програми бюджетування за участі громадськості (Бюджет участі) Хмельницької міської територіальної громади на 2020-2023 роки	3000,0	Виконавчі органи міської ради
110	Розробка програмних документів з питань соціально-економічного розвитку громади	100,0	Управління економіки
111	Придбання техніки, обладнання, виконання ремонтних робіт у приміщеннях виконавчих органів міської ради, у т. ч. виготовлення проектно-кошторисної документації	2500,0	Виконавчий комітет міської ради

112	Співфінансування заходів КП «Об'єднаний трудовий архів сіл, селища Хмельницького району»	250,0	Виконавчий комітет міської ради
113	Членські внески до асоціацій органів місцевого самоврядування	1000,0	Виконавчий комітет міської ради
114	Фінансування заходів за рахунок коштів цільового фонду Хмельницької міської ради	8000,0	Фінансове управління
115	Придбання техніки та обладнання для МКП «Муніципальна телерадіокомпанія «Місто»	740,0	Виконавчий комітет міської ради
116	Придбання обладнання для забезпечення відеоконтролю та відеоспостереження за громадськими місцями	2500,0	ХМКП «Хмельницькінфоцентр»
117	Придбання серверного та мережевого обладнання для забезпечення функціонування інформаційно-телекомунікаційних систем, забезпечення діяльності міської ради та її виконавчих органів, у т. ч. для функціонування центру надання адміністративних послуг, включаючи філії та віддалені робочі місця	2000,0	Виконавчий комітет міської ради

* ДБ – державний бюджет, ОБ – обласний бюджет, ВК – власні кошти

В. о. начальника управління економіки

Н.САХАРОВА

**Перелік цільових програм, які виконуватимуться у
2023 році**

№ з/п	Назва програми
1	Програма створення та розвитку індустріального парку «Хмельницький»
2	Програма розвитку підприємництва Хмельницької міської територіальної громади на 2022-2025 роки
3	Програма «Громадські ініціативи» Хмельницької міської територіальної громади на 2021-2025 роки
4	Програми бюджетування за участі громадськості (Бюджет участі) Хмельницької міської територіальної громади на 2020-2023 роки
5	Програма міжнародного співробітництва та промоції Хмельницької міської територіальної громади на 2021-2025 роки
6	Програма популяризації та ефективного впровадження програм у сфері житлово-комунального господарства на 2019-2023 роки
7	Програма підтримки і розвитку житлово-комунальної інфраструктури Хмельницької міської територіальної громади на 2022-2027 роки
8	Програма співфінансування робіт з ремонту багатоквартирних житлових будинків Хмельницької міської територіальної громади на 2020-2024 роки
9	Програма розбудови мережі водовідвідних колекторів, каналів та водостоків (розчистка річок Південний Буг, Кудрянка, Плоска, капітальний ремонт та будівництво нових водовідвідних колекторів, каналів та водостоків у м. Хмельницькому для приймання і водовідведення дощових і снігових стічних вод у водні об'єкти м. Хмельницького та Хмельницької області)
10	Програма підтримки ОСББ Хмельницької міської територіальної громади на 2020-2023 роки
11	Програма передачі гуртожитків у власність територіальної громади міста Хмельницького з 2009 року - <i>діє до повного її виконання</i>
12	Програма реалізації молодіжної політики та розвитку фізичної культури і спорту в Хмельницькій міській територіальній громаді на 2022-2026 роки
13	Програма розвитку велоінфраструктури м. Хмельницького на 2017-2025 роки
14	План дій зі сталого енергетичного розвитку міста Хмельницького на 2016-2025 роки
15	Програма розвитку та вдосконалення міського пасажирського транспорту Хмельницької міської територіальної громади на 2019-2023 роки
16	Програма розвитку електротранспорту Хмельницької міської територіальної громади на 2021-2025 роки
17	Програма підтримки та розвитку сфери паркування транспортних засобів у місті Хмельницькому на 2021-2025 роки
18	Програма охорони довкілля Хмельницької міської територіальної громади на 2021-2025 роки
19	Програма державного моніторингу у галузі охорони атмосферного повітря агломерації «Хмельницький» на 2022-2026 роки
20	Програма цифрового розвитку на 2021-2025 роки
21	Програма розвитку геоінформаційної системи Хмельницької міської ради на 2021-2025 роки
22	Програма розвитку Хмельницької міської територіальної громади у сфері культури на 2021-2025 роки «Нова лінія культурних змін»
23	Програма підтримки обдарованих дітей міста Хмельницького

24	Програма підтримки книговидавництва та читацької культури в Хмельницькій міській територіальній громаді на 2021-2025 роки «Щодня читай українською»
25	Програма розвитку інформаційної інфраструктури туристичних послуг на 2021-2023 роки
26	Програма розвитку освіти Хмельницької міської територіальної громади на 2022-2026 роки
27	Програма національно-патріотичного виховання дітей та молоді Хмельницької міської територіальної громади на 2022-2026 роки
28	Програма розвитку і функціонування української мови на 2022-2030 роки у Хмельницькій міській територіальній громаді
29	Програма фінансування здобуття повної загальної середньої освіти у закладах освіти м. Хмельницького приватної форми власності
30	Програма підтримки сім'ї на 2021-2025 роки
31	Комплексна програма «Піклування» в Хмельницькій міській територіальній громаді на 2022-2026 роки
32	Програма соціальної підтримки осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, а також членів їх сімей на 2021-2025 роки
33	Програма зайнятості населення Хмельницької міської територіальної громади на 2021-2023 роки
34	Програма розвитку, підтримки комунальних закладів охорони здоров'я та надання медичних послуг понад обсяг, передбачений програмою державних гарантій медичного обслуговування населення Хмельницької міської територіальної громади, на 2021-2023 роки
35	Програма попередження виникнення надзвичайних ситуацій та забезпечення пожежної і техногенної безпеки об'єктів усіх форм власності, розвитку інфраструктури пожежно-рятувальних підрозділів на території Хмельницької міської територіальної громади на 2021-2025 роки
36	Програма висвітлення діяльності Хмельницької міської ради та її виконавчих органів на 2023 рік
37	Програма поводження з побутовими відходами «Розумне довкілля. Хмельницький» на 2021-2023 роки
38	Програма підвищення ефективності роботи та стратегічного розвитку комунальних підприємств Хмельницької міської територіальної громади на 2023-2024 роки
39	Програма шефської допомоги військовим частинам Збройних Сил України, Національної гвардії України, які розташовані на території Хмельницької міської територіальної громади на 2022-2023 роки
40	Програма забезпечення охорони прав і свобод людини, профілактики злочинності та підтримання публічної безпеки і порядку на території Хмельницької міської територіальної громади на 2021-2025 роки
41	Програма підготовки мешканців Хмельницької міської територіальної громади до національного спротиву на 2022-2023 роки
42	Програма фінансової підтримки комунальної установи Хмельницької міської ради «Агенція розвитку Хмельницького» на 2022-2024 роки
43	Програма розвитку міського комунального підприємства «Муніципальна телерадіокомпанія «Місто» на 2021-2023 роки
44	Програма для забезпечення виконання судових рішень на 2021-2025 роки
45	Програма організаційно-практичних заходів щодо комплексної підтримки державної установи «Хмельницький слідчий ізолятор» на 2021-2025 роки
46	Програма взаємодії регіонального сервісного центру ГСЦ МВС в Хмельницькій області (філія ГСЦ МВС) із Хмельницькою міською радою в сфері надання адміністративних послуг населенню на 2023 рік

47	Програма забезпечення контролю за благоустроєм, санітарним станом та стихійною торгівлею на території Хмельницької міської територіальної громади на 2023-2024 роки
----	---

В. о. начальника управління економіки

Н.САХАРОВА

Перелік інвестиційних проєктів, які планується реалізовувати у 2023 році

№ з/п	Найменування проєкту	Період реалізації (рік початку і закінчення)	Результат реалізації проєкту	Кошторисна вартість проєкту, тис. грн.	Обсяг фінансування у 2023 році, тис. грн.:				
					Усього	у тому числі за рахунок:			
						коштів державного бюджету	коштів обласного бюджету	коштів бюджету громади	інших джерел фінансування
1	Облаштування житла для внутрішньо переміщених осіб в м. Хмельницькому	2022-2023 роки	Забезпечення тимчасовим житлом внутрішньо переміщених осіб	1487,0 тис. євро	1487,0 тис. євро	0	0	0	1487,0 тис. євро (грантові кошти)
2	Будівництво житла для внутрішньо переміщених осіб в м. Хмельницькому	2022-2024	Забезпечення житлом внутрішньо переміщених/ евакуйованих осіб	11000,0 тис. євро	9000,0 тис. євро	0	0	2000,0 тис. євро	7000,0 тис. євро
3	Будівництво другої черги водогону від с. Чернелівка до м. Хмельницький	2004-2026 роки	Будівництво нового водопроводу	478749,2	33594,7	18594,7	5000,00	10000,00	0
4	Створення індустріального парку «Хмельницький»	2021-2023 роки і далі	Залучення не менше 50 млн. дол. інвестицій. Створення понад 3000 нових робочих місць. Збільшення надходжень до бюджету громади не менш, ніж на 10%	380000,0	380000,0	317523,0	0	62477,0	0

5	Підвищення енергетичної ефективності закладів бюджетної сфери з термомодернізацією будівель (ЗДО №45)	2023-2024 роки	Підвищення енергоефективності будівель, покращення умов перебування, зменшення витрат на енергоносії	750,0 тис. євро	750,0 тис. євро	0	0	50,0 тис. євро	700,0 тис. євро (грантові кошти)
6	Модернізація інфраструктури твердих побутових відходів у м. Хмельницькому	2021-2025 роки	Покращення санітарного стану	36500,0 тис. євро (згідно з договором)	227600,0	0	0	6000,0	221600,0 – (кредитні та грантові кошти)
7	Реконструкція скидного колектора та розчистка річки Пłosкої (м. Хмельницький)	2023-2025 роки	Покращення гідрологічного режиму та санітарного стану річки Пłosкої	42400,0	30000,0	27000,0	0	3000,0	0
8	Будівництво Палацу спорту на вул. Прибузькій, 5/1А	2017-2023 роки	Збільшення пропускної спроможності для проведення змагань на 2500 місць	448128,8	140700,9	126630,0	0	14070,9	0
9	Оновлення рухомого складу тролейбусів ХКП «Електротранс»	2023-2024 роки	Придбання 40 тролейбусів	468625,0	117239,0	0	0	0	117239,0 (кредитні кошти)

В. о. начальника управління економіки

Н.САХАРОВА

Хмельницький національний університет
(ХНУ)
Науково-навчальний центр «Довкілля»
29016, м. Хмельницький, вул. Інститутська, 11, тел. (0382) 670276;
факс(0382)674365

ЗВІТ

про стратегічну екологічну оцінку до проекту
«Програма економічного і соціального розвитку
Хмельницької міської територіальної громади на 2023 рік».

Замовник: Управління економіки Хмельницької міської ради

Науковий керівник
ННЦ «Довкілля»

Директор ННЦ «Довкілля»

Н.Г. Міронова

А.О. Дячук

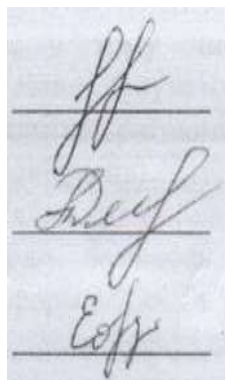
Звіт про стратегічну екологічну оцінку проекту' документа державного планування «Програма економічного і соціального розвитку Хмельницької міської територіальної громади на 2023 рік» розроблений авторським колективом у складі:

Науковий керівник ННЦ «Довкілля»,
доктор сільськогосподарських наук, професор

Директор ННЦ «Довкілля»,
кандидат педагогічних наук, доцент

Старший науковий співробітник, кандидат
технічних наук, доцент

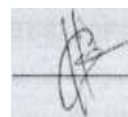
Старший науковий співробітник, кандидат
сільськогосподарських наук, доцент

Н.Г. Міронова

А.О. Дячук

О.О. Єфремова

С.М. Шевченко

\

ЗМІСТ

	С.
1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування.....	4
2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень).....	5
3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень).....	37
4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень).....	38
5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування.....	42
6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків.....	44
7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування.....	51
8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)	55
9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.....	57
10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.....	60
11. Резюме нетехнічного характеру, розраховане на широку аудиторію.....	61
Список використаних джерел.....	63

1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Документ державного планування (ДДП) «Програма економічного і соціального розвитку Хмельницької міської територіальної громади на 2023 рік» (далі – Програма) розроблена відповідно до Конституції України та Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» з урахуванням положень Закону України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», Постанови Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 року № 621 «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проектів Бюджетної декларації та державного бюджету».

Програма враховує положення Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, Стратегії регіонального розвитку Хмельницької області на 2021-2027 роки, розроблена з урахуванням пріоритетних завдань, визначених Стратегічним планом розвитку Хмельницької міської територіальної громади на 2021-2025 роки, Стратегією розвитку міста Хмельницького до 2025 року.

Метою Програми є збереження та зміцнення економічної та соціальної стабільності шляхом створення умов для підтримки малого та середнього бізнесу, розвитку промисловості та аграрної сфери, забезпечення сталого функціонування господарського комплексу, соціальної та гуманітарної сфер громади, поліпшення якості суспільних послуг, підтримка найуразливіших верств населення, покращення стану довкілля.

Програма містить аналіз економічного і соціального розвитку громади у 2022 році та тенденцій на кінець звітного року за розділами:

- забезпечення економічного розвитку (промисловість та підприємництво, аграрний сектор, інвестиційна політика та міжнародне співробітництво, споживчий ринок та сфера послуг, грошові доходи населення та ринок праці, інформаційна та адміністративна політика);
- розвиток інфраструктури (житлово-комунальне господарство та благоустрій, енергоефективність та енергозбереження, дорожньо-транспортна інфраструктура, житлова політика, містобудування, регулювання земельних відносин);
- розвиток соціальної сфери (соціальний захист населення, підтримка сім'ї, дітей та молоді, освіта, охорона здоров'я, культура, туризм, фізична культура і спорт);
- охорона навколишнього природного середовища, безпека життєдіяльності (охорона навколишнього природного середовища, техногенна безпека, забезпечення правопорядку, охорона праці);
- ресурсне забезпечення розвитку громади (бюджетно-фінансова політика, управління майном територіальної громади).

На основі проведеного аналізу за вказаними напрямками у Програмі визначено проблеми, пріоритети соціально-економічного розвитку, завдання та заходи на 2023 рік, очікувані результати від її реалізації.

Програма розроблена на короткостроковий період і є плановим документом реалізації Стратегічного плану розвитку Хмельницької міської територіальної громади на 2021-2025 роки та Стратегії розвитку міста Хмельницького до 2025 року.

2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)

При аналізі та оцінці поточного стану навколишнього середовища були використані статистичні та офіційні дані органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та охорони здоров'я.

Основними джерелами інформації були Регіональні доповіді про стан навколишнього природного середовища у Хмельницькій області, Екологічні паспорти Хмельницької області, Статистичні щорічники Хмельницької області, річні звіти Регіонального офісу водних ресурсів у Хмельницькій області. В процесі роботи були проаналізовані доступні дані моніторингових спостережень, використані дані департаментів, управлінь та відділів Хмельницької міської ради.

До складу Хмельницької міської територіальної громади (МТГ) входять 25 населених пунктів: місто Хмельницький (адміністративний центр), села Олешин, Іванківці, Черепівка, Черепова, Велика Калинівка, Шаровечка, Мацьківці, Малашівці, Волиця, Водички, Климківці, Давидківці, Пирогівці, Прибузьке, Пархомівці, Бахматівці, Масівці, Богданівці, Березове, Копистин, Івашківці, Колибань, Мала Колибань, селище Богданівці (рис. 1).

Рисунок 1 – Карта-схема Хмельницької міської територіальної громади

Чисельність наявного населення Хмельницької міської територіальної громади станом на 01.01.2022 року становила 292,9 тис. осіб, у т. ч. міста Хмельницького – 274,5 тис. осіб.

Динаміка чисельності населення має стійку тенденцію до зростання за рахунок як природного, так і міграційного приростів, всупереч загальному зниженню цього показника по області.

Площа території Хмельницької міської територіальної громади становить 49,6 тис. га. За функціональним використанням територія Хмельницької МТГ поділяється на такі зони:

- селітебну (міська і сільська забудова);
- промислову;
- сільськогосподарську;
- рекреаційну (лісові масиви, парки, сквери, зелені насадження загального користування, об'єкти природно-заповідного фонду, водойми).

На виконання Указу Президента України від 15 жовтня 2020 року № 449/2020 «Про деякі заходи щодо прискорення реформ у сфері земельних відносин» і Постанови Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2020 р. № 1113 «Деякі заходи щодо прискорення реформ у сфері земельних відносин» відбулася передача земель сільськогосподарського призначення, що розташовані за межами населених пунктів, із державної власності у комунальну. Згідно з даними Публічної кадастрової карти розподіл цих земель за цільовим призначенням є наступним:

- ділянки для ведення фермерського господарства – 169,5364 га (34,56 %);
- ділянки для ведення товарного сільськогосподарського виробництва – 219,1339 га (44,67 %);
- ділянки для ведення підсобного сільськогосподарського виробництва – 38,9994 га (7,95 %);
- ділянки для сінокосіння та випасання худоби – 5,9 га (1,20 %);
- землі запасу – 56,9985 га (11,62%).

Територія Хмельницької МТГ характеризується наявністю щільно забудованих (м. Хмельницький), малозабудованих або зовсім незабудованих ділянок.

Промисловий комплекс Хмельницької МТГ представлений підприємствами, які виготовляють широкий спектр продукції. Найбільшу частку у загальному обсязі реалізованої промислової продукції (товарів, послуг) займають: виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції – 17,4 %; виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів – 6,8 %, текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів – 6,7 %.

Промисловими підприємствами громади за січень–травень 2022 року реалізовано промислової продукції (товарів, послуг) на суму 8808,0 млн. грн, що 11,8 % більше, ніж за січень-травень 2021 року. Продовжується робота над створенням індустріального парку.

В аграрному секторі економіки Хмельницької міської територіальної громади обробляється понад 17,3 тис. га сільськогосподарських угідь. У населених пунктах громади зареєстровано 6498 домогосподарств, яким надано земельні ділянки для ведення особистого селянського господарств площею 3982 га.

Геологічне середовище, рельєф та ґрунти. Територія громади простягається у межах Східноєвропейської платформи і у геоструктурному відношенні пов'язана із західним схилом Українського щита, відноситься до його крайнього західного Волино-Подільського блоку, який розломом поділений на Волинський і Подільський. Подільський блок є жорстким, внаслідок тектонічних рухів він сильно піднявся, складений відкладами різних періодів і характеризується нарощуванням із сходу на південний захід осадового чохла.

Хмельницька МТГ простягається у центральній частині Подільського плато у межах Верхньобузької височини.

Згідно з удосконаленою схемою фізико-географічного районування України її територія належить Східно-Європейській рівнині, зоні широколистяних лісів, Західно-Українського краю, Західно-Подільської височинної області, Красилівсько-Ярмолинецького фізико-географічного району.

Штучними факторами поділу території МТГ є магістральні залізниці та транзитні автошляхи. Житлова забудова МТГ представлена одно- та багатоповерховими будинками. В цілому житлова забудова продовжує формуватись, для оптимального її функціонування вона недостатньо забезпечена інженерно-транспортною інфраструктурою.

Ґрунтовий покрив утворився під впливом природних факторів та антропогенної діяльності. У межах населених пунктів є найбільш трансформованим, значна частина території міста Хмельницького представлена урбоземами. Найменш перетворені ділянки розташовані на територіях природно-заповідного фонду, зелених насаджень, біля водних об'єктів.

Природні ґрунти представлені переважно чорноземами (глибокими малогумусними, опідзоленими), ґрунтами темно-сірими опідзоленими, у заплавах річок поширені болотні ґрунти.

Вміст гумусу у ґрунтах – середній, вміст рухомих форм мінерального та лужногідролізованого азоту є недостатнім, проте вміст рухомих форм фосфору та калію – високий. Родючість ґрунтів, що використовуються у сільському господарстві, регулюється агротехнічними заходами. Для урбоземів міста Хмельницького характерна нейтральна реакція (7,0-7,2), вміст гумусу – високий (до 6 %).

Атмосферне повітря. Клімат території Хмельницької МТГ відноситься до атлантично-континентальної області помірного поясу з теплим малохмарним літом і помірно м'якою, часто хмарною зимою.

Кліматичні умови, основні метеорологічні показники наведені за даними багаторічних спостережень по метеостанції «Хмельницький, АМСГ», що розташована на висоті 290 м.

Температура повітря: середньорічна – плюс 6,8 °С; абсолютний мінімум – мінус 32 °С; абсолютний максимум – плюс 36 °С. Глибина промерзання ґрунту (по МС «Городок»): середня – 51 см; максимальна – 90 см. Тривалість безморозного періоду – середня 153 дні.

Середньорічна відносна вологість повітря – 78 %. Атмосферні опади: середньорічна кількість – 565 мм: у т. ч. в теплий період – 413 мм; холодний – 152 мм; середньодобовий

максимум – 42 мм (за МС «Волочиськ»); спостережний максимум – 97 мм (серпень 1924 р.), (за МС «Волочиськ»).

Висота снігового покриву (за МС «Волочиськ»): максимальна – 50 см, середньодекадна – 15 см. Кількість днів із стійким сніговим покривом – 82.

Особливі атмосферні явища, що характерні для території міста (прояв днів/рік – середнє число): тумани – 56 днів, заметілі – 12 днів, грози – 26 днів, град – 1,5 днів, пилові бурі – 0,8 днів.

Середня швидкість вітру – 2,6-4,2 м/с. Максимальна швидкість вітру (можлива) (за МС «Ямпіль»): 21 м/с – кожний рік, 24-25 м/с – один раз в період від 5 років до 10 років, 26-27 м/с – один раз в період від 15 років до 20 років. Переважаючим напрямком вітру на території міста є південно-східний.

Основними чинниками, що зумовлюють режим забруднення атмосфери міста Хмельницького, належать:

- техногенні (емісійні) параметри джерел викидів;
- метеорологічні та топографічні особливості території.

Емісійне забруднення атмосферного повітря міста формується під впливом стаціонарних та пересувних типів джерел викидів.

Згідно з даними Департаменту природних ресурсів та екології Хмельницької обласної адміністрації підприємствам, організаціям, установам, що здійснюють свою діяльність на території Хмельницької МТГ, видано близько 340 дозволів на викиди (з них до 90 % розташовані у м. Хмельницькому).

За інформацією суб'єктів моніторингу протягом останніх п'яти років не було виявлено екстремальних рівнів забруднення з причин аварій техногенного походження та несприятливих природних явищ, а також наднормативних викидів стаціонарними джерелами підприємств, які б суттєво вплинули на стан атмосферного повітря.

Згідно з даними, що наведені в щорічних Регіональних доповідях про стан навколишнього природного середовища Хмельницької області, обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел у місті Хмельницькому за 2016-2020 роки (рисунок 1) у цілому мали динаміку до зменшення.

Дані щодо обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел по місту Хмельницькому та Хмельницькій міській територіальній громаді за 2021 рік – відсутні.

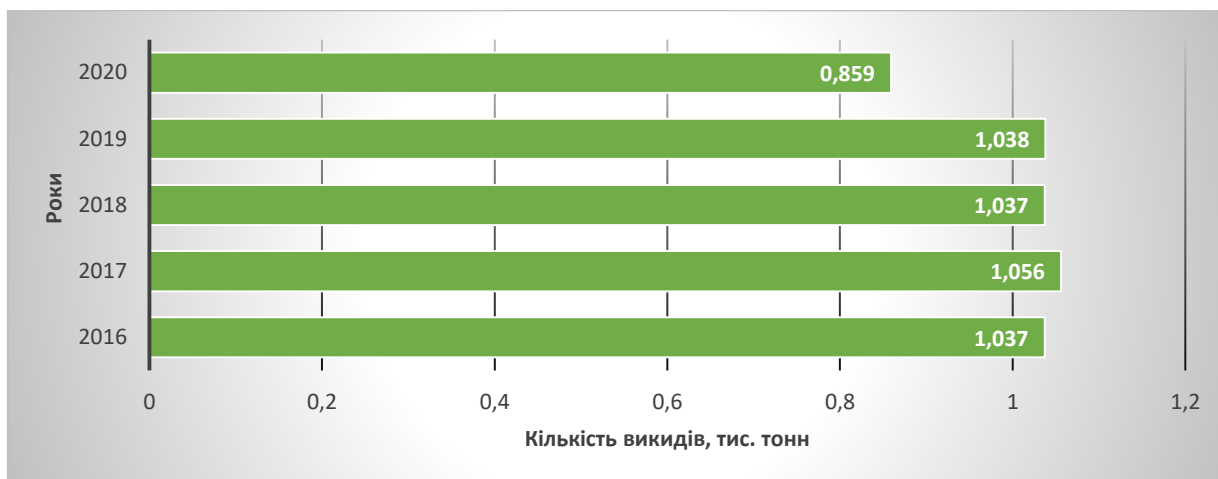

Рисунок 1 – Кількість викидів забруднюючих речовин стаціонарними джерелами в атмосферне повітря м. Хмельницького (2016-2020 рр.)

У 2020 р. від стаціонарних джерел викидів у повітряний басейн міста надійшло 0,859 тис. тонн забруднюючих речовин, що на 0,179 т (17,2 %) менше порівняно з 2018-2019 роками. Така тенденція обґрунтована призупиненням діяльності підприємств та зменшенням обсягів викидів у період жорсткого локдауну, викликаного коронавірусною інфекцією COVID -19.

Основний внесок у забруднення атмосферного повітря, серед стаціонарних джерел, здійснюють комунальні підприємства міста, зокрема МКП «Теплокомуненерго» та КП «Південно-західні тепломережі».

Динаміка викидів стаціонарними джерелами основних поллютантів атмосферного повітря міста Хмельницького, до яких відносяться пил, діоксид сірки, діоксид азоту, оксид вуглецю, за 2016-2020 роки наведена на рисунках 2-5. Аналіз показників по викидах пилу в атмосферне повітря міста вказує на тенденцію зменшення, починаючи з 2017 року. У 2020 році зафіксовано найбільше скорочення викидів через карантинні обмеження і порівняно з 2019 роком складало 0,039 тис. тонн (20,42 %).

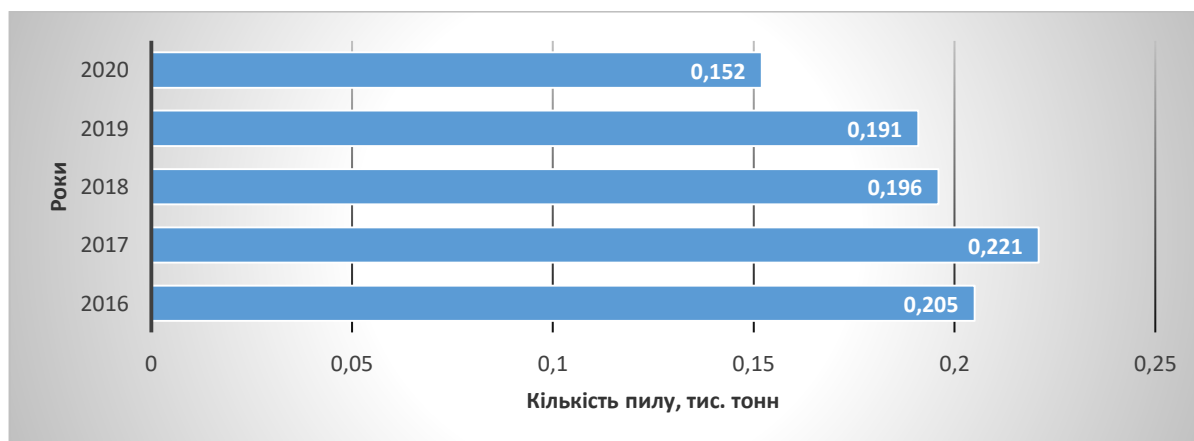

Рисунок 2 – Динаміка викидів стаціонарними джерелами в атмосферне повітря м. Хмельницького пилу (2016-2020 рр.)

Така ж тенденція спостерігається і за діоксидами сірки та азоту, проте скорочення обсягів викидів цих сполук є меншими. Порівняно із 2019 роком у 2020 році викидів

діоксиду сірки у повітря надійшло менше на 0,004 тис. тонн (11,11 %), діоксиду азоту – на 0,023 тис. тонн (10,45 %).

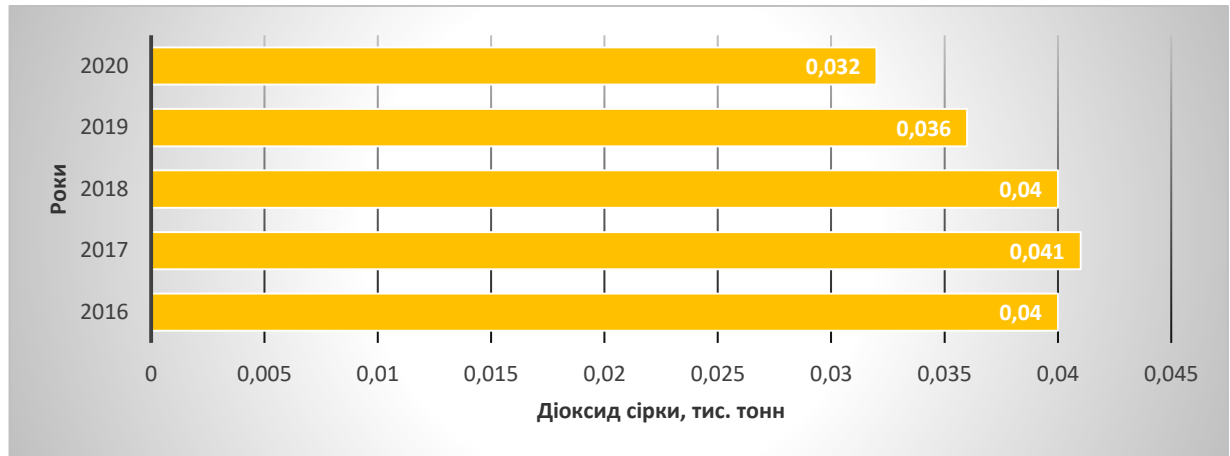

Рисунок 3 – Динаміка викидів стаціонарними джерелами в атмосферне повітря м. Хмельницького діоксиду сірки (2016-2020 рр.)

Викиди оксиду вуглецю в атмосферне повітря з 2016 року поступово збільшувались до 2019 року (включно). У 2020 році падіння обсягів викидів оксиду вуглецю (як і по всіх решта речовинах) обумовлювалось локдауном і складало порівняно з 2019 роком 0,076 тис. тонн (20,71 %).

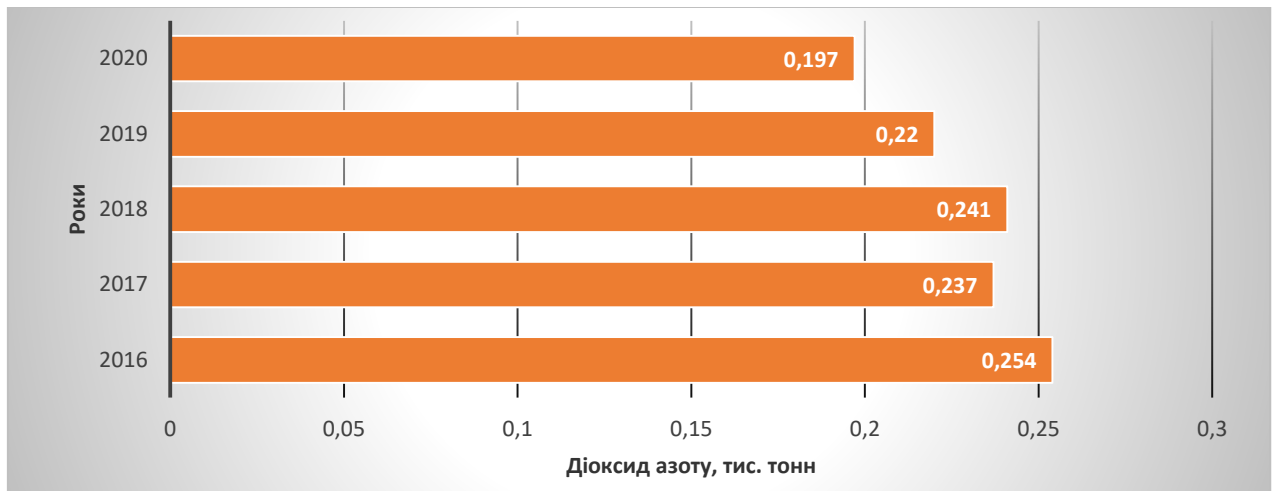

Рисунок 4 – Динаміка викидів стаціонарними джерелами в атмосферне повітря м. Хмельницького діоксиду азоту (2016-2020 рр.)

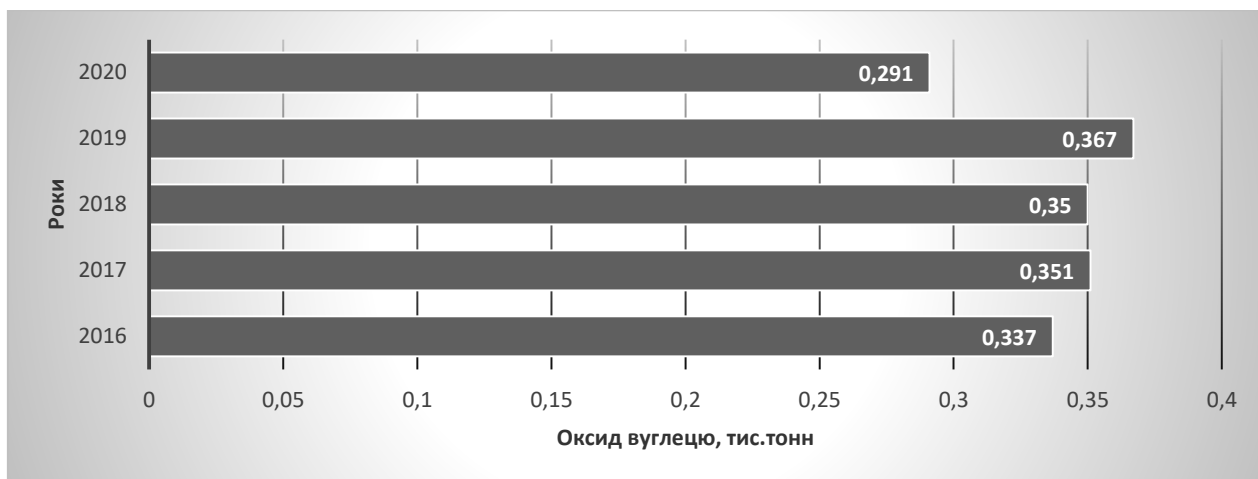

Рисунок 5 – Динаміка викидів стаціонарними джерелами в атмосферне повітря м. Хмельницького оксиду вуглецю (2016-2020 рр.)

Вагома частка викидів в атмосферне повітря міста надходить від пересувних джерел, у першу чергу – автотранспорту. Збільшення кількості транспортних засобів спостерігається щорічно, починаючи з 2016 року.

Спостереження за якістю атмосферного повітря у межах Хмельницької МТГ здійснюється лише в місті Хмельницькому двома стаціонарними постами Хмельницького обласного центру з гідрометеорології (розташовані за адресою Чорновола, 122 та на перетині вулиць Романа Шухевича і Олімпійської) за 19-ма інгредієнтами: пил, діоксид сірки, оксид вуглецю, діоксид азоту, оксид азоту, фенол, хлороводень, аміак, формальдегід – основні і специфічні – аміак, формальдегід та вісім важких металів.

Згідно з спостереженнями, що проводилися у 2020 році у місті Хмельницькому, по двох речовинах мали місце середньомісячні перевищення ГДК (гранично допустима концентрація): по діоксиду азоту середньомісячне значення становило 1,25 ГДК середньодобової, по формальдегіду середньомісячне перевищення спостерігалось чотири місяці протягом вересня-грудня і складало 1,187 ГДК.

Протягом 2021 року у місті Хмельницькому спостерігалось забруднення атмосферного повітря по одній речовині – діоксиду азоту, середньорічна концентрація якого становила – 1,04 ГДК середньодобової.

Середньорічний та максимальний вміст основних забруднюючих речовин в атмосферному повітрі міста наведено в таблиці 1.

Таблиця 1 – Вміст забруднюючих речовин в атмосферному повітрі міста Хмельницького у 2021 році

Назва забруднюючої речовини	Середньорічний вміст, мг/м ³	Середньодобові ГДК, мг/м ³	Максимально-разові ГДК, мг/м ³	Максимальний вміст, мг/м ³
Пил	0,09017	0,15	0,5	0,3
Діоксид сірки	0,02593	0,05	0,5	0,0475
Оксид вуглецю	1,77341	3,0	5,0	4,9

Діоксид азоту	0,04161	0,04	0,2	0,1692
Оксид азоту	0,0366	0,06	0,4	0,1434
Фенол	0,00208	0,003	0,01	0,0171
Хлороводень	0,037973	0,2	0,2	0,0826
Аміак	0,00943	0,04	0,2	0,0491
Формальдегід	0,00244	0,003	0,035	0,0098

Індекс забруднення атмосферного повітря (ІЗА) по місту Хмельницькому у 2021 році склав 4,69, що відповідає середньому значенню забруднення повітря.

Стан радіаційного забруднення атмосферного повітря міста Хмельницького визначається Хмельницьким обласним центром з гідрометеорології на постійних постах спостереження. Середня потужність експозиційної дози гамма-випромінювання у повітрі на території міста у 2021 році становила – 11-13 мкР/год. В цілому суттєвих змін рівня потужності експозиційної дози гамма-випромінювання у повітрі на території міста Хмельницького не спостерігається.

Основними джерелами шумового забруднення міста Хмельницького є: транспорт, промислові підприємства, комунальні об'єкти (котельні, трансформаторні, компресорні станції тощо), об'єкти будівництва, інформаційні майданчики та розважальні комплекси, зупинки громадського транспорту, де розташовані аудіо-бокси. Рівень шумового навантаження на території міста коливається в залежності від відстані до проїжджих частин, «пікових навантажень» автотранспорту, розташування будівельних майданчиків та інших джерел шуму, часу доби, наявності зелених насаджень.

Визначення рівня шумового навантаження на території міста свідчать, що найбільший рівень шуму створюється транспортом (76-80 дБ). У межах селітебної забудови рівень шуму складає 49-62 дБ. Найбільші показники прослідковувалися біля залізниці та основних автомобільних шляхів. Перевищення допустимих рівнів шуму має місце біля будівельних майданчиків.

Згідно з показниками допустимих рівнів звукового тиску, встановлених у ДБН Б.2.2-12:2019 «Проектування і забудова територій» для територій житлової забудови встановлено: 60 дБ вдень та 50 дБ вночі. Визначений рівень шумового навантаження у селітебній зоні знаходиться у межах допустимих норм. Рівні шуму у забудові, що знаходиться у безпосередній близькості від проїжджих частин та залізниці, перевищують допустимі значення більше, ніж на 10 дБ.

Викиди парникових газів та зміни клімату. Зміна клімату на сьогодні є глобальним процесом і проявляється як на території України, так і її адміністративних одиниць. Це проявляється, у першу чергу, у зміні середньорічної температури повітря, яка повільно зростає. Зокрема, за період 1991-2010 рр. середня річна температура зросла на 0,8 °С відносно кліматичної норми. Найбільше підвищення температури повітря відбулося у січні (приблизно на 2 °С). Липневі значення температури повітря підвищилися на всій території України на 1,0-1,5 °С, що узгоджується зі змінами у м. Хмельницькому та Хмельницькій МТГ, де середня та максимальна температури найсуттєвіше зросли влітку –

на 1,3 °С кожен показник. Певні зміни зафіксовано в настанні весняного та осіннього сезонів – при переході температури повітря через 0 °С.

Для останніх років характерним для Хмельницької МТГ є значне відхилення сумарних значень опадів від норми, особливо в теплу пору року, коли вони мають зливовий характер. Великі літні зливи нерідко призводять до формування катастрофічних паводків. Останні роки були засушливими і суми опадів для м. Хмельницького становили 370-415 мм на рік. Найбільша тривалість бездощового періоду складала біля двох місяців.

На сьогодні зміна клімату – це не лише екологічна, а й економічна та соціальна проблеми, які тісно пов'язані з принципами сталого розвитку, умовами дотримання прав людини, безпечним життям і здоров'ям, станом довкілля.

Відповідно до Кіотського протоколу до Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату до парникових газів (ПГ) відносяться: діоксид вуглецю (CO₂), метан (CH₄), закис азоту (N₂O), гідрофторвуглеці (ГФВ), перфторвуглеці (ПФВ), гексафторид сірки (SF₆).

Відповідно до Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища Хмельницької області у 2021 році викиди парникових газів від стаціонарних джерел становили:

- вуглецю діоксид 2,5 млн. т (108,8 % до 2020 року);
- азоту (1) оксид 84,7 т (113,3 % до 2020 року);
- метану 1824,7 т (88,3 % до 2020 року).

У 2016 р. був розроблений і затверджений рішенням Хмельницької міської ради «Плані дій зі сталого енергетичного розвитку міста Хмельницького на 2016-2025 роки», згідно з яким рівень викидів CO₂ в атмосферне середовище міста Хмельницького різними секторами у 2020 році згідно з розрахунками мав складати 1210,91 тис. тонн. Спрогнозовано, що рівень викидів CO₂ у 2021 році зросте на 32,37 тонн за рахунок подальшого збільшення викидів у секторі приватного автомобільного транспорту.

На виконання розроблених у цьому документі заходів відповідно до «Звіту про виконання Плану дій зі сталого енергетичного розвитку міста Хмельницького за 2016-2020 роки» впродовж вказаного періоду було витрачено 715 256,76 тис. грн, що дозволило скоротити обсяги викидів CO₂ до 2020 року (включно) на 434,83 тис. тонн за цільовими програмами у сферах використання альтернативної енергії (93,2 %), теплопостачання (4,2 %), громадських та житлових будівель (1,2 %), зовнішнього освітлення (0,4 %), водопостачання та водовідведення (0,16 %), транспорту (0,08 %).

Узагальнені дані стосовно оцінки вразливості до змін клімату міста Хмельницького (згідно з методикою «Оцінка вразливості до зміни клімату») відображені в таблиці 2.

Таблиця 2 – Оцінка вразливості міста Хмельницького до проявів зміни клімату

Номер індикатора	Група I. Вразливість до теплового стресу	Група II Вразливість до підтоплення	Група III Вразливість зелених зон	Група IV Вразливість до стихійних гідрометеорологічних явищ	Група V Вразливість до погіршення якості та зменшення кількості питної води	Група VI Вразливість до зростання кількості інфекційних захворювань та алергійних проявів	Група VII Вразливість енергетичних систем міста
1	1	1	1	2	0	2	4
2	2	1	2	0	0	2	0
3	2	1	1	2	0	4	0
4	1	1	2	2	0	2	4
5	0	1	1	0	0	0	2
6	0	0	1	2	1	0	0
7	2	0	2	-	1	-	-
8	0	0	1	-	1	-	-
9	0	0	0	-	2	-	-
10	1	0	1	-	0	-	-
11	1	1	1	-	1	-	-
12	1	0	1	-	0	-	-
Σ	11	6	14	8	6	10	10

Аналіз груп індикаторів, дозволяє зробити припущення, що одним із суттєвих та небезпечних ризиків, який впливатиме на мешканців Хмельницького та навколишнє середовище в цілому, може бути тепловий стрес.

Посилюватиме негативний вплив спеки значна частка штучних поверхонь, що мають здатність сильно нагріватися та сприяти додатковому локальному підвищенню температури приземного шару урбанізованих та забудованих територій. Також зростатиме відсоток категорій населення, яке вразливе до надмірної спеки (люди похилого віку, діти, люди з хронічними захворюваннями або з загостреннями хвороби у літній період тощо).

Іншим важливим індикатором є вразливість міських зелених зон. Зменшення їх площ негативно впливатиме на фотосинтетичні та асиміляційні процеси.

Водні ресурси. Водні ресурси Хмельницької МТГ включають поверхневі та підземні води.

Поверхневі водні об'єкти представлені р. Південний Буг (головна водна артерія), р. Кудрянка (Самець) і р. Плоска (праві притоки Південного Бугу), ліва притока без назви, озером в Північному мікрорайоні, ставками в мікрорайонах Дубове та Ружична і безліччю малих (струмки, потічки, ставки). За територією міста у межах МТГ протікають річки Зелена та Зінчиця (ліві притоки Південного Бугу) з притоками та ставками та р. Вовк (права притока). Для кожного водного об'єкта характерні свої гідрологічні характеристики та антропогенне навантаження різного ступеня інтенсивності (рисунок 6).

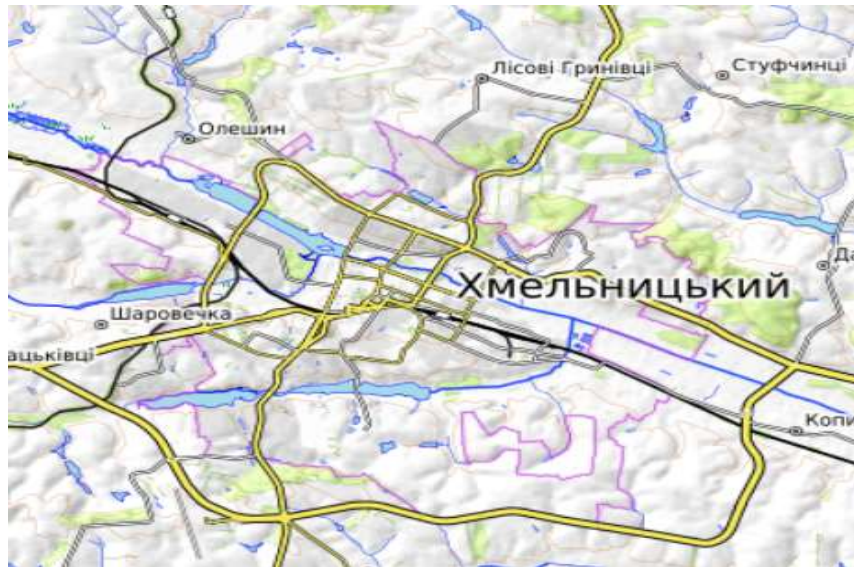

Рисунок 6 – Схема гідромережі м. Хмельницький

Усі річки мають змішаний тип живлення: навесні поповнюються талими сніговими водами, влітку – дощовими.

Інформацію про довжину річок у межах міста Хмельницького наведено у таблиці 3.

Таблиця 3 – Довжина річок у межах міста Хмельницького

великі		середні		малі		Загальна довжина, км
назва	км	назва	км	назва	км	
Південний Буг	12,6	-	-	– р. Плоска	3,6	39,9
				– р. Кудрянка (Самець)	11,2	
				– ліва притока без назви	5,2	
				– інші притоки	7,3	

Річка Південний Буг перетинає місто з північного заходу на південний схід. У межах міста річка має дві правих притоки та одну ліву. У 1956 році на Південному Бузі введено до експлуатації міське водосховище, яке призначене для відпочинку і промислового водозабезпечення. Згідно з технічним паспортом водосховище має такі параметри: довжина – 1,15 км, максимальна ширина – 700 м, максимальна глибина – 5 м, площа водяного дзеркала – 0,8 кв. км, об'єм – 2,8 млн. кубометрів, об'єм стоку 50 % забезпеченості, річний – 67,1 млн. м³, об'єм стоку 50 % забезпеченості за час повені (тривалістю 45 днів) – 21,5 млн. м³.

Річка Плоска належить до басейну р. Південний Буг і є її правою притокою, належить до категорії малих, а її басейн – до сильнозасвоєних.

Річка Самець (Кудрянка) належить до басейну р. Південний Буг і є її другою правою притокою. Належить до категорії малих, басейн має високий рівень господарського освоєння та еродованості ґрунтового покриву. В межах міста річка має одне водосховище «Ружичнянське» і два ставки «Дубово-1» та «Дубово-2». Водосховище і ставки використовують для риборозведення, любительського риболовства та з рекреаційною метою.

Струмок без назви – права притока р. Самець (Кудрянка), протікає в мікрорайоні Ружична, на якому розташовано 2 штучні водні об'єкти (ставки).

Струмок без назви – права притока р. Самець (Кудрянка), який впадає в нижній б'єф ставка «Дубово-2», на якому розташовано 3 штучних водних об'єкти (ставки).

Струмок без назви – права притока р. Самець (Кудрянка), який впадає в нижній б'єф ставка «Дубово-1», на якому розташовано 3 штучних водних об'єкти (ставки).

Струмок без назви – права притока р. Самець (Кудрянка), який протікає в мікрорайоні Книжківці, на якому розташовано 1 штучний водний об'єкт (ставок).

Річка Ліва притока без назви належить до басейну р. Південний Буг і є її лівою притокою у межах міста. На струмку без назви побудовано два ставки: верхній в мікрорайоні міста «Озерна», нижній – в мікрорайоні «Лезнево». Ставки використовують для любительського риболовства та з рекреаційною метою.

Річка Зелена – мала річка, ліва притока Південного Бугу із двома ставками. Протікає через села Іванківці та Олешин в межах МТГ. В межах міста знаходиться гирло річки.

Струмок без назви II порядку – ліва притока р. Південний Буг, на якому розташовано штучний водний об'єкт (ставок).

Річка Зінчиця – ліва притока [Південного Бугу](#), загальною довжиною 27 км. На територію МТГ припадає середня течія р. Зінчиця, де вона приймає 6 лівих приток і 9 правих із заболоченими заплавами. На північній околиці с. Давидківці річка розливається у став, який має довжину 1800 м і ширину 200-300 м. Нижня течія р. Зінчиці починається від Бахматовецького водосховища. Східніше с. Бахматіці річка знову розливається – у Пирогівське водосховище. Розділивши с. Пирогівці на дві нерівні частини, р. Зінчиця на південній околиці села впадає у р. Південний Буг.

Вода у поверхневих водоймах і водотоках слабомінералізована, що характерне для річок верхів'я басейну Південного Бугу. Внаслідок достатньої кількості опадів і невисоких середньорічних температур повітря, втрати вологи на випаровування несуттєві, а розташування території у межах Верхньобузької височини з відмітками від 380 до 396 м сприяє швидшому надходженню атмосферних опадів до руслової мережі та формуванню хімічного складу води з незначною мінералізацією. Підземні води верхів'я басейну, яким належить вагома роль у живленні під час меженого періоду, характеризуються загальною мінералізацією не більше 0,7 г/дм³.

Поверхневі води території міста належать до гідрокарбонатного класу групи кальцію. Вміст іонів HCO_3^- для всіх річок міста є домінуючим (від 193 мг/дм³ до 500 мг/дм³, середньорічний – до 290 мг/дм³) та змінюється несуттєво.

Вміст сульфат-іонів SO_4^{2-} складає 15-100 мг/дм³ із середньорічною концентрацією до 33 мг/дм³, а хлоридів – 5-109 мг/дм³ із середньорічною концентрацією – до 31 мг/дм³.

Домінування у хімічному складі річок м. Хмельницького іонів кальцію також є характерним фактором для слабомінералізованих річок з переважно сніговим та дощовим живленням.

Поверхневі води Південного Бугу вирізняються високою насиченістю розчиненим киснем – від 5 до 16 мг/дм³, проте влітку вміст розчиненого О₂ зменшується і коливається в межах від 4 до 5 мг/дм³, що обумовлюється його витратами на окиснення органічних речовин на фоні зменшення розчинності з підвищенням температури, а також антропогенним чинником. У поодиноких випадках фіксувалось як зниження вмісту кисню до 4 мг/дм³, так і катастрофічне його падіння до межі 1-2 мг/дм³.

Територія Хмельницької МТГ належить до гідрогеологічної області Волино-Подільського артезіанського басейну. Головні водоносні горизонти знаходяться у протерозойських і крейдових відкладах. Хоча водоносний комплекс четвертинних відкладів теж малопотужний, більшість криниць експлуатує саме його. Водонепроникні неогенові глини сприяють розвантаженню вод четвертинних відкладів у вигляді численних джерел. Як свідчать гідрогеологічні дослідження, між усіма водоносними горизонтами існує тісний взаємозв'язок, який проявляється у постійному водообміні, а це вимагає жорсткого контролю за станом поверхневих вод.

Негативними наслідками впливу на стан водних ресурсів у межах міста є спорудження ставків і значна зарегульованість водотоків, меліорація перезволожених і заболочених земель, різні види будівництва, а також надходження із неочищеними або недостатньо очищеними зворотними водами забруднюючих речовин.

Контроль за якістю та спостереження за станом забруднення поверхневих вод здійснюють: Регіональний офіс водних ресурсів у Хмельницькій області, Хмельницький обласний центр з гідрометеорології, Державна установа «Хмельницький обласний лабораторний центр Міністерства охорони здоров'я України», Державна екологічна інспекція в Хмельницькій області, МКП «Хмельницькводоканал».

За даними спостережень вміст забруднюючих речовин, які потрапляють у поверхневі водні об'єкти, щороку зростає. За останні роки (проби відбирались у двох створах річки Південний Буг: 0,1-0,7 км вище від межі міста та 0,5-0,7 км нижче межі міста) спостерігається тенденція зростання таких забруднюючих речовин, як розчинені органічні речовини, мідь, залізо загальне, нітрити, азот амонійний, хром (VI) та феноли.

Показник БСК₅ перевищував у 2021 році гранично допустимі концентрації для водойм рибогосподарського призначення в 1,6 рази (2020 рік – у 1,9 рази), найвище значення показника зафіксовано на позначці 2,6 ГДК_{рг}, 1 км нижче м. Хмельницький.

Вміст азоту амонійного в р. Південний Буг перевищував допустимі рівні рибогосподарських нормативів у 10,7 рази (2020 рік – 12,2 рази), найвище значення зафіксовано на позначці 21,2 ГДК_{рг}, 1 км нижче м. Хмельницький.

Середньорічні значення концентрації нітритів у водах Південного Бугу перевищували гранично допустимі для водойм рибогосподарського призначення у 9 разів (2020 рік – 10,9 рази), найвище значення зафіксовано на позначці 13 ГДК_{рг}, 1 км нижче м. Хмельницький.

Одноразові відбори проб води в річках Плоска та Кудрянка показали незначне перевищення гранично допустимих концентрацій забруднюючих речовин за нітритами, залізом та завислими речовинами (як для водойм рибогосподарського значення).

Питне водопостачання міста включає як централізоване, так і децентралізоване. Використовуються протерозойські підземні води, які поширені на Поділлі на глибині 80-1200 метрів. Питна вода для міста Хмельницького видобувається з 5-ти міських водозаборів і окремого, розташованого на відстані 34 км від міста, Чернелівського водозабору. На водозаборах працює 70 свердловин та 9 насосних станцій 2-го підйому. Вода з Чернелівського водозабору становить до 95 % від загального водоспоживання міста. Інші п'ять ділянок, а саме «Кудрянка», «Центральна» «Західна», «Південна» та «Шаровечка», знаходяться у резервному режимі. Свердловини цих ділянок останнім часом переважно не відновлювались, модернізація споруд і обладнання – не проводилась. В цілому це може створювати небезпеку втрати резервного водопостачання міста.

Децентралізоване водопостачання забезпечують криниці та свердловини. Переважно вони експлуатуються в мікрорайонах міста з приватною забудовою, де централізоване водопостачання – відсутнє.

Якість води, що подається споживачам, за основними показниками відповідає чинному в Україні нормативу ДСанПіН 2.2.4-171-10 та ГОСТ 2874-82 «Вода питна». Виробничий лабораторний контроль безпечності та якості питної води здійснюється відповідно до вимог ДСанПіН 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною», з урахуванням аналітичних матеріалів щодо існуючої ситуації з водозабезпечення населення. У м. Хмельницькому це пов'язано з особливими природними умовами якості води підземних водозаборів (підвищений вміст заліза, марганцю, аміаку, солей кальцію та магнію) та технологією водопідготовки. Тому воду дозволяється використовувати для господарсько-питного водопостачання з відхиленням окремих санітарно-хімічних показників безпечності та якості питної води, а саме: показник загальної жорсткості – не більше 10,0 ммоль/м³, залізо загальне – не більше 1,0 мг/дм³, марганець – не більше 0,5 мг/дм³, аміаку (амоній) – не більше 2,6 мг/дм³.

Протягом 2021 року на території Хмельницької області на санітарно-хімічні показники з джерел централізованого питного водопостачання досліджено 2255 проб, з яких не відповідало вимогам ДСанПіН 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною» 488 проби (21,6 %, перевищення спостерігаються за рахунок підвищеного вмісту заліза, нітрату та аміаку), на мікробіологічні показники досліджено 2841 пробу з яких 490 не відповідають санітарним вимогам (17,3 %, переважно за рахунок вмісту загальної коліформи, ешеріхії колі та ентерококу).

З криниць громадського користування на санітарно-хімічні показники протягом 2021 року відібрано 1518 проб. Не відповідають вимогам ДСанПіН 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною» 531 проба (35,0 %, перевищення спостерігаються за рахунок підвищеного вмісту нітратів та жорсткості), на мікробіологічні показники досліджено 1059 проби з яких 318 не відповідають санітарним вимогам (30,0 %, переважно за рахунок вмісту загальних коліформ та *E.coli*). Перевищення ГДК забруднюючих речовин у відібраних пробах води складає 47-58 % за санітарно-

хімічними показниками (переважно підвищення по нітратах у 1-7 разів), 54,5 % за санітарномікробіологічними показниками.

Таким чином, якість води системи централізованого водопостачання є кращою, ніж із джерел децентралізованого водопостачання.

На санітарно-хімічні показники з поверхневих водойм досліджено 250 проб. Не відповідали вимогам «Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів», затверджених наказом МОЗ України від 19 червня 1996 року № 173 (зі змінами), 73 проби (29,2 %, переважно за рахунок розчиненого кисню та БСК). На мікробіологічні показники досліджено 175 проб, не відповідають санітарним вимогам 51 (29,1 %, індекс лактозопозитивних кишкових паличок, колі-фаги, сальмонели).

Визначення протягом останніх років якісних показників питної води із централізованої водопровідної мережі, яку здійснювало МКП «Хмельницькводоканал», свідчить про незначне зростання нітритів, нітратів, заліза, хлоридів. Причиною підвищення вмісту забруднюючих речовин у воді може бути застаріле обладнання, зношеність водопровідних мереж, забруднення води через ґрунт, що обумовлює необхідність модернізації всієї системи водопостачання.

Централізоване водовідведення у місті Хмельницькому забезпечує господарчо-побутова каналізація до складу якої входять 387,34 км трубопроводів, 24 насосні станції, два майданчика очисних споруд (КОС), потужністю відповідно 30000 м³/добу та 75000 м³/добу. Централізованим водовідведенням охоплені деякі населені пункти Хмельницької МТГ.

Забруднення поверхневих вод у межах території Хмельницької МТГ зворотними водами свідчить про недостатню ефективність роботи очисних споруд і обумовлює необхідність проведення заходів щодо їх модернізації.

Забруднення підземних вод може відбуватись за рахунок надходження стоків у ґрунт зі зношених каналізаційних мереж і напірних колекторів, забруднення через свердловини, які вийшли з експлуатації, надходження забруднюючих речовин із поверхневим стоком у місцях накопичення промислових і побутових відходів та місцях стихійних звалищ.

Потребує вирішення питання ліквідаційного тампонажу недіючих артезіанських свердловин, які вийшли з ладу і створюють загрозу забруднення підземних горизонтів. Подальше існування безгосподарних і непридатних до експлуатації свердловин у будь-який час може призвести до забруднення підземних вод.

Залишається проблемою визначення розмірів і меж водоохоронних зон та прибережних захисних смуг вздовж річок та навколо водойм на території Хмельницької МТГ. Ще однією проблемою є затоплення і підтоплення територій, руйнування берегів річок та водойм, що спричиняє деградацію ґрунтів, загибель представників рослинного і тваринного світу, заболочення водоймищ. Населення, що проживає у прибережних смугах, зазнає матеріальних та моральних втрат від паводків. Шкідлива дія вод проявляється:

- у затопленні під час повеней і паводків прилеглих до річок територій і населених пунктів, розташованих у заплавах річок, або у місцях де відсутня належна організація відведення дощових та талих вод;

- у періодичному підтопленні ґрунтовими водами під час їх високого стояння сільськогосподарських угідь, присадибних ділянок, будівель або постійному підтопленню від підпору води греблями штучних водойм;

- у заболоченні земель у наслідок їх постійного перезволоження;

- в ерозії ґрунтів, утворенні ярів, зсувів на ділянках з значними поздовжніми ухилами поверхні і концентрованими водними потоками.

За даними гідрометеорологічної служби останні роки характеризуються значним збільшенням повеней та паводків на території Хмельницької області. Набули широкого розвитку процеси підйому ґрунтових вод, що призводять до підтоплення значних територій як сільськогосподарського призначення, так і населених пунктів.

Відходи. На території Хмельницької міської територіальної громади розташовані такі звалища твердих побутових відходів:

- на відстані 1,7 км на південь від річки Південний Буг у північно-західній частині м. Хмельницького – діючий полігон твердих побутових відходів паспортизований від 24.09.2005 № 39, санітарно-захисна зона – 500 м;

- на відстані 2,2 км від с. Шаровечка (за межами населеного пункту) – діюче звалище твердих побутових відходів паспортизоване від 14.11.2003 № 2/17, санітарно-захисна зона – 500 м;

- на відстані 3,0 км від с. Олешин (за межами населеного пункту) – діюче звалище твердих побутових відходів паспортизоване від 14.11.2003 № 4/17, санітарно-захисна зона – 500 м;

- на відстані 0,5 км від с. Малашівці (за межами населеного пункту) – діюче звалище твердих побутових відходів паспортизоване від 14.11.2003 № 6/17, санітарно-захисна зона – 500 м;

- на відстані 1,0 км від с. Волиця (за межами населеного пункту) – діюче звалище твердих побутових відходів паспортизоване від 14.11.2003 № 7/17, санітарно-захисна зона – 500 м;

- на відстані 1,8 км від с. Пирогівці (за межами населеного пункту) – діюче звалище твердих побутових відходів паспортизоване від 15.09.2015 № 61, санітарно-захисна зона – 500 м;

- на відстані 0,31 км від с. Червона Зірка (за межами населеного пункту) – діюче звалище твердих побутових відходів паспортизоване від 15.09.2015 № 61/1, санітарно-захисна зона – 300 м.

У середньому за добу на полігон побутових відходів з міста Хмельницького вивозять понад 2300 м³ відходів, річний об'єм твердих побутових відходів (ТПВ) складає 850 тис. м³. Для забезпечення якісного та вчасного вивезення побутових відходів і з метою впровадження на території міста роздільного збирання побутових відходів ХКП «Спецкомунтранс» забезпечує обслуговування 3199 контейнерів (0,75 м³ – 1468 шт., 1,1 м³ – 1713 шт., 13 м³ – 11 шт., 3 м³ – 7 шт.), контейнерів для роздільного збирання побутових відходів – близько 400 шт (контейнерів для ПЕТ- пляшки близько 300 шт., контейнерів для скла – близько 100 шт.).

Загальна кількість контейнерних майданчиків – 266 шт., у т. ч. 8 підземних контейнерних майданчиків. Вивезення побутових відходів здійснюють 34 сміттєвози, які знаходяться на балансі комунального підприємства.

У м. Хмельницькому діють договори про співпрацю з фірмами, які здійснюють відбір, сортування і пресування відібраної вторинної сировини на міському полігоні твердих побутових відходів, а саме: ПЕТ-пляшку, макулатуру, склобій, металеві та пластикові вироби.

Вторинну сировину збирають 13 суб'єктів господарювання через мережу пунктів приймання вторинної сировини. Оскільки для відкриття такого пункту отримання ліцензії або дозволу не потрібно, відповідно, дані обліку таких пунктів можуть бути неповними.

Збирання небезпечних відходів домогосподарств здійснюється Екобусом, який зупиняється в певних місцях відповідно до графіку, заздалегідь повідомленого жителями міста, та безоплатно приймає від населення небезпечні відходи (таблиця 4).

Таблиця 4 – Обсяги збирання небезпечних відходів у населення «Екобусом»

Вид відходів	2018	2019	2020	За весь період діяльності
Батарейки, кг	1540,5	1951	3117,5	6609
Лампи люмінесцентні, од.	4966	17763	18636	41365
Лампи енергозберігаючі, од.	2243	4875	3857	10975
Термометри, од.	451	1334	860	2645
Залишки медикаментів, які втратили термін придатності, кг	187,5	429,5	1075,5	1692,5
Відпрацьоване електричне та електронне обладнання, кг		126,5	650,0	776,5
Тара (із залишків фарби, клеї, розчинники), кг	261	397	1266,5	1924,5
Тара від побутової хімії, кг	333	333	333	1000

Також встановлено скриньки для збору батарейок у закладах освіти, торгівельній мережі Хмельницької МТГ.

Усі відходи, що містять ртуть (люмінесцентні лампи, енергозберігаючі лампи, термометри), зібрані Екобусом, передаються на утилізацію до ДП «Боднарівка» ЛКП «Зелений Львів» у Львові. Усі інші небезпечні відходи (батарейки тощо) передаються ТОВ «Екологічні інвестиції», м. Київ.

3 вересня 2020 року у місті Хмельницькому функціонує Центр управління відходами, де можна безкоштовно здати відходи для їх подальшої переробки чи утилізації. Центр працює у режимі самообслуговування шість днів на тиждень та приймає 13 фракцій відходів: папір, пластик, поліетилен, комбіновану упаковку, метал, побутову техніку, будівельні відходи, «зелені» відходи, меблі, одяг, небезпечні відходи.

У поводженні з побутовими відходами переважає їх захоронення (близько 99,9 %), частка компостування та рециклінгу залишається незначною.

Експлуатація полігону твердих побутових відходів м. Хмельницького та сміттєзвалищ, розташованих на території сіл, і надалі залишається однією з основних екологічних проблем Хмельницької МТГ.

Міський полігон ТПВ входить до переліку екологічно небезпечних об'єктів і на теперішній час вичерпав свою проєктну потужність, тому подальша його експлуатація створює загрозу виникнення надзвичайних ситуацій. Оскільки полігон працює в режимі перевантаження, він є потужним джерелом утворення звалищного біогазу. Потрапляючи до атмосфери, цей газ здатний формувати парниковий ефект і негативно впливати на навколишнє природне середовище та здоров'я людей. З 2018 року частина метану, що утворюється на полігоні в процесі анаеробного розкладу органічних компонентів відходів, збирається та утилізується для виробництва енергії на установці з електричною потужністю 659 кВт.

Існуючий полігон твердих побутових відходів міста наближається до заповнення своєї максимальної ємності, а утворення побутових відходів м. Хмельницького в найближчі роки збільшиться з приблизно з 94000 тонн/рік (zareєстровано у 2017 р.) до 107000 тонн/рік до 2027 року. У зв'язку з цим, Хмельницьким комунальним підприємством «Спецкомунтранс» спільно з Європейським банком реконструкції та розвитку розроблено Проєкт модернізації інфраструктури твердих побутових відходів у м. Хмельницькому. Його основною метою є забезпечення потужностей з переробки відходів, покращення операцій з управління відходами та відвертання потоку вивозу відходів тільки на полігон. Проєкт інтегровано до проєкту Регіонального плану управління відходами у Хмельницькій області. Реалізація проєкту модернізації інфраструктури твердих побутових відходів у м. Хмельницькому планується спільно з Європейським банком реконструкції та розвитку.

Основним напрямком роботи у сфері управління відходами залишається вирішення питання забезпечення повного збирання небезпечних відходів з метою передачі їх для подальшої утилізації, обробки (переробки) на спеціалізовані підприємства.

Найбільшим утворювачем промислових відходів (шламів гальванічних) у 2021 році було державне підприємство «Новатор», яким утворено 3017 т шламів гальванічних (у тому числі 8 т відходів у 2021 році), які зберігаються на паспортизованому місці видалення відходів у шламонакопичувачі.

Зберігання та видалення відходів на більшості підприємств здійснюється відповідно до вимог екологічної безпеки та способами, що забезпечують максимально можливе використання відходів та передачу їх іншим споживачам у вигляді вторинної сировини.

Біорізноманіття. Згідно з геоботанічним районуванням Хмельницька територіальна громада належить до Старокостянтинівсько-Уланівського району Старокостянтинівсько-Білоцерківського округу грабово-дубових лісів і знаходиться на межі з Північноподільським (Теофіпольсько-Ярмолинським) округом лучних степів та дубових лісів. Рослинний покрив територіальної громади сформувався на базі природних евтрофних боліт та заплавлених лісів (біло-вербових, ясеневих-липових, вільхових) долини Південного Бугу та його приток – річок Плоскої і Кудрянки, а також евтрофних боліт. Тому тут поширені такі типи рослинності: лісова, лучна, водна, прибережно-водна, болотна,

рудеральна та сегетальна. Закономірності їх розподілу зумовлені рельєфом території, едафічними умовами та антропогенним чинником. У долинах річок басейну Південного Бугу поширені рослинні угруповання, які сформувалися на базі природних евтрофних боліт та заплавних лісів (біло-вербових, ясеневих-липових, вільхових). Сьогодні рослинний покрив є докорінно трансформованим і зустрічаються лише залишки цих лісів, а на більшій території болота осушені.

На місці природних заплавних та листяних лісів у теперішній час зростає лучна (суходільна), болотна, агрокультурна та рудеральна рослинність. Елементи природної рослинності зустрічаються і в долинах Південного Бугу та його приток.

Загальна площа земель державного лісового фонду на території Хмельницької територіальної громади складає 4957,3 га. Заходи з розширеного відтворення лісових ресурсів і їх захисних функцій, подальшої інтенсифікації лісгосподарського виробництва здійснюють два державних підприємства (ДП «Хмельницьке лісомисливське господарство» та ДП ДГ «Зоря»). Найбільші лісові ділянки знаходяться біля сіл Бахматівці, Давидківці, Пархомівці, Масівці та Черепівка.

Серед лісової рослинності переважають дубово-грабові та їх похідні грабові ліси. Лісові урочища плакорні, в деревостані переважає граб, співдомінують дуб звичайний, ясен звичайний, є ділянки чистих грабових та дубових лісів. У невеликій кількості в деревостанах присутні липа дрібнолиста, в'язи гірський та граболистий, черешня, клени гостролистий та польовий, а також береза повисла; у підліску – ліщина звичайна та бруслина європейська.

Лучна рослинність Хмельницької МТГ частково трапляється в комплексі з болотами та водною рослинністю, займаючи найбільш підвищені ділянки заплав річки Південний Буг та її приток. У їх трав'яному покриві переважають злаки з домінуванням тонконогу лучного та звичайного, вів'яниці лучної, на більш зволжених ділянках переважають осоки. Часто трапляються копитняк європейський, медунка темна, веснівка дволиста, вороняче око, цирцея звичайна, підлісник європейський, зеленчук жовтий, яглиця, а також лісові папороті – щитники чоловічий та шартський, безщитник жіночий. Навесні спостерігаються яскраві синюзії весняних ефемероїдів. Частими рослинами весняного лісу є рясти ущільнений та порожнистий, анемона жовтецева, гусячі цибульки мала та жовта, зірочник ланцетолистий; трапляються печіночниця звичайна, барвінок, проліска дволиста, пшінка весняна, купина багатоквіткова, адокса мускусна та інші.

Болота заплави Південного Бугу і його приток у межах територіальної громади – евтрофні трав'яні. Тут домінують очерет звичайний, осоки омська, осока чорна, осока здута. Поширеними видами є вербозілля звичайне, жовтець повзучий, підмаренник болотний, плакун верболистий, чистець болотний.

Повітряно-водна рослинність переважно представлена різнотрав'ям, найчастіше переважають очерет звичайний, рогиши широколистий і вузьколистий, лепешняк великий.

Серед угруповань водної рослинності найчастіше трапляються ценози спіродели багатокореневої, ряски малої, куширу темно-зеленого, елодеї канадської, водяного різак алоєвидного, жабурника звичайного, водопериці кільчастої, рдесника пронизанолистого, рдесника гребінчастого та інших типових для водно-болотних угідь Верхнього Побужжя видів рослин.

Заплавні вербові ліси (*Salicetum albae*) разом з прирічковими заростями верб *Salicetum triandro-viminalis*, код угруповання 91E0-1, заплавні діброви (*Ficario-Ulmetum*), код угруповання 91F0, які зростають у заплаві річки Південний Буг та її приток на території Хмельницької територіальної громади, взято під охорону Оселищною директивою Євросоюзу.

На території Хмельницької МТГ представлені види, що занесені до Червоної книги України – грифола листувата, підсніжник білосніжний, гніздівка звичайна, лілія лісова, скополія карніолійська; серед рослин, які охороняються в Хмельницькій області – арум Бессерів, воронець колосистий, дзвоники персиколісті і первоцвіт високий.

До Зеленої книги України занесені угруповання латаття білого та глечиків жовтих.

Процес урбанізації супроводжується руйнуванням природного рослинного покриву, який зазнає значної антропогенної трансформації: зменшується його площа, спрощується структура, зростає роль синантропних угруповань, водночас поступово зникають вихідні фітоценози, з'являється багато неаборигенних інвазійних видів рослин, які істотно порушують структуру біогеоценозів.

Досить великий список інвазійних (чужорідні) видів рослин, які зустрічаються на території громади: клен ясенелистий, айлант найвищий, щиріця біла, щиріця звичайна, амброзія полинолиста, аморфа кущова, череда листяна, хрінниця крупковидна, злинка канадська, чорношир нетреболистий, ехіноцистис шипуватий, гірчак японський, маслинка вузьколиста, елодея канадська, галінсога дрібноцвіта, борщівник мантегацці, борщівник Сосновського, розрив-трава залозиста, розрив-трава дрібноквіткова, дикий виноград, тонкопримітний однорічний, мишій сизий, золотушник канадський та нетреба ельбінська.

Велику загрозу серед інвазійних видів становлять борщівник Сосновського та амброзія полинолиста. Популяції цих рослин на узліссях, біля доріг, стежок, протиерозійних валах, дренажних каналах характеризується високою фітоценотичною активністю, часто виступають домінантом, завдають істотних втрат біотичному різноманіттю, оскільки витісняють місцеві види трав'яних рослин.

Для контролю і зменшення площ поширення чужорідних видів необхідний постійний моніторинг місць зростання, контроль чисельності, заборона використання в озелененні і лісівництві, механічне знищення, обкошування пришляхових ділянок і сільськогосподарських угідь до початку цвітіння і плодоношення інвазійних видів, знищення місць масового зростання інвазійних видів, інформування населення про шкідливість інвазійних видів.

Найчисленнішими представниками тваринного світу Хмельницької територіальної громади є безхребетні. У водоймах і заплаві мешкають одноклітинні (амеби, інфузорії, бичоносці) та багатоклітинні (війчасті черви, коловертки, малощетинкові черви, п'явки, моховатки). Досить поширені членистоногі (ракоподібні, павукоподібні, комахи). Останні представлені бабками, метеликами, твердокрилими, двокрилими, веснянками. До водойм приурочені види наземних молюсків. Більшість з них – мешканці заплавних лісів. Тут часто можна зустріти виноградногослимака, який занесений до Європейського Червоного списку. Переважна більшість водних молюсків – це типово річкові види (котушки, ставковики, жабурниці, перлівниці).

На сухих схилах долин і на вододілах, у лісах найпоширенішими безхребетними

тваринами є представники класу комах, серед них є види, що занесені до Червоної книги України: жук-олень, ксилопа звичайна; метелики – махаон, райдужниця велика, мнемозина, бражник мертва голова, бражник Прозерпіна, сатурнія руда та ін. На жаль, ця група тварин є найменш дослідженою серед зообіоти.

У водоймах міста багаточисленними є: карась сріблястий, пічкур звичайний, краснопірка звичайна, плітка звичайна, окунь звичайний, йорж звичайний; чисельними: щука звичайна, лящ звичайний, короп звичайний, в'юн звичайний. Акліматизовані амур білий і товстолобик.

Батрахофауна представлена звичайними видами: ропуха сіра та землянка звичайна, жаби трав'яна, озерна та ставкова, а також райка звичайна. Зрідка трапляються тритон звичайний та кумка червоночерева. Із плазунів досить поширені вуж звичайний, менше трапляються – ящірки прудка та *живородна*, черепаха болотяна.

У межах територіальної громади виявлено 186 видів птахів, що належать до 18 рядів і 45 родин (близько 80 % сучасної орнітофауни Хмельницької області), з них гніздових – 107 видів (гніздування доведене для 89 видів, для інших припускається), пролітних – 57 видів, 6 видів представлено птахами, які безпосередньо в місті не гніздяться, але їх можна спостерігати у гніздовий період, чи які прилітають у місто на годівлю, зимуючих – 17 видів і залітних – 2 види (шпак рожевий і горіхівка). Під час міграції видове різноманіття помітно зростає. Максимальне видове різноманіття і чисельність відмічені в серпні та на початку вересня. Помітні відмінності є в населенні птахів різних біотопів міста. Зменшення кількості видів відображається в ряді: прирічкові біотопи та водойми – парки та сквери – луки та поля – індивідуальна забудова – стара багатоповерхова забудова – нова багатоповерхова забудова. Найбільше різноманіття гніздової фауни виявлене в міських парках та заростях біля водойм, а найменше – у кварталах нової багатоповерхової забудови.

Серед відмічених на території міста видів птахів 21 вид занесені до Червоної книги України та 117 – до додатка II Бернської конвенції.

З теріофауни на території міста звичайним видом є вивірка звичайна. Досить висока чисельність характерна для дрібних ссавців. Серед них у деревних насадженнях домінує миша лісова, чисельними є миша польова, вовчок горішниковий та бурузубка звичайна; звичайними – миша жовтогорла, їжак білочеревий, кріт європейський, бурузубка та ін.

Хижі ссавці представлені ласкою малою та куницею ліською, на околицях трапляється лисиця звичайна. Серед рукокрилих періодично трапляються: нічниця, вухань звичайний, зрідка – кажан пізній та нетопир лісовий. Найчисельнішим видом є вечірниця руда. Усі зазначені види рукокрилих занесені до Червоної книги України. У водоймах трапляється червонокнижна видра річкова.

З крупних ссавців помічено перебування козуль європейських і свиней диких.

Досить часто у населених пунктах на вулицях, біля зупинок громадського транспорту, будинків, підвальних приміщень, цокольних поверхів будівель групуються свійські безпритульні тварини, зокрема собаки, коти. Також на території міста поширені щури.

Основними проблемними питаннями у сфері охорони використання та відтворення тваринного світу є створення відтворювальних ділянок для рідкісних тварин та тих, що мають мисливське значення, а також браконьєрство на суходолі та на воді.

Зелені насадження населених пунктів Хмельницької міської територіальної громади утворюють переважно штучні насадження, і лише на околицях та в заплавах річок трапляються залишки природної рослинності. У цілому рослинний покрив міста

Хмельницького дуже фрагментований – розділений на окремі ділянки, що оточені тротуарами, автомобільними та залізничними шляхами, будівлями тощо.

На місці природних заплавних та листяних лісів у теперішній час зростає лучна, болотна, агрокультурна та рудеральна рослинність. Деревна рослинність у м. Хмельницькому зосереджена в центральній (парки, сквери) та північно-східній (дендропарк) частинах міста і тільки незначна її частка трапляється у районах сучасної багатоповерхової забудови.

Зміни клімату спричиняють формування екстремальних факторів середовища (стресорів), таких як дуже високі чи низькі температури повітря, висушування або перезволоження ґрунтів (особливо це небезпечно у періоди інтенсивного росту рослин), які обумовлюють виникнення у біоценозах стресів, наслідками яких є зниження стійкості та продуктивності видів, а в подальшому – зникнення природних фітоценозів.

Природно-заповідний фонд. Станом на 1.01.2022 р. природно-заповідний фонд (ПЗФ) Хмельницької міської територіальної громади нараховує 29 природно-заповідних територій та об'єктів. Найбільша їх кількість (22 од.) розташована у межах м. Хмельницького.

Загальна площа ПЗФ м. Хмельницького (таблиця 5) складає 191,7558 га (2,06 % від площі міста).

Таблиця 5 – Природно-заповідний фонд міста Хмельницького

Назва природно-заповідного об'єкту	Адреса	Площа, га	Охоронна зона, м	Документ про оголошення
1	2	3	4	5
Ботанічні пам'ятки природи				
Алея каштана	вул. Чорновола, 24	0,5	10	Рішення Хмельницького обласного виконавчого комітету № 213 від 14.07.1977 р.
Горіх чорний	вул. Пилипчука, 5	0,02	10	Так само
Липа	вул. Грушевського, 64	0,02	10	–//–
Бук на Володимирській	вул. Володимирська, 74	0,001	10	Рішення Хмельницької обласної ради сьомого скликання № 60-33/2020 від 24.06.2020 р.
Бук червоний	вул. Героїв Маріуполя, 5	0,01	10	Рішення Хмельницького обласного виконавчого комітету № 358-р від 22.10.1969 р.

Продовження таблиці 5

1	2	3	4	5
Бук червоний	вул. Героїв Майдану, 24	0,01	10	Так само
Відгомін віків	вул. Петра Болбочана, 6	0,001	10	Рішення Хмельницької обласної ради сьомого скликання № 60-33/2020 від 24.06.2020 р.
Прибузькі сосни	вул. Кам'янецька, 2	0,025	10	Так само
Сад Григорія Сковороди	вул. Ярослава Мудрого, 2	0,1914	10	--/--
Сквер імені Володимира Івасюка	вул. Кам'янецька, між будівлею Хмельницької обласної філармонії	0,1907	10	--/--
Сквер імені Кузьми Скрябіна	вул. Героїв Маріуполя, на території Хмельницької обласної філармонії	0,0833	10	--/--
Сквер пам'яті героїв та жертв Чорнобиля	на розі вулиць Прибузької та Кам'янецької, біля пам'ятника Героїв та жертв Чорнобиля	0,2981	10	--/--
Сквер слави	на розі вулиць Кам'янецької та Сковороди	0,3438	10	--/--
Сосни Чорні	вул. Кам'янецька, 2	0,01	10	--/--
Тисячі сердець	вул. Володимирська, 85	0,001	10	--/--
Ясен на майдані	Майдан Незалежності, 2	0,001	10	--/--
		1,7063		
Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва				
Заріччя	мікрорайон «Виставка», обмежується вулицями Свободи, Зарічанською, Перемоги та проспектом Миру	4,3	50	Рішення одинадцятої сесії Хмельницької обласної ради № 22-11/2004 від 30.03.2004 р.
Парк імені Михайла Чекмана	мікрорайон «Гречани», обмежується річками Південний Буг та Плоскою, вулицею Проскурівського підпілля	140,45	50	Рішення Хмельницького обласного виконавчого комітету № 132 від 5.05.1975 р. (заповідано 60,0 га); рішення четвертої сесії Хмельницької обласної ради № 13 від 16.12.1998 р. (площу розширено до 140,45 га)

Кінець таблиці 5

1	2	3	4	5
Сквер імені Т.Г. Шевченка	центр міста, обмежується вулицями Володимирською, Героїв Майдану, Грушевського і Проскурівською	4,7	50	Рішення шістнадцятої сесії Хмельницької обласної ради № 10 від 04.04.2001 р. (заповідано 0,47 га); рішення двадцять другої сесії Хмельницької обласної ради № 11 від 21.03.2002 р. (площу розширено до 4,7 га)
		149,45		
Дендропарки				
Поділля	вул. Старокостянтинівське шосе	36,3295	30	Розпорядження виконкому обласної ради № 72-р. від 30.01.1969 р. (заповідано – 30,5 га); рішення вісімнадцятої сесії Хмельницької обласної ради №17-18/2013 від 05.12.2013 р. (площу розширено до 36,3295 га)
Юннатівський	пров. Шкільний, 8	2,06	30	Рішення Хмельницької обласної ради сьомого скликання № 60-33/2020 від 24.06.2020 р.
		38,3895		
Ботанічні сади				
Ботанічний сад Хмельницького національного університету	вул. Інститутська, 11	2,21	25	Рішення двадцять четвертої сесії Хмельницької обласної ради № 20-24/2009 від 18.11.2009 р.
Разом		191,7558		

ПЗФ міста Хмельницького включає 16 ботанічних пам'яток природи, 3 парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва: «Парк імені Михайла Чекмана», «Сквер імені Т. Г. Шевченка», «Заріччя»; дендрологічні парки «Поділля» і «Юннатівський» та Ботанічний сад Хмельницького національного університету.

Найбільшу площу серед усіх природно-заповідних територій міста Хмельницького займають парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва. Площа «Парку імені Михайла

Чекмана» складає 73,2 % від загальної площі ПЗФ міста. Парк є не тільки найбільшою природно-заповідною територією міста Хмельницького, але й найбільшим парком-пам'яткою садово-паркового мистецтва у Хмельницькій області.

Осередками ботанічних колекцій культивованої флори є Ботанічний сад Хмельницького національного університету, дендропарки «Поділля» та «Юннатівський».

На території громади (поза м. Хмельницький) розташовані такі об'єкти природно-заповідного фонду:

- від м. Хмельницького та смт Чорний Острів – гідрологічний заказник місцевого значення «Грузевицький» загальною площею 324,0 га, оголошений рішенням Хмельницької обласної ради народних депутатів від 04.09.1982 № 278 (охоронна зона навколо об'єкта – 100 метрів);

- у межах кв. 28-34 Хмельницького лісництва ДП «Хмельницьке лісомисливське господарство» – лісовий заказник місцевого значення «Давидковецький» загальною площею 506,0 га, оголошений рішенням Хмельницької обласної ради від 28.10.1994 № 7 (охоронна зона навколо об'єкта – 200 метрів);

- у межах кв. 37 Хмельницького лісництва ДП «Хмельницьке лісомисливське господарство» – заповідне урочище «Лезнівське» загальною площею 114,0, оголошене рішенням Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 14.07.1977 № 213 та рішенням Хмельницької обласної ради від 30.03.2004 № 22-11/2004 змінено категорію та назву (охоронна зона навколо об'єкта – 100 метрів);

- у межах кв. 35-36 Хмельницького лісництва ДП «Хмельницьке лісомисливське господарство» – лісовий заказник місцевого значення «Лісогринівецький» загальною площею 109,4 га, оголошений рішенням Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 14.07.1977 № 213, рішенням Хмельницької обласної ради від 30.03.2004 № 22-11/2004 змінено категорію та назву та рішенням Хмельницької обласної ради від 26.05.2010 № 18-28/2010 змінено категорію, назву і площу (охоронна зона навколо об'єкта – 100 метрів);

- за 1,5 км від населеного пункту с. Пирогівці Хмельницького району – парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення «Парк ім. С. Мацишина» загальною площею 12,0 га, оголошений рішенням Хмельницької обласної ради від 28.10.1994 № 7 (охоронна зона навколо об'єкта – 25 метрів);

- у межах кв. 16 вид. 4-5 Червонозірського лісництва ДП «Хмельницьке лісомисливське господарство» – зоологічна пам'ятка природи місцевого значення «Бахматовецька колонія сірої чаплі» загальною площею 4,7 га, оголошена рішенням Хмельницької обласної ради народних депутатів від 15.10.1986 № 225 (охоронна зона навколо об'єкта – 15 метрів);

- у заплаві р. Вовк Хмельницького району – гідрологічний заказник місцевого значення «Вовчанський» загальною площею 1629,5 га, оголошений рішенням Хмельницької обласної ради народних депутатів від 04.09.1982 № 278 та рішенням Хмельницької обласної ради від 28.10.1994 № 7 змінено площу (охоронна зона навколо об'єкта – 200 метрів).

За статусом природно-заповідні території та об'єкти Хмельницької МТГ належать тільки до місцевого значення.

З метою розширення ПЗФ Хмельницької МТГ підготовлено наукові обґрунтування на 3 перспективні об'єкти природно-заповідного фонду міста загальною площею 6,8046 га, зокрема:

- парк пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення «Парк Подільський», м. Хмельницький, вул. Львівське шосе (6,7696 га);
- ботанічна пам'ятка природи «Сквер В'ячеслава Чорновола», м. Хмельницький, вул. Соборна, 29 (0,0150 га);
- ботанічна пам'ятка природи «Ялини колючі», м. Хмельницький, вул. Проспект Миру, 59 (0,0200 га).

Розширенню та охороні ПЗФ міста Хмельницького, зважаючи на низький рівень заповідності території міста, слід надати цілеспрямованого характеру як у теоретичному, так і практичному аспектах. Для збереження природно-заповідного фонду потребує розробки документація (землевпорядна, проекти організації та утримання тощо), забезпечення кваліфікованого догляду за парками, дендропарками, окремими деревами.

Території та об'єкти ПЗФ Хмельницької МТГ мають важливе наукове, дендрологічне, інтродукційне, орнітологічне, природоохоронне, історико-культурне, естетичне, санітарно-гігієнічне, рекреаційне, навчальне, еколого-виховне, еколого-просвітницьке, пізнавальне значення та цінність спадку.

Режим господарського використання територій природно-заповідного фонду регламентується дією Закону України «Про природно-заповідний фонд» та Положеннями про об'єкти природно-заповідного фонду.

Екологічна мережа. Територія Хмельницької територіальної громади інтегрована у регіональну екомережу та забезпечує її цілісність, а також є невід'ємною частиною Національної екологічної мережі України та Загальноєвропейської екомережі.

Згідно з розробленою регіональною схемою екологічної мережі Хмельницької області Хмельницька міська територіальна громада входить до Південнобузького екокоридору, Давидковецького природного ядра та частково до Чорноострівсько-Грузевицького, Верхньопобузького природних ядер та Бужоцько-Бузько-Вовксько-Смотрицького екокоридору Хмельницької області.

Рішенням тридцять четвертої сесії Хмельницької міської ради від 09.10.2019 року № 37 затверджена схема екологічної мережі міста Хмельницького. Загальна площа екологічної мережі міста Хмельницького становить 1234,83 га, що складає 11,54 % від загальної площі міста. Загальна довжина екокоридорів екомережі становить 59,16 км.

Структуру екомережі складають природні ядра та екокоридори національного, регіонального й місцевого рівнів, а також відновлювальні та буферні території.

У межах міста Хмельницького виділено 6 природних ядер – центрів біорізноманіття: з них 5 регіонального рівня: Дендропарк Поділля, Парк ім. М.Чекмана, Прибузьке, Гречанський ліс, Ботанічний сад та одне ядро локального рівня – Ветеранський ліс. Їх об'єднують 10 екокоридорів різних рівнів: один національного рівня (Південнобузький); три регіонального рівня (Північний, Плоскирівський, Кудрянський); шість локального рівня: екокоридор (Лезнівський струмок, Південо-Західний, Південний, Дачі Дубово, Старосадівський, Книжковецький).

Базою для формування локальної екомережі стала мережа природно-заповідних територій та об'єктів. Екокоридори і ядра виділені в межах річкових долин та зелених зон, що є необхідною умовою їх захисту, забезпечення обміну генетичним матеріалом, збереження міграційних шляхів для біотичного різноманіття.

У структурі екомережі виділено чотири відновлювальних території: «Озерненська», «Бандерівська», «Тернопільська», «Поворот на Розсошу». Їх загальна площа становить 0,55 га.

Буферні території включають прибережно-захисні смуги та буферні зони територій ПЗФ.

На сьогодні нагальною є проблема розробки екологічної мережі Хмельницької міської територіальної громади.

Зведена схема формування екомережі України, регіональні та місцеві схеми формування екомережі мають бути основою для розроблення усіх видів проєктної документації при здійсненні землеустрою, розробці містобудівної документації, а також здійсненні господарської та іншої діяльності.

На території Хмельницької МТГ відсутні елементи *Смарагдової мережі та водно-болотні угіддя міжнародного значення*.

Зелені насадження. Відповідно до ДБН Б.2.2-12:2019 для м. Хмельницького нормативна потреба в зелених насадженнях загального користування з урахуванням вимог екологічної складової на одного мешканця складає 10,5-11,0 м². За міжнародними нормами цей показник має бути не менше 20,4 м².

Норма забезпеченості населення міста Хмельницького зеленими насадженнями загального користування на даний час дотримана, оскільки на одного жителя припадає 11,6 м². Найбільшу площу займають зелені зони вздовж річки Південний Буг між вулицями Старокостянтинівське шосе та Трудовою – 38,0561 га, вздовж річки Кудрянка в районі вулиць Щедріна та Холодноярців – 55,1292 га та лісопаркова зона між вулицями Степанкова та Болохівською – 26,0 га.

У 2021 році близько 40 га території Хмельницької МТГ відведено під парки та сквери. Слід відмітити, що у більшості парків та скверів (найбільш критично – у новостворених) відсутні відповідний благоустрій, рекреаційні, спортивні і громадські об'єкти.

За даними департаменту комунальної інфраструктури рішеннями Хмельницької міської ради виділено 18 перспективних ділянок загальною площею 24,726 га (таблиця 6) під об'єкти зелених насаджень загального користування, для яких технічна документацію із землеустрою розробляється.

Таблиця 6 – Перспективні зелені насадження загального користування міста Хмельницького (станом на 01.01.2022 р.)

№ з/п	Назва об'єкту	Земельні ділянки, адреса	Площа, га
1	2	3	4
1	Парк по вулиці Озерній	вул. Озерна	8,7392

2	Парк на розі вулиць Панаса Мирного та Озерна	між вул. Панаса Мирного та вул. Старокостянтинівське шосе	8,6849
3	Сквер по вулиці Гетьманській	на розі вул. Озерна та вул. Старокостянтинівське шосе	2,7770
4	Сквер по проїзду Кармалюка	вул. Кармелюка, 4/2	0,1597
5	Сквер по проспекту Миру	просп. Миру	0,2939

Кінець таблиці 6

1	2	3	4
6	Сквер на проспекті Миру	просп. Миру	0,2870
7	Сквер по проспекту Миру	просп. Миру, 61/1-Б	0,0736
8	Сквер біля храму Святої трійці	вул. Свободи, 15-А	0,0775
9	Сквер по вулиці Миколи Мазура	вул. Миколи Мазура, 12/2-Б	0,2209
10	Сквер по вулиці Старокостянтинівське шосе	вул. Старокостянтинівське шосе, в районі ЖБК «1-й Парковий»	0,4869
11	Сквер по вулиці Довженка	у районі вул. Довженка (біля Церкви Аристратига Михаїла)	0,8008
12	Сквер по вулиці Романа Шухевича	вул. Романа Шухевича, 3	0,3226
13	Сквер по вулиці Геологів	вул. Геологів	0,8079
14	Сквер по вулиці Болбочана	вул. Болбочана	0,0300
15	Сквер по вулиці Олександра Кушнірука	вул. Василя Симоненка № 10/3 та № 6/2)	0,2694
16	Дитячий майданчик	В районі садівничого товариства «Прогрес» (Дубово)	0,0605
17	Сквер «Сад Григорія Сковороди»	Вул. Ярослава Мудрого, 2-А	0,1914
18	Сквер садівничого товариства	Біля садівничих товариств «Будівельник» та «Сонячний»	0,4428
Разом			24,726

Згідно з вимогами «Інструкції з технічної інвентаризації зелених насаджень у містах та селищах міського типу України» один раз на 5 років має проводитись інвентаризація зелених насаджень, яка у м. Хмельницькому не проводилась (за виключенням центральної частини). Зелені насадження інших частин Хмельницької територіальної громади не досліджені, також відсутні кількісні показники щодо зелених насаджень обмеженого і спеціального використання.

У зелених насадженнях Хмельницької територіальної громади спостерігається більш раннє пожовтіння і опадання листя деревних рослин у порівнянні з природними екотопами. Особливої уваги потребують гіркокаштани звичайні, які уражені каштановою мінуючою міллю – інвазійним видом, який спричиняє раннє опадання листя, зменшення

кількості плодів.

Загрозливого характеру набуло поширення напівпаразита омели білої на деревах багатьох вулиць міста Хмельницького. Трапляється переважно на листяних породах дерев, особливо сильно вражені омелою білою тополя дельтовидна, клен гостролистий, липа серцелиста.

В останні два роки особливої уваги потребують декоративні насадження, що створені з самшиту вічнозеленого, на пагонах якого спостерігається спалах небезпечного шкідника – вогнівки самшитової.

За останні три роки у м. Хмельницькому висаджено 13,6 тисяч дерев й кущів. Найбільше дерев – понад 12 тисяч – у 2020 році, більшість з якої – за кошти ОСББ, муніципальних управляючих компаній та приватних управителів.

Здоров'я населення. Загальна захворюваність у м. Хмельницькому дітей віком від 0 до 14 років у 2021 році становила 280 осіб на 1000 осіб від загальної кількості населення міста або 77041 особи (абсолютний показник). У 2020 р. – 267 на 1000 осіб від загальної кількості населення міста або 73273 особи (абсолютний показник). Показники захворюваності є приблизно стабільними. Дані по нозологіях в цій категорії населення представлені на рисунку 7.

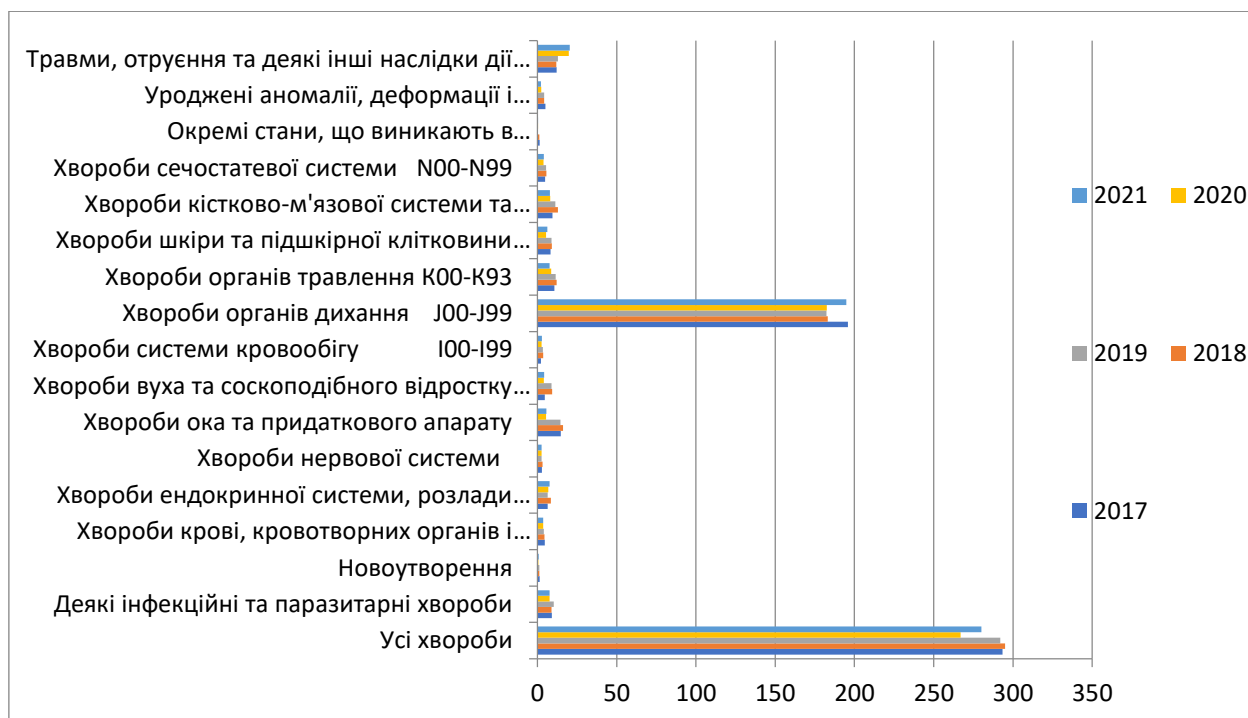

Рисунок 7 – Загальна захворюваність дітей (0-14 років) по нозологіях за 2017-2021 роки

Найбільше в категорії дітей (0-14 років) поширені хвороби органів дихання; травми, отруєння та деякі інші наслідки дії зовнішніх причин; хвороби ока та придаткового апарату; хвороби органів травлення та кістково-м'язової системи. Високий рівень захворюваності органів дихання пояснюється включенням у цю категорію гострих фарингітів, тонзилітів, ларингітів, трахеїтів, пневмоній, хронічних хвороб мигдалин та

аденоїдів та бронхіальної астми. У 2020 та 2021 роках захворюваність на бронхіальну астму, яка певною мірою залежить від стану повітря, зросла відповідно на 47 % та 40 %.

Загальна захворюваність підлітків (15-17 років включно) по м. Хмельницькому представлена на рисунку 8.

У цій віковій категорії також переважають хвороби органів дихання, але далі закономірність змінюється, на другому місці – хвороби кістково-м'язової системи; на третьому – травми, отруєння та деякі інші наслідки дії зовнішніх причин; на четвертому – хвороби органів травлення; на п'ятому – хвороби ендокринної системи, розлади харчування, порушення обміну речовин. В структурі хвороб органів дихання спостерігається різкий стрибок кількості пневмоній за 2020 рік, що пов'язано із пандемією COVID-19.

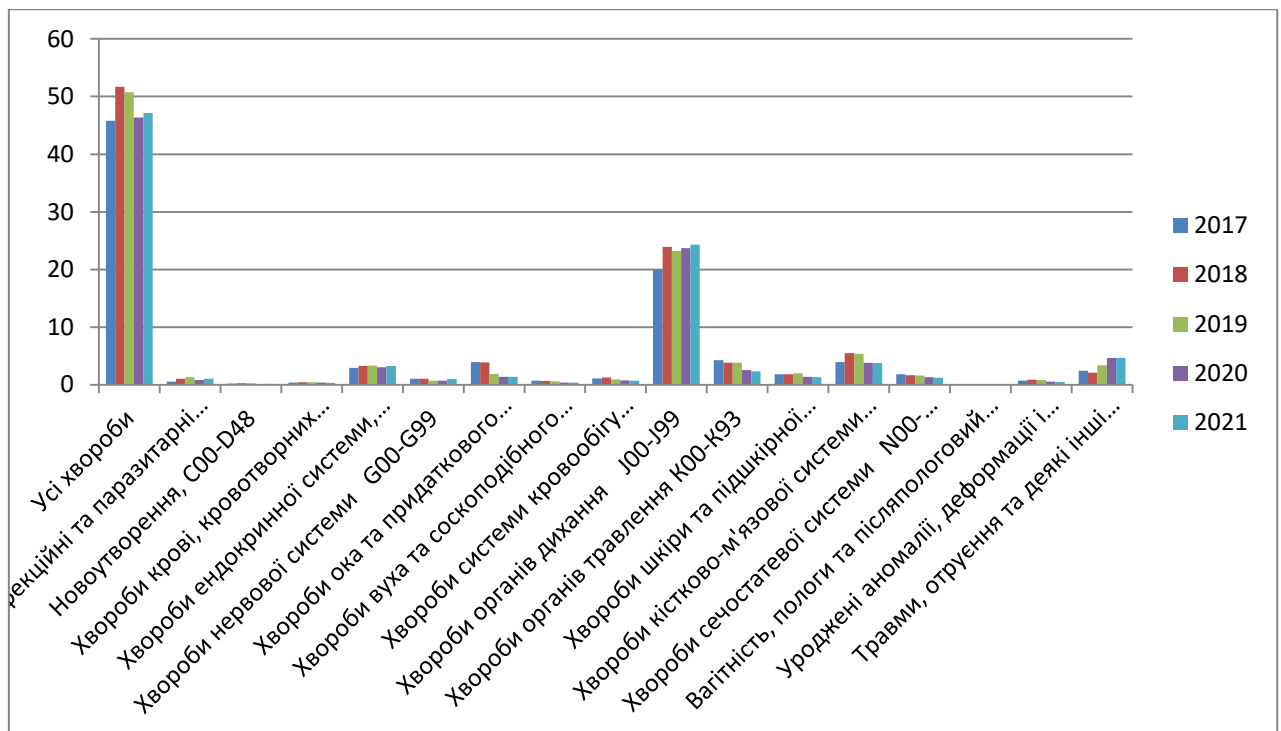

Рисунок 8 – Загальна захворюваність підлітків (15-17 років) по нозологіях за 2017-2021 роки

Загальна захворюваність дорослих (18 років та старші) по м. Хмельницькому залишається на високих цифрах і представлена на рисунку 9.

3. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)

Території, які ймовірно зазнають впливу внаслідок реалізації Програми включають:

- території Хмельницької МТГ, на яких будуть здійснюватися заходи Програми;
- території Хмельницької області, що знаходяться поблизу місць реалізації заходів Програми.

Детально стан довкілля та здоров'я населення Хмельницької міської територіальної громади наведений у розділі 2.

Екологічний стан та стан здоров'я населення Хмельницької області. Площа Хмельницької області становить 20,6 тис. км², що відповідає 3,4 % площі території України. Протяжність області з півночі на південь складає 256,2 км, із сходу на захід – 192,5 км. Чисельність населення на 1 січня 2022 року складає 1228,8 тис. осіб (-1,20 % від аналогічного періоду минулого року), з них 718,1 тис. осіб – міське населення. Зменшення чисельності населення порівняно з минулим роком складає близько 15 тис. осіб.

Хмельницька область займає вигідне географічне положення, характеризується сприятливими природними і кліматичними умовами, різноманітністю ландшафтних територій, багатством рослинного і тваринного світу, широкою мережею річок.

Земельний фонд області складає більше 2,0 тис. га, в структурі земельного фонду майже 3/4 території зайнято сільськогосподарськими землями. У користуванні сільськогосподарських підприємств знаходяться 1/3 земель від загальної площі. В структурі сільськогосподарські угіддя займають 75,9 %, в тому числі ріллі – 60,8 %, перелогів – 0,02 %, багаторічних насаджень – 2,02 %, сіножатей і пасовищ – 13,1 %. Решту території займають ліси, території, що вкриті поверхневими водами, населені пункти, промислові об'єкти та шляхи сполучення. Площа сільськогосподарських угідь зменшується, у свою чергу збільшується кількість забудованих земель.

Грунти на території Хмельницької області високопродуктивні. Найбільш поширеними і родючими є чорноземи типові на різних ґрунтовірних та підстилаючих породах, різного ступеня еродованості. Чорноземи опідзолені та темно-сірі опідзолені ґрунти в межах області займають 514,4 тис. га (32,8 %), ясно-сірі та сірі опідзолені ґрунти – 274,7 тис. га (17,5 %).

Клімат області є помірно-континентальним з теплим літом, м'якою зимою та достатньою кількістю опадів. За даними Хмельницького обласного центру з гідрометеорології середня річна температура повітря у 2021 році становить 8,3 °С, за останні 5 років вона складала 9,4-8,3° С тепла. Середня річна кількість опадів зросла у 2021 році і становила 674 мм, за останні 5 років – 645-674 міліметрів. За останні п'ять років середня температура набула тенденції до зменшення. Порівняно з 2016 роком значення середньої температури у 2021 році зменшилось з +9,4 °С до +8,3 °С. Щодо кількості опадів, то спостерігалось невелике збільшення опадів з 645 мм (у 2016 році) до 674 мм (у 2021 році). До основних потенційних негативних наслідків зміни клімату, що можуть проявлятися у Хмельницькій області, належать більшість з таких, що є характерними для України, а саме:

посуха; підтоплення та затоплення; зменшення площ та порушення видового складу зелених зон; стихійні гідрометеорологічні явища; зниження рівня ґрунтових вод; зменшення їх кількості та погіршення якості питної води; зростання кількості інфекційних захворювань та алергійних проявів.

Емісійне забруднення атмосферного повітря включає викиди забруднюючих речовин від двох основних видів джерел – стаціонарних і пересувних.

Протягом 2021 року в атмосферу надійшло 21,1 тис. т забруднюючих речовин від стаціонарних джерел забруднення, що на 2,9 тис. т більш, ніж за 2020 рік. Внаслідок експлуатації пересувних джерел до атмосферного повітря надійшло 42,9 тис. т.

У розрахунку на 1 км² території області припадає 1,02 т викинутих в атмосферу забруднюючих речовин, а на одну особу 17,04 кілограми. По найпоширеніших речовинах (пил, діоксид сірки, діоксид азоту, оксид вуглецю) у Хмельницькій області на протязі 2021 року спостерігалось збільшення порівняно з 2020 роком на 1,1-26,5 %. Найбільше зафіксовано для оксиду вуглецю.

До основних антропогенних джерел забруднення атмосфери належать: теплове та енергетичне устаткування, промислові підприємства, сільське господарство, всі види транспорту.

Водні ресурси Хмельницької області складаються з поверхневих водних ресурсів та підземних вод. Поверхневі водні ресурси, в основному, формуються річками і є їх сумарним стоком. Частина поверхневих водних ресурсів концентрується у водосховищах, ставках та невеликих озерах. В області нараховується 3733 річки, загальною протяжністю – 12880 км, з них довжиною більше 10 км – 211 шт., загальною протяжністю 4872 км. На території Хмельницької області налічується 2959 водних об'єктів (із них 39 – водосховища). Найбільший обсяг забруднюючих речовин, що скидався із зворотними водами у поверхневі водні об'єкти області у 2020 році характерний для фосфатів, заліза та поверхнево-активних речовин. Забруднення водних об'єктів неочищеними та недостатньо очищеними зворотними водами через незадовільний технічний стан водоочисних споруд або їх відсутність – одна з найактуальніших екологічних проблем області. Залишається проблемою визначення розмірів і меж водоохоронних зон та прибережних захисних смуг вздовж річок та навколо водойм на території області. Площа прибережних захисних смуг по області орієнтовно становить 52,5 тис. гектарів.

Рослинність області характерна для лісостепу. Ліси Хмельниччини належать до типу середньоєвропейських лісів. Основу лісової рослинності становить граб, а до звичайних дерев належать: дуб, ясен, липа, клен, явір, берест, осика, тополя, дика груша, дика яблуня, черемха, черешня та інші. На території області зростає більше 1700 видів рослин, з яких до Червоної книги України належить 116 видів, до Європейського червоного списку – 7. На 37 видів розповсюджена лімітована заготівля, а 150 видів рослин підлягають особливій охороні на території Хмельницької області.

Природно-заповідний фонд Хмельницької області є унікальним оселищем рідкісних видів рослин та тварин, більшість з яких охороняються на міжнародному та європейському рівнях. Основу природно-заповідного фонду області складають об'єкти різних категорій. На сьогоднішній день у структурі ПЗФ області нараховується 536 об'єктів загальною площею 328663,98 га. Загальнодержавний статус надано 42 об'єктам природно-заповідного

фонду, місцевого значення – 494 об'єкту. До об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення належать: 2 національні природні парки, 25 заказників, 5 пам'яток природи, 1 ботанічний сад, 9 парків-пам'яток садово-паркового мистецтва. В області знаходяться два водно-болотні угіддя міжнародного значення – «Бакотська затока» площею 1590 га та «Пониззя річки Смотрич» площею 1480 га. Хмельниччина має території поширення видів тварин і рослин, включених до Резолюції 6 Бернської конвенції і для збереження яких ці території вносять до Смарагдової мережі. На даний час до Смарагдової мережі Європи включено 10 природних територій Хмельницької області. На території Хмельниччини розроблено екологічну мережу, яка включає 13 природних ядер: 3 національного, 5 регіонального, 5 місцевого рівнів. Їх сполучають три екокоридори національного 5 – регіонального та 3 – місцевого рівнів.

Відходи є одним з найбільш вагомих факторів забруднення навколишнього природного середовища і негативного впливу на благополуччя та стан здоров'я людей. В області гостро відчувається ситуація у сфері поводження з відходами. За даними статистичної звітності загальний обсяг утворення відходів у Хмельницькій області складає близько 900 тис. тонн на рік. За обсягами утворення та накопичення домінуюче положення займають відходи гальванічних виробництв та непридатні до використання або заборонені до застосування хімічні засоби захисту рослин (далі – ХЗЗР), у тому числі накопичені за часів Радянського Союзу, які потребують вивезення за межі області для подальшої утилізації. Актуальною проблемою також залишається поводження з твердими побутовими відходами, обсяги накопичення яких щорічно зростають і основним способом видалення яких є захоронення на полігонах та сміттєзвалищах області.

За даними Департаменту охорони здоров'я Хмельницької обласної державної адміністрації серед всього населення в області у 2021 році зареєстровано: хвороби системи кровообігу – 38,8 %; хвороби органів дихання – 13,3 %; хвороби органів травлення – 8,9 %; хвороби ендокринної системи – 7,1 %; хвороби кістково-м'язевої та сполучної тканини – 5,9 %, інші захворювання становили – 26 %.

Таким чином, територія Хмельницької області має ряд екологічних проблем, які опосередковано разом з іншими соціально-економічними чинниками впливають на стан здоров'я та соціальний добробут населення.

Програма не передбачає появу нових ризиків для стану довкілля та здоров'я населення, як Хмельницької МТГ, так і Хмельницької області в цілому. Реалізація Програми сприятиме покращенню стану довкілля, умов життєдіяльності населення Хмельницької МТГ і територій Хмельницької області, що знаходяться поблизу місць реалізації заходів Програми. Водночас, на територіях у зоні впливу нових об'єктів інфраструктури можливі додаткові впливи на довкілля, які будуть оцінюватися при підготовці окремих проєктів у рамках процедури ОВД (оцінки впливу на довкілля) зі включенням відповідних заходів щодо попередження, мінімізації та компенсації негативного впливу.

4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)

Основні екологічні проблеми Хмельницької міської територіальної громади пов'язані з вагомим рівнем антропогенного навантаження, що обумовлює негативний вплив на стан навколишнього природного середовища, в тому числі:

- забруднення атмосферного повітря автотранспортом та викидами промисловості і житлово-комунального сектору;
- збільшення викидів парникових газів;
- забруднення водних об'єктів скидами недостатньо очищених та забруднених вод;
- невідповідність якості питного водопостачання;
- недосконала система поводження з відходами на території громади;
- незадовільний стан зелених насаджень;
- малі площі територій з природоохоронним статусом, недостатньо ефективні природоохоронні заходи зі збереження біорізноманіття.

Забруднення атмосферного повітря. Програмою не передбачено будівництво та запуск нових підприємств з викидами забруднюючих речовин в атмосферне повітря. Проте продовження будівництва Індустріального парку і подальша реалізація цього проекту ймовірно може призвести до збільшення викидів забруднюючих речовин. Розбудова Індустріального парку обумовлює необхідність проведення оцінки впливу на довкілля (пункт десятий частини третьої статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» – облаштування індустриальних парків).

Програмою передбачено заходи, які на певних стадіях реалізації можуть бути джерелом утворення викидів в атмосферне повітря, а саме будівництво, капітальний та поточний ремонт багатоквартирних житлових будинків, прибудинкових територій, дитячих та спортивних майданчиків, вулично-дорожньої мережі, розширення проїзних частин центральних вулиць з улаштуванням заїзних «кишень» на зупинках громадського транспорту, будівництво (реконструкція) нових доріг, вулиць, транспортних розв'язок, автодорожнього тунелю під залізничними коліями; будівництво та реконструкцію локальних очисних споруд поверхневого стоку; будівництво та капітальний ремонт будівель закладів освіти, культури, медичних закладів, спортивних приміщень, Палацу спорту, Льодового палацу; будівництво локальних очисних споруд стічних вод.

Під час будівництва вказаних вище об'єктів інфраструктури міста вплив на атмосферне повітря здійснюватиметься за рахунок проведення земляних, будівельних, зварювальних, фарбувальних робіт. В процесі реалізації передбачених проєктних рішень в атмосферне повітря в основному надходитимуть речовини у вигляді пилу, заліза оксиду, марганцю оксиду, азоту оксидів, вуглецю оксиду тощо. За рахунок роботи двигунів автотранспортних засобів (пересувних джерел забруднення повітря), задіяних на постачанні і монтажі устаткування, в атмосферне повітря надходитимуть азоту оксид, вуглецю оксид, діоксид сірки, сажа, сірководень.

Загалом вплив цих факторів тимчасовий і розрахований виключно на період будівництва.

Реалізація заходів з відновлення роботи КП «Аеропорт «Хмельницький» є предметом проведення процедури оцінки впливу на довкілля, під час якої додатково з'ясовуватиметься вплив на довкілля.

Збільшення кількості сільськогосподарської техніки, агрегатів та обладнання для підприємств житлово-комунальної сфери збільшуватиме викиди забруднюючих речовин в атмосферного повітря від пересувних джерел.

Дотаційні програми, передбачені за приріст поголів'я корів фізичним особам, сприятимуть збільшенню обсягів відходів тваринництва, які є джерелом утворення метану, що у свою чергу може призвести до збільшення обсягів парникових газів.

Також ці види діяльності будуть потенційно небезпечними для ґрунтового покриву. Негативний вплив відбуватиметься на стадії будівництва внаслідок розробки котлованів, прокладання комунікаційних і технологічних кабелів і систем, будівництва доріг і проявлятиметься в руйнуванні та деградації ґрунтового шару.

Реалізація заходів з відновлення роботи КП «Аеропорт «Хмельницький» є предметом проведення процедури оцінки впливу на довкілля, під час якої додатково з'ясовуватиметься вплив на довкілля.

Придбання автомобілів для здійснення супроводу дітей, а також придбання сільськогосподарської техніки, агрегатів та обладнання для підприємств житлово-комунальної сфери збільшуватиме викиди забруднюючих речовин в атмосферного повітря від пересувних джерел.

Надання дотації за приріст поголів'я корів фізичним особам сприятиме збільшенню обсягів відходів тваринництва, які є джерелом утворення метану, що у свою чергу може призвести до збільшення обсягів парникових газів.

Також ці види діяльності будуть потенційно небезпечними для ґрунтового покриву. Негативний вплив відбуватиметься на стадії будівництва внаслідок розробки котлованів, прокладання комунікаційних і технологічних кабелів і систем, будівництва доріг і проявлятиметься в руйнуванні та деградації ґрунтового шару.

Забруднення водних об'єктів. Програма не передбачає створення нових підприємств із значними обсягами скидів у поверхневі води.

Водночас Програма містить проекти, які відповідно до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» підлягають процедурі з оцінки впливу на довкілля, а саме: будівництво локальних очисних споруд поверхневого стоку у водоохоронних зонах; будівництво сучасних каналізаційних очисних споруд господарсько-побутових стоків на вул. Вінницьке шосе, 135; будівництво/реконструкція каналізаційних очисних споруд господарсько-побутових стоків у с. Копистин, ст. Богданівці; будівництво малого модулю компостування для чистих органічних відходів та фаза I проєктування та будівництва модулю з відновлення матеріалів (МКБ), II фаза проєктування та будівництва модулю з відновлення матеріалів, підключення системи очищення стічних вод MRF з комунальною очисною станцією; реконструкція скидного колектора та розчистка р. Плоскої.

При проведенні оцінки впливу на довкілля проєкту з розчистки річки Плоскої потрібно оцінити вплив заходів на покращення гідрологічних параметрів річки та на

порядок проведення рекультиваційних робіт з метою створення умов для швидкого відновлення рослинного покриву на берегах річки.

Будівництво (реконструкція) очисних споруд також потребує визначення гранично допустимих скидів з метою невиснажливого та безпечного використання водних ресурсів.

Негативний вплив на підземні води ймовірний під час продовження робіт з будівництва другої черги водогону від с. Чернелівка Красилівського району до міста Хмельницького; будівництва самопливного і напірного колекторів та каналізаційної насосної станції, реконструкція каналізаційно-насосної станції з мережами водопроводу та каналізації у мікрорайоні Лезневе, будівництва (реконструкції) мереж водопостачання та водовідведення у мікрорайонах міста Хмельницького та у сільських населених пунктах.

Зберігається ризик зміни гідрохімічного складу внаслідок використання техніки, а також у результаті осідання забруднюючих речовин з атмосферного повітря.

Природно-заповідний фонд, охорона біорізноманіття. Такі заходи Програми, як реконструкція парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення «Парк ім. М. Чекмана. Ділянка колеса огляду», створення зон активного відпочинку на березі р. Південний Буг (парк ім. М. Чекмана), будівництво парку «Молодіжний» на вул. С. Бандери, реконструкція парку «Заріччя» можуть обумовити формування ризиків погіршення стану природно-заповідного фонду, а саме парків-пам'яток садово-паркового мистецтва «Парк імені Михайла Чекмана» та «Заріччя» внаслідок: часткового перетворення оселищ живих організмів; зміни структури рослинного покриву та фауни, синантропізації та зменшення біорізноманіття; пошкодження та часткового знищення рослинності транспортними засобами, загибелі і пригнічення при веденні будівельних робіт, а також збільшення акустичного навантаження на біоту.

Ці ж ризики можуть проявлятися і негативно впливати на стан екологічної мережі міста, області, країни, внаслідок реалізації таких заходів Програми, як розчистки русел річок; здійснення робіт, спрямованих на реконструкцію парку «Подільський».

Проте вказаний вплив буде обмежуватися виключно періодом будівництва та реконструкції, по завершенні яких необхідно проводити роботи по відновленню порушених ділянок.

Через відсутність на проєктованих територіях ареалів проживання рідкісних та регіонально рідкісних тварин, а також місць зростання рідкісних рослин, рослин-ендемів та регіонально рідкісних рослин, вплив на види, що занесені до Червоної Книги України, списку регіонально рідкісних видів та ендемічних видів – відсутній.

Зазначені у Програмі проєкти капітального ремонту-очищення русла р. Південний Буг та водовідвідних каналів від вул. Трудової до Східної об'їзної, р. Кудрянка (у межах міста), а також реконструкція скидного колектора та розчистка річки Плоскої – мають проходити процедуру оцінки впливу на довкілля для остаточного з'ясування їх впливу на природоохоронні території та біоту.

Відходи. Будівельно-ремонтна діяльність є джерелом утворення значних обсягів будівельно-ремонтних відходів, накопичення яких може обумовити забруднення та засмічення ґрунтового покриву. Програмою передбачено капітальний ремонт даху ДЮСШ №3, проведення капітальних та поточних ремонтів приміщень закладів культури (краєзнавчого музею, дитячої музичної школи №1 ім. М. Мозгового), закладів охорони

здоров'я (амбулаторії загальної практики сімейної медицини у мікрорайонах міста та сільських населених пунктах), будівництво багатофункціональних спортивних майданчиків із штучним/трав'яним покриттям, тренажерним обладнанням, тенісними столами, у т.ч. на території навчальних закладів сільських населених пунктів, завершення будівництва приміщення з улаштуванням футбольного і тренажерного майданчиків на водно-спортивній станції, будівництво Палацу спорту, Льодового палацу, спеціалізованого залу боксу, санвузлів, облаштування санвузлів для маломобільних груп населення.

Для підвищення ефективності функціонування інфраструктури поводження з побутовими відходами Програмою передбачено будівництво майданчиків для сортування відходів, самопливного каналізаційного колектора Хмельницького полігону побутових відходів, реконструкцію існуючого полігону та будівництво двох нових карт складування твердих побутових відходів, встановлення нової системи очищення фільтрату, будівництво малого модулю компостування для чистих органічних відходів (фаза I проєктування та будівництва модулю з відновлення матеріалів (МКБ), II фаза проєктування та будівництва модулю з відновлення матеріалів, підключення системи очищення стічних вод MRF з комунальною очисною станцією). Ці види діяльності супроводжуються продукуванням великих обсягів будівельних відходів, які в подальшому повинні спрямовуватись на утилізацію.

Після завершення будівництва запланованих об'єктів та рекультивації ризику негативного впливу на ґрунти та земельні ресурси значно зменшуються і можуть бути пов'язані із забрудненням та засміченням ґрунтового покриву побутовими відходами.

Остаточна оцінка зазначених видів планованої діяльності у сфері поводження з відходами повинна відбуватись у рамках процедури оцінки впливу на довкілля.

Здоров'я населення. Фізичні фактори навколишнього середовища, що впливають на здоров'я людини, а саме рівні світлового, теплового, іонізуючого випромінювання та вібрації не будуть перевищувати норми допустимого впливу при здійсненні заходів, запропонованих Програмою, оскільки вони заплановані на територіях, що віддалені від селітебної забудови.

Потенційними факторами негативного впливу на здоров'я населення може бути певне збільшення забруднення атмосферного повітря викидами та шумового навантаження під час проведення будівельних робіт. Проте враховуючи їх обсяги, наслідки та період впливу, а також превентивні заходи, потенційне погіршення стану здоров'я населення від реалізації Програми – не прогнозується.

5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС. В Україні проведення СЕО регламентується Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку» (№ 2354-VIII від 20 березня 2018 року).

Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» (ухвалено Верховною Радою України 28 лютого 2019 року). У цьому законі зазначено, що стратегічна екологічна оцінка належить до основних інструментів реалізації державної екологічної політики та дасть змогу запобігти негативному впливу на навколишнє природне середовище та встановити відповідність запланованої чи здійснюваної діяльності нормам і вимогам законодавства про охорону навколишнього природного середовища, раціональне використання і відтворення природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки.

Відповідно до Указу Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» (№ 722/2019 від 30.09.2019) має бути забезпечено дотримання Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року.

Затверджена Кабінетом Міністрів України 20 жовтня 2021 року «Стратегія екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату до 2030 року», яка сприятиме виконанню міжнародних зобов'язань України за Паризькою угодою, передбачає оцінку впливу клімату на суспільство, економіку та природу, інтегруючи адаптацію в галузеву та місцеву політики та забезпечуючи ефективніше використання кліматичних даних.

Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 р. № 695, передбачає прискорення економічного зростання регіонів та територій з низьким рівнем соціально-економічного розвитку із забезпеченням покращення стану навколишнього природного середовища та невиснажливого використання природних ресурсів.

Конвенція про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини, ратифікована Указом Президії Верховної Ради від 04.10.1988 № 6673-XI, яка передбачає зобов'язання забезпечувати виявлення, охорону, збереження, популяризацію й передачу майбутнім поколінням природної спадщини на її території.

Основні зобов'язання у сфері охорони довкілля стосуються заходів щодо охорони від забруднення та покращення стану атмосферного повітря, водних об'єктів та ґрунтового покриву, охорони та збереження біорізноманіття, зменшення впливу та адаптація на зміни

клімату і відображені у таких документах, як Національний план дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року, [Стратегія екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату до 2030 року](#), План заходів щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року, Національна стратегія та Національний план дій управління відходами до 2030 року, Національний план дій щодо боротьби з деградацією земель та опустелюванням, рішення Координаційної ради з питань боротьби з деградацією земель та опустелюванням, зокрема стосовно схвалення представлених НААН добровільних національних завдань щодо досягнення нейтрального рівня деградації земель (далі – НРДЗ) за напрямом «Підтримання вмісту органічної речовини (гумусу) у ґрунтах», а також допоміжні заходи щодо досягнення НРДЗ. Відповідні завдання і заходи щодо НРДЗ також зазначені у рішенні Ради національної безпеки і оборони України від 23.03.2021 № 111/2021 «Про виклики і загрози національній безпеці України в екологічній сфері та першочергові заходи щодо їх нейтралізації»; Стратегії зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року; Плані заходів з реалізації Стратегії зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року; Національній економічній стратегії; Державній стратегії управління лісами України до 2035 року та операційного плану її реалізації у 2022 – 2024 роках.

Охорона навколишнього природного середовища забезпечується комплексом захисних заходів, в основі яких покладена система державних законодавчих актів. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі що пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, в документі державного планування встановлюються згідно з вимогами чинного законодавства України, зокрема Водного, Земельного кодексів України, Законів України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про стратегічну екологічну оцінку», «Про охорону земель», «Про охорону атмосферного повітря», «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення», «Про відходи», «Про природно-заповідний фонд України», «Про екологічну мережу України», «Про тваринний світ», «Про рослинний світ», «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», «Про Генеральну схему планування території України», «Про регулювання містобудівної діяльності», Постанови КМУ від 18.12.1998 № 2024 «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів», Постанови КМУ від 25.03.1999 № 465 «Про затвердження Правил охорони поверхневих вод від забруднення зворотними водами», ДБН [Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій»](#), ДБН В.1.1-31:2013 «Захист територій, будинків і споруд від шуму».

Під час підготовки ДДП було враховано ряд зобов'язань:

- обов'язковість додержання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів;
- виконання заходів, що гарантують екологічну безпеку середовища для життя і здоров'я людей, а також запобіжний характер заходів щодо охорони навколишнього природного середовища;
- забезпечення процедури оцінки впливу на довкілля для об'єктів, розташованих у межах проекрованої території, і щодо яких законодавством передбачена така процедура у відповідності до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».

6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3-5 ТА 10-15 РОКІВ ВІДПОВІДНО, А ЗА НЕОБХІДНОСТІ - 50-100 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ

Наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – це будь-які ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту (включаючи техногенного), природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я.

Первинний екологічний вплив безпосередньо пов'язаний з виконанням робіт, передбачених Програмою, вторинний – є наслідком первинних змін в екосистемі. Первинний вплив від реалізації заходів, запропонованих Програмою на підставі проведеного аналізу у розділах 2-4 для флори, фауни, стану атмосферного середовища, ґрунтів, природоохоронних територій, у тому числі територій та об'єктів природно-заповідного фонду та екологічної мережі оцінюється як прийнятний.

Відповідно, вторинний вплив вважається прийнятним на підставі відсутності первинного негативного впливу.

Синергічні наслідки – сумарний ефект, який формується, коли при взаємодії 2-х або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремого компоненту. Синергічні наслідки для проектованої діяльності – не передбачаються. Це обґрунтовується тим, що Програмою не планується будівництво підприємств-забруднювачів, а групи сумарної забруднюючих речовин не включають сполуки, які надходять до об'єктів середовища через вплив автотранспорту та діяльність об'єктів інфраструктури. При дотриманні та виконанні всіх передбачених заходів можливість виникнення синергічних наслідків, – мінімальна.

Як тимчасові наслідки розглядаються ті, що формуються під час проведення робіт з будівництва/реконструкції (капітального ремонту), як постійні – ті, що виникають після реалізації проекту по закінченню будівництва. При виконанні підготовчих та будівельних робіт на проектних об'єктах негативний вплив на складові довкілля згідно з аналізом ризиків, що описані у розділі 4, матиме тимчасовий характер.

Під кумулятивним впливом розуміють сукупність впливів від реалізації ДДП та інших, що існують або плануються в найближчому майбутньому, видів антропогенної діяльності, які можуть призвести до значних негативних або позитивних впливів на навколишнє середовище.

Ймовірні наслідки для довкілля від реалізації Програми визначалися відповідно до контрольного переліку, наведеного в таблиці 7.

Для визначення інтегрованого впливу використовували мультикритеріальний аналіз – метод оцінки величини і значимості впливів, який дозволяє проводити зіставлення різномірних впливів і створює основу для оцінки кумулятивних ефектів.

Найбільший негативний ефект спостерігається на стадії будівництва і характеризується як значний для ґрунту та біорізноманіття. Помірний негативний вплив спричиняється на атмосферне повітря та здоров'я людей (таблиця 8). Після реалізації

проектованої діяльності інтегрований вплив за різними складовими – не очікується, або визначається як позитивний чи значно позитивний.

Таблиця 7 – Оцінка ймовірних наслідків для довкілля від реалізації Програми відповідно до контрольного переліку

Чи може реалізація Програми спричинити:	Негативний вплив			Пом'якшення існуючої ситуації
	Так	Ймовірно	Ні	
1	2	3	4	5
Повітря				
1. Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел?		+		+
2. Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел?		+		+
3. Погіршення якості атмосферного повітря?			+	+
4. Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату?			+	+
Водні ресурси				
5. Збільшення обсягів скидів у поверхневі води?		+		+
6. Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників, як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)?		+		+
7. Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод?			+	+
8. Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту, порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму?			+	+
9. Забруднення підземних водоносних горизонтів?		+		+
Відходи				
10. Збільшення кількості утворюваних твердих побутових відходів?		+		+

11. Спорудження еколого-небезпечних об'єктів поводження з відходами?	+			+
--	---	--	--	---

Кінець таблиці 7

1	2	3	4	5
Біорізноманіття				
12. Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)?			+	+
13. Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві?		+		+
14. Негативний вплив на об'єкти екологічної мережі (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)?		+		+
15. Негативний вплив на зелені насадження (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)?			+	+
Земельні ресурси				
16. Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару?	+			+
17. Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів?			+	+
18. Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу?			+	+

Матриця прогнозу коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно) наслідків для довкілля внаслідок реалізації Програми наведена в таблиці 9, ключ до матриці – в таблиці 10.

Таблиця 8 – Аналіз ймовірного впливу факторів та ризиків реалізації проекту

Складова ДДП	Вплив на компоненти довкілля та здоров'я населення						Коментарі (аргументи на користь обраного рівня впливу (-2, -1,0,+1,+2,?)
	Ґрунт	Повітря	Поверхневі води	Підземні води	Біорізноманіття	Здоров'я населення	
1	2	3	4	5	6	7	8
Будівництво, капітальний та поточний ремонт	-2/0	-1/0	0	0	-1	-1/0	Будівництво здійснюватиметься на глибині до 5 м. Деградація ґрунтового покриву на ділянках будівництва. Надходження забруднюючих речовин до атмосферного повітря в помірних обсягах при роботі будівельного та автотранспорту. Зменшення біорізноманіття в результаті руйнування природного ландшафту та місць оселищ біоти, пригнічення життєдіяльності біоти внаслідок впливу шуму та вібрації. Помірний вплив на людину внаслідок впливу шуму та вібрації. Накопичення будівельних відходів.
Розширення проїзних частин центральних вулиць з улаштуванням заїзних «кишень»	-2	-1/+1	0	0	-1	-1/0	Надходження забруднюючих речовин до атмосферного повітря в помірних обсягах при роботі будівельного та автотранспорту. Зменшення біорізноманіття в результаті знесення зелених насаджень, пригнічення життєдіяльності біоти внаслідок впливу шуму та вібрації. Помірний вплив на людину внаслідок впливу шуму та вібрації.

Продовження таблиці 8

1	2	3	4	5	6	7	8
Капітальний ремонт-очищення русла річок	-1/+1	-1/0	-2/+2	0	-2/+2	0/+1	Ризик зміни гідрохімічного складу внаслідок використання техніки, а також в результаті осідання забруднювачів з атмосферного повітря. Потенційно можливе погіршення стану прибережно-захисної смуги. Негативний вплив на водну флору та фауну під час заходів, позитивні зміни по завершенню заходів.
Реконструкція парків	-1/+1	-1/+1	0	0	-2/+2	-1/+2	Часткового перетворення під час реконструкції оселищ живих організмів; зміни структури рослинного покриву та фауни, синантропізації та зменшення біорізноманіття; пошкодження та часткове знищення рослинності транспортними засобами, загибель і пригнічення при реконструкції; збільшення акустичного навантаження на біоту в процесі будівельних робіт. Відновлення властивостей паркової екосистеми.
Впровадження комплексу заходів щодо зменшення викидів в атмосферне повітря	+1	+2	0	0	+1	+2	Модернізація, реконструкція, технічне переоснащення котельень, центральних теплових пунктів. Придбання нових тролейбусів. Впровадження відновлювальних джерел енергії власниками приватних житлових будинків

Оптимізація системи поводження з відходами	+2	+1	+1	0	+1	+2	Встановлення підземних контейнерних майданчиків. будівництво майданчиків для сортування відходів, самопливного каналізаційного колектора, реконструкція існуючого полігону та будівництво двох нових карт складування твердих побутових відходів, встановлення нової системи очищення фільтрату, будівництво малого модулю компостування для чистих органічних відходів.
Зменшення негативного впливу на поверхневі водойми	-2/0	-1/0	-1/+2	+2	-1/+1	+2	Експлуатація очисних споруд.
Примітка 1: шкала оцінки в балах: «-2» – значний негативний вплив; «-1» – помірний негативний вплив; «0» – не очікується; «+1» – помірний позитивний вплив; «+2» – значний позитивний вплив; «?» – високий ступінь невизначеності; під час реалізації заходів/після реалізації заходів							

Таблиця 9 – Матриця прогнозу коротко-, середньо- та довгострокових наслідків для довкілля

Складова ДДП	Вплив на компоненти довкілля та здоров'я населення					
	Ґрунт	Повітря	Поверхневі води	Підземні води	Біорізноманіття	Здоров'я населення
Будівництво, капітальний та поточний ремонт	S, M, L	S, M, L	S, M, L	S, M, L	S, M, L	S, M, L
Розширення проїзних частин центральних вулиць з улаштуванням заїзних «кишень»	S, M, L	S, M, L	S, M, L	S, M, L	S, M, L	S, M, L
Капітальний ремонт-очищення русла річок	S, M, L	S, M, L	S, M, L	S, M, L	S, M, L	S, M, L
Реконструкція парків, озеленення території населених пунктів громади	S, M, L	S, M, L	S, M, L	S, M, L	S, M, L	S, M, L
Впровадження комплексу заходів щодо зменшення викидів в атмосферне повітря	S, M, L	S, M, L	S, M, L	S, M, L	S, M, L	S, M, L
Оптимізація системи поводження з відходами	S, M, L	S, M, L	S, M, L	S, M, L	S, M, L	S, M, L
Зменшення негативного впливу на поверхневі водойми	S, M, L	S, M, L	S, M, L	S, M, L	S, M, L	S, M, L

Таблиця 10 – Ключ до матриці

Період часу		Ефект	
Короткостроковий, (1 рік)	S	Значний негативний	
Середньостроковий, (3-5 років)	M	Помірний негативний	
Довгостроковий, (10-15 років)	L	Вплив не очікується	
		Помірний позитивний	
		Значний позитивний	
		Високий ступінь невизначеності	?

7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Атмосферне повітря. Програма передбачає реалізацію завдань, спрямованих на зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних і пересувних джерел, поліпшення якості атмосферного повітря. Для цього пропонуються такі заходи:

- удосконалення маршрутної мережі автобусних, тролейбусних маршрутів, відкриття нових маршрутів;
- придбання 50 тролейбусів, з них 10 – з автономним ходом, та великогабаритних автобусів;
- модернізація та технічне переоснащення котелень та центральних теплових пунктів, реконструкція твердопаливної котельні на вул. С. Бандери, 32/1.

Земельні ресурси. Ґрунти. Заходи для забезпечення нормативного стану земельних ресурсів та ґрунтів під час будівництва та рекультивації, а також веденні сільськогосподарської діяльності включають:

- дотримання екологічних вимог, установлених законодавством України, при проектуванні, розміщенні та будівництві об'єктів;
- обов'язкове дотримання меж території, відведеної для будівництва;
- максимальне збереження площі земельних ділянок з ґрунтовим і рослинним покривом;
- складування верхнього шару ґрунту на спеціально відведених майданчиках з наступним його використання при рекультивації, вертикальному плануванні будівельного майданчику;
- всі будівельні матеріали мають бути розміщені на спеціально відведеній ділянці з твердим покриттям;
- заправка будівельної техніки лише закритим способом –автозаправниками;
-
- відокремлення небезпечних відходів на етапі збирання чи сортування та передача спеціалізованим підприємствам, які мають ліцензії на здійснення операцій у сфері поводження з небезпечними відходами;
- запобігання випалювання рослинності;
- недопущення порушення гідрологічного режиму земельних ділянок.

Водні ресурси. Покращення стану та захист підземних вод від забруднення включає такі заходи:

- будівництво другої черги водогону від с. Чернелівка Красилівського району до м. Хмельницького;
 - будівництво (реконструкцію) системи водопостачання та водовідведення;
 - реконструкцію головної каналізаційної насосної станції.
- Заходи щодо зменшення негативного впливу на поверхневі водойми:
- будівництво локальних очисних споруд;
 - покращення водного режиму р. Плоскої;

- здійснення заходів щодо біологічної меліорації водойм.

Природоохоронні території. Біорізноманіття. Для збереження та розширення природоохоронних територій та біорізноманіття Програмою передбачені такі заходи:

- розроблення проєктів організації територій та об'єктів природно-заповідного фонду, проєктів утримання парків-пам'яток садово-паркового мистецтва;
- виготовлення землевпорядної документації та винесення в натуру (на місцевість) меж усіх парків, скверів та зелених зон;
- створення зон активного відпочинку на березі р. Південний Буг (парк ім. М. Чекмана, парк «Молодіжний»);
- реконструкція парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва «Заріччя»;
- реконструкція парку «Подільський»;
- створення паркової зони у заплаві р. Південний Буг від вул. Кам'янецької до вул. Трудової;
- озеленення території населених пунктів громади, у т. ч. зупинок громадського транспорту, прибудинкових територій, вздовж автомобільних доріг, вулиць тощо;
- інвентаризація зелених насаджень;
- заходи щодо запобігання інтродукції та поширення чужорідних видів рослин, які загрожують природним екосистемам.

Для збереження та пом'якшення впливу заходів Програми на природоохоронні території та біорізноманіття необхідно забезпечити дотримання природоохоронного законодавства та охорону прибережної захисної смуги річок і прилеглих до неї територій під час здійснення заходів Програми.

Відходи. Оптимізація системи поводження з відходами на території Хмельницької МТГ згідно з Програмою включає:

- встановлення підземних контейнерних майданчиків;
- збір небезпечних відходів, що містяться у складі побутових відходів, від мешканців громади (Екобус);
- забезпечення роздільного збирання побутових відходів у Центрі управління відходами;
- будівництво майданчиків для сортування відходів та самопливного каналізаційного колектора Хмельницького полігону побутових відходів;
- реконструкція існуючого полігону та будівництво двох нових карт складування твердих побутових відходів;
- встановлення нової системи очищення фільтрату;
- будівництво малого модулю компостування для чистих органічних відходів.

Здоров'я населення. Для зменшення негативного впливу на здоров'я людини під час будівництва застосовуватимуться звукоізолюючі матеріали та протиаmortизаційні пристрої для зниження вібраційного та шумового навантаження при будівництві і експлуатації об'єктів, що є джерелами шуму та вібрації.

Для зменшення негативного впливу передбачається проведення будівельних робіт у робочий час.

Для підтримання здоров'я та організації рекреації населення Програмою передбачене створення зон активного відпочинку на березі р. Південний Буг (парк ім.

М. Чекмана, парк «Молодіжний»), а також будівництво інфраструктури для занять спортом та лікувальних закладів із покращенням їх матеріально-технічної бази.

Зміни клімату. Запобігання та адаптація до змін клімату – це система заходів, яка спрямована на скорочення викидів парникових газів і стримування процесу зростання середньої глобальної температури атмосфери.

Оскільки питання зміни клімату ще недостатньо висвітлені в екологічних методичних документах використовуємо спрощену схему для здійснення оцінки впливу на клімат Програми (згідно з «Рекомендаціями щодо включення кліматичних питань до документів державного планування»).

Таблиця 11 – Схема оцінки впливу на клімат Програми

Варіант	Ознаки
Зменшення суммарного негативного впливу на клімат внаслідок реалізації Програми	Використання відновлювальних та альтернативних джерел енергії на об'єктах бюджетної та комунальної власності. Енергоефективна модернізація внутрішнього та зовнішнього освітлення. Здійснення щоденного моніторингу використання енергоресурсів бюджетними установами. Зменшення енерго-, ресурсо- та водокористування за рахунок будівництва (реконструкції) систем водопостачання, водовідведення. Придбання тролейбусів та багатогабаритних автобусів. Оптимізація транспортної мережі внаслідок будівництва (ремонту) дорожньої інфраструктури. Забезпечення роздільного збирання побутових відходів у Центрі управління відходами, Будівництво майданчиків для сортування відходів. Вдосконалення маршрутної мережі автобусних, тролейбусних маршрутів, відкриття нових маршрутів. Створення паркової зони у заплаві р. Південний Буг від вул. Кам'янецької до вул. Трудової. Озеленення території населених пунктів громади. Часткове відшкодування вартості сертифікації органічного виробництва.
Збільшення суммарного щорічного негативного впливу на клімат внаслідок реалізації Програми	Програма містить заходи, які на певних стадіях реалізації можуть бути джерелом утворення викидів парникових газів, а саме будівництво, ремонт, для їх здійснення використовується автотранспорт. Надання дотації за приріст поголів'я корів фізичним особам сприятиме збільшенню обсягів відходів тваринництва, які є джерелом утворення метану, що у свою чергу може призвести до збільшення обсягів парникових газів.

Варіант	Ознаки
	Придбання автомобілів для здійснення супроводу дітей, а також придбання сільськогосподарської техніки, агрегатів та обладнання для підприємств житлово-комунальної сфери збільшуватиме викиди забруднюючих речовин в атмосферного повітря від пересувних джерел.
Одноразові великі викиди ПГ під час реалізації Програми	-
Сприяння сумарного адаптаційного потенціалу регіону до зміни клімату внаслідок реалізації Програми	Будівництво велосипедних, пішохідних доріжок, пішохідно-велосипедних зон, облаштування велосипедних смуг, встановлення велопарковок, велостійок. Доопрацювання проєкту містобудівної документації «Коригування (внесення змін) генерального плану м. Хмельницький» та експертного звіту. Розроблення проєкту містобудівної документації «Детальний план території «Старе місто». Розроблення проєкту містобудівної документації «Детальний план території мікрорайону Заріччя (існуюча забудова)». Розроблення проєкту містобудівної документації «План зонування території м. Хмельницького (зонінг)». Інвентаризація зелених насаджень. Надання консультацій, проведення тренінгів, семінарів щодо впровадження заходів з енергозбереження на об'єктах бюджетної комунальної власності та приватних домогосподарствах. Проведення «Днів Сталої Енергії» у рамках Європейської ініціативи «Угода Мерів». Проведення заходів, спрямованих на поширення екологічних знань, підвищення рівня екологічної культури населення, у т. ч. розповсюдження екологічної реклами забезпечить найбільш сприятливі умови для реалізації Програми економічного і соціального розвитку Хмельницької міської територіальної громади на 2022 рік.
Зменшення сумарного адаптаційного потенціалу регіону до зміни клімату внаслідок реалізації Програми	-

Через відсутність у Програмі проєктних змін у землекористуванні розрахунок балансу CO₂екв. не проводився. Детальний розрахунок можна буде провести після проходження процедури ОВД.

8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ (НЕДОСТАТНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ТАКОЇ ОЦІНКИ)

«Нульова альтернатива» (у випадку, якщо документ державного планування не буде затверджено). При гіпотетичному «нульовому» сценарії будуть продовжуватись поточні (несприятливі) тенденції щодо стану довкілля і подальший стабільний розвиток Хмельницької міської територіальної громади є вочевидь проблематичним, а згодом – і неможливим. Ця альтернатива призведе до загострення зазначених вище проблем, що негативно вплине на стан довкілля і здоров'я людей. Також не будуть виконуватись заходи Стратегії та Плану розвитку міста Хмельницького до 2025 року, а також цільові Програми.

«Територіальна альтернатива». Територіальні альтернативи розглядають зміну територій та об'єкта реалізації заходів ДДП.

Альтернатива 1. *Заміна розчистки на р. Плоскій на р. Південний Буг.* Важливість проблеми оздоровлення р. Плоскої є значною, адже на сьогодні у річці порушений гідрологічний режим, що обумовлює її цвітіння, заростання та замулення. Покращення стану річки Плоска позитивно вплине і на стан Південного Бугу у межах міста Хмельницького. Водночас розчистка Бугу не дасть такого позитивного ефекту для річки Плоскої.

Альтернатива 2. *Будівництво нових мереж водопостачання та водовідведення, головної каналізаційної насосної станції, каналізаційних насосних станцій міста на інших територіях замість їх реконструкції.* Такий підхід не є економічно доцільним в теперішніх умовах, оскільки він вимагатиме додаткових витрат на гідрогеологічні вишукування, підготовчі етапи та додаткові матеріали.

Альтернатива 3. *Заміна місця будівництва локальних очисних споруд поверхневого стоку у водоохоронних зонах.* Поверхневий стік з території міста на даний час спускається в р. Південний Буг без очищення. Програмою передбачається будівництво локальних очисних, оскільки транспортувати ці стоки на загальноміські очисні споруди – затратно. Локальні очисні споруди доцільно встановлювати біля місця скиду, тому перенесення місця будівництва локальних очисних споруд поверхневих стоків на іншу територію є не виправданим.

Основним критерієм під час проведення стратегічної екологічної оцінки Програми є її відповідність законодавству у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Основні методи, що використовувались для проведення стратегічної екологічної оцінки:

- метод контрольного переліку – цей метод використовувався для виявлення усіх важливих впливів та ризиків;
- оцінка впливів – цей метод був використаний для кількісного оцінювання впливів та ризиків;

- мультикритеріальний аналіз — метод був застосований для оцінки кумулятивних ефектів.

При підготовці Звіту стратегічної екологічної оцінки виконавці стикалися з такими труднощі:

- розрізненість та відсутність у відкритому доступі даних на рівні Хмельницької міської територіальної громади з основних проблемних питань (стан довкілля, охорона здоров'я, автотранспорт, соціальна сфера, промисловість, зелені зони);

- відсутність даних для розрахунку емісій парникових газів;

- відсутність методик, що дозволяють здійснювати прогнозування впливу об'єктів на довкілля.

9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Заходи з моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення розроблено відповідно до «Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення» затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2020 р. № 1272.

Моніторинг проводиться з метою виявлення наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, забезпечення здійснення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування, а також у разі виявлення негативних наслідків, не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку, вжиття заходів для їх усунення.

1. Зміст заходів, передбачених для здійснення моніторингу, та строки їх виконання.

Моніторинг наслідків виконання Програми для довкілля доцільно інтегрувати у загальний процес моніторингу виконання Програми шляхом створення та підтримання загальної системи моніторингу реалізації Програми економічного і соціального розвитку Хмельницької міської територіальної громади на 2023 рік та наслідків для довкілля.

Заходи з моніторингу передбачають:

- збір (вимірювання) даних, співставлення із цільовими значеннями по визначених екологічних індикаторах моніторингу, аналіз наслідків для довкілля, зумовлених реалізацією проєктів Програми;
- аналіз впливів на довкілля об'єктів, створених у рамках реалізації Програми;
- аналіз виникнення екологічних проблем, що мають відношення до сфери Програми та не передбачені ним та звітом про СЕО.

Строки виконання заходів з моніторингу: один раз на рік протягом строку дії документа державного планування (перше півріччя) та після закінчення такого строку.

Аналіз впливів на довкілля об'єктів, створених у рамках реалізації Програми розвитку громади передбачає:

- отримання відповідальним за моніторинг структурним підрозділом Хмельницької міської ради від відповідних суб'єктів господарювання даних їх внутрішнього контролю впливу на довкілля;
- отримання відповідальним за моніторинг структурним підрозділом Хмельницької міської ради від контролюючих органів результатів контролю параметрів діяльності об'єктів, створених у рамках реалізації Програми, що характеризують їх вплив на довкілля;
- аналіз отриманих даних та їх оприлюднення.

2. Кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників відповідно до кожного з визначених у звіті про стратегічну екологічну оцінку наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, а також кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та

цільові значення таких показників для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення наведені в табл. 12.

3. Методи визначення кожного із показників, які дають змогу швидко та без надлишкових витрат їх вимірювати наведені в табл. 12.

Таблиця 12 – Кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

Показник	Кількісна та якісна характеристика (одиниці вимірювання), цільові значення	Методи визначення показників (джерело даних)
1	2	3
Кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників відповідно до кожного з визначених у звіті про стратегічну екологічну оцінку наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення		
Атмосферне повітря		
Вміст забруднюючих речовин в атмосферному повітрі	Перелік забруднюючих речовин згідно з Постановою КМУ «Деякі питання здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря». Значення повинні дорівнювати або бути менше ГДК (мг/дм ³).	Автоматичні станції моніторингу відповідно до Постанови КМУ «Деякі питання здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря»; лабораторні вимірювання.
	Річні обсяги викидів парникових газів. Значення повинні бути не більше прогнозованих у Плані дій зі сталого енергетичного розвитку міста Хмельницького на 2016-2025 роки (тони еквіваленту CO ₂).	Статистична звітність суб'єктів господарювання відповідно до Закону України «Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів».
Водні ресурси		
Вміст забруднюючих речовин у контрольних створах річок	Концентрація сполук групи азоту, БСК, ХСК, фосфатів, завислих речовин. Значення повинні дорівнювати або бути менше ГДК (мг/дм ³).	Річний звіт Регіонального офісу водних ресурсів у Хмельницькій області. Статистичні дані.
Озеленення, природно-заповідний фонд, екологічна мережа, біорізноманіття		

Площа зелених насаджень загального користування	Кількість (м ²) на одного мешканця. Щорічне збільшення показника – не менше, ніж на 5 %.	Дані Управління житлово-комунального господарства Хмельницької міської ради
---	---	---

Кінець таблиці 12

1	2	3
Природно-заповідний фонд	Збільшення кількості територій ПЗФ, не менше 1 од.	Дані Управління екології та контролю за благоустроєм міста
Біорізноманіття	Кількість видів рослин і тварин, що занесені до Червоної книги та регіонально рідкісні. Кількість угруповань, занесених до Зеленої книги (2 од.).	Дані Управління екології та контролю за благоустроєм міста Хмельницької міської ради.
Здоров'я населення		
Рівень захворюваності дорослих	Загальна захворюваність по нозологіях за рік (на 1000 осіб).	Дані Управління охорони здоров'я Хмельницької міської ради
Рівень захворюваності дітей та підлітків	Загальна захворюваність по нозологіях за рік (на 1000 осіб).	Дані Управління охорони здоров'я Хмельницької міської ради
Кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення		
Атмосферне повітря		
Покращення стану атмосферного повітря	Кількість нових одиниць електротранспорту (од.).	Дані КП по організації роботи міського пасажирського транспорту
Водні ресурси		
Покращення стану водних ресурсів	Кількість очисних споруд (од.).	Дані суб'єктів господарювання.
Відходи		
Система поводження з твердими побутовими відходами	Обсяги ТПВ, зібрані муніципальною компанією для транспортування на полігон (т).	Дані Департаменту інфраструктури міста Хмельницької міської ради, КП «Спецкомунтранс».
	Кількість відсортованого сміття (т).	Дані Департаменту інфраструктури міста

	Хмельницької міської ради, КП «Спецкомунтранс».
Обсяги відходів, що були реалізовані, як вторинна сировина (папір, скло, пластик тощо) (куб.м).	Дані Департаменту інфраструктури міста ХМР, КП «Спецкомунтранс».

4. *Періодичність вимірювання показників, проведення їх аналізу та співставлення із цільовими значеннями* проводиться Хмельницькою міською радою (виконавчими органами) та оприлюднюється на власному офіційному веб-сайті один раз на рік протягом строку дії документа державного планування (в кінці року) та після закінчення такого строку.

5. *Засоби і способи виявлення наявності або відсутності наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, з урахуванням можливості виявлення негативних наслідків виконання документа державного планування, не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку:*

- результати інспекторських перевірок діяльності суб'єктів господарювання, що входили у сферу реалізації Програми;
- дані системи державного моніторингу навколишнього природного середовища, що можуть характеризувати вплив на довкілля об'єктів, що входили у сферу реалізації Програми;
- звернення громадськості та інформація засобів масової інформації.

З метою забезпечення здійснення моніторингу наслідків виконання Програми економічного і соціального розвитку, у тому числі для здоров'я населення, Хмельницькій міській раді (виконавчим органам) рекомендовано своїм рішенням створити групи експертів, що відповідальні за здійснення моніторингу (моніторингові групи), визначити їх склад та порядок роботи.

У разі, коли під час здійснення моніторингу виявлено не передбачені звітом про стратегічну екологічну оцінку негативні наслідки виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, замовник вживає заходів для їх усунення.

10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Враховуючи географічне місце розташування Хмельницької міської територіальної громади ймовірні транскордонні наслідки для довкілля та здоров'я населення при виконанні ДДП – не очікуються.

11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ, РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ

Документ державного планування «Програма економічного і соціального розвитку Хмельницької міської територіальної громади на 2023 рік» розроблена на короткостроковий період і є плановим документом реалізації Стратегічного плану розвитку Хмельницької міської територіальної громади на 2021-2025 роки.

Метою Програми є збереження та зміцнення економічної та соціальної стабільності шляхом створення умов для підтримки малого та середнього бізнесу, розвитку промисловості та аграрної сфери, забезпечення сталого функціонування господарського комплексу, соціальної та гуманітарної сфер громади, поліпшення якості суспільних послуг, підтримка найуразливіших верств населення, покращення стану довкілля.

Аналіз екологічного стану міста Хмельницького свідчить про середній стан забруднення атмосферного повітря (ІЗА = 4,69). Найбільший внесок у забруднення мають такі речовини, як пил, діоксид сірки, діоксид азоту, оксид вуглецю. Поточного року перевищення спостерігались по діоксиду азоту.

Водні ресурси представлені поверхневими та підземними водами. Поверхневі включають річки, водосховища, ставки тощо. Головною річкою є Південний Буг. В останні роки спостерігається зменшення вмісту розчинного кисню у воді, натомість виявляються перевищення ГДК за показниками БСК₅, хрому тощо.

Питне водопостачання Хмельницької міської територіальної громади включає як централізоване, так і децентралізоване. Вода з Чернелівського водозабору (розташований на відстані 34 км від міста) становить до 95 % від загального водоспоживання міста. Децентралізоване водопостачання забезпечують криниці та свердловини. Вода у природному стані містить підвищений вміст заліза, марганцю, аміаку, солей кальцію та магнію.

У межах міста спостерігається дефіцит зелених насаджень загального користування, також невеликим є показник заповіданості території, що значно поступається загальноукраїнському та інших міст. Види флори та фауни, що занесені до Червоної книги України, а також регіонально рідкісні види на території міста Хмельницького – не зафіксовані. Елементи Смарагдової мережі – відсутні. Трапляється угруповання глечиків жовтих, що занесені до Зеленої книги України.

Територія Хмельницької МТГ охоплена Екологічною мережею національного, регіонального та локального (м. Хмельницький) рівнів.

У місті відбувається сортування небезпечних відходів та інших категорій, завдяки цьому кількість відходів, що потрапляють на полігон – скорочується. Проте для забезпечення безпечних умов у системі поводження з відходами, та скорочення обсягів утворення парникових газів необхідно побудувати сміттєпереробний завод, а старий полігон – рекультивувати.

Захворюваність населення по нозологіях суттєво відрізняється залежно від віку і у дорослого населення є достатньо високою, порівняно з іншими категоріями. Найбільше значення у дітей та підлітків припадає на захворювання органів дихання.

Основні екологічні проблеми Хмельницької міської територіальної громади пов'язані з достатньо високим рівнем антропогенного навантаження, що обумовлює негативний вплив на стан навколишнього природного середовища, в тому числі:

- забруднення атмосферного повітря автотранспортом та викидами промисловості та житлово-комунального сектору;
- забруднення водних об'єктів скидами недостатньо очищених та забруднених вод;
- невідповідність якості питного водопостачання;
- недосконала система поводження з відходами на території громади;
- нестача зелених насаджень загального користування у місті Хмельницькому, їх не задовільний стан;
- малі площі територій з природоохоронним статусом, недостатньо ефективні природоохоронні заходи зі збереження біорізноманіття.

У ході проведення СЕО здійснено оцінку факторів ризику і потенційного впливу на стан довкілля, враховано екологічні завдання місцевого рівня.

Реалізація Програми покращить не тільки соціально-економічні показники, а також дозволить вирішити певні проблеми в охороні довкілля, у тому числі створити умови для зменшення обсягів забруднюючих речовин, що потрапляють у довкілля, та парникових газів, а також збільшити асиміляційні властивості урбоєкосистеми та підвищити стійкість до негативного впливу зміни клімату. На це спрямована ціла низка заходів, зокрема капітальний ремонт-очищення русла річок, реконструкція парків, впровадження комплексу заходів щодо зменшення викидів в атмосферне повітря (модернізація, реконструкція, технічне переоснащення котелень, центральних теплових пунктів, придбання нових тролейбусів, впровадження відновлювальних джерел енергії тощо), оптимізація системи поводження з відходами, водопостачання та водовідведення.

Заходи з моніторингу наслідків виконання «Програми економічного і соціального розвитку Хмельницької міської територіальної громади на 2023 рік» включають збір та аналіз даних по визначених індикаторах моніторингу, які в кінці року разом з інформацією про підсумки її виконання повинні бути оприлюднені на сайті. Індикатори моніторингу виконання ДДП включають вміст забруднюючих речовин в атмосферному повітрі, індекс забруднення атмосфери, вміст забруднюючих речовин у контрольних створах річок, площі зелених насаджень та природно-заповідного фонду.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку». – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19>.
2. Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296 «Про затвердження Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування». – Режим доступу: https://mepr.gov.ua/files/docs/nakazy/2018/nakaz_296.pdf
3. Стратегія регіонального розвитку Хмельницької області на 2021-2027 роки. – Режим доступу: <https://km-oblrada.gov.ua/ctrategiya-regionalnogo-rozvitku-khme>.
4. План заходів з реалізації Стратегії регіонального розвитку Хмельницької області на 2021-2023 роки. – Режим доступу: <https://km-oblrada.gov.ua/ctrategiya-regionalnogo-rozvitku-khme>.
5. Стратегічний план розвитку Хмельницької міської територіальної громади на 2021-2025 роки. – Режим доступу: https://khn.gov.ua/uk/development_strategy.
6. Стратегія розвитку міста Хмельницького до 2025 року.. – Режим доступу: http://khn.gov.ua/uk/development_strategy.
7. Програма охорони довкілля міста Хмельницького на 2021-2025 роки». – Режим доступу: <https://khn.gov.ua/uk/content/pro-zatverdzhennya-programy-ohorony-dovkillya-mista-hmelnyskogo-na-2016-2020-roky>.
8. Регіональні доповіді про стан навколишнього природного середовища в Хмельницькій області у 2016-2021 роках.
9. Екологічний паспорт Хмельницької області за 2019, 2020 рік.
10. Інтерактивна карта ґрунтів України / Хмельницька область / <https://superagronom.com/karty/karta-gruntiv-ukrainy#close> (дата звернення: 15.10.2021 р.)
11. Про підприємство «Хмельницькводоканал» – офіційний сайт: <https://water.km.ua>.
12. Ухань О.О. Типізація поверхневих вод басейну південного Бугу за вмістом головних іонів, біогенних елементів, органічних речовин та розчиненого кисню / О.О. Ухань, В.І. Осадчий, Ю.Б. Набиванець, Н.М. Осадча // Наукові праці УкрНДГМІ. – 2015. – Вип. 267. – С. 46–56.
13. Водний фонд Хмельницької області : довідник. – Хмельницький, 2007. – 86 с.
14. Колтун О.В. Антропогенний вплив на водні ресурси Верхнього Побужжя [Електронний ресурс] / О.В. Колтун. – Режим доступу: https://dokupdf.com/download/-5a02e844d64ab2b9bde1cc24_pdf (дата звернення: 15.11.2019).
15. Екологічна мережа міста Хмельницького : монографія / Н.Г. Міронова, Л.С. Юглічек, Л.П. Казімірова. та ін. – Хмельницький : ПП Заколотний М.І., 2019. – 270 с.
16. Хмельницький. Схема комплексного озеленення території міста : звіт про НДР / гол. арх.: В. Токар ; викон.: Т. Шидловська [та ін.]. – Київ : ДП «Український державний науково-дослідний інститут проектування міст «Дніпромисто», 2015. – 120 с. – Арх.: № 91353. ДР 011U091353.